

3/2/05

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది భుక్త నారము
శ్రీ విభవనామ సంవత్సర అధిక శ్రావణమాస శుద్ధ తృతీయ

No. 94
సంచిక ౯౪

అమృతంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనోవ్వుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
శురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే యెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ పాడుచున్నారు.

అమృతంజనము అన్నివిధములగు
నోవ్వులకు సంజీవివంటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతంజనం డిపో
6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు
109, ఫ్రైరొడ్డు, భోర్లు, బొంబాయి

ఇండియా గవర్నమెంటు వారి

పోస్టు ఆఫీసు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లు

యిపుడు రు 8. యిచ్చినవారికి 5 వత్సరములతరువాత

రు 10. యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు 4-8-0 వత్తున కాంపౌండువడ్డీ దొరకును.

దీనిపైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించనవసరములేదు. కోరినవారికి ఒకవత్సరమైనపిమ్మట వడ్డీతో
సహారూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు 10,000. లకు మించకుండ

సర్టిఫికేట్లను కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమాసమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ ను కొనినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని మార్చనవసరము
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు 10. కు బదులు రు 13. మీకు యివ్వబడును. ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని కోరువారికివడ్డీతో
సహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును. వివరములకు యేపోస్టుఆఫీసుసందేశము అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

వివాహము వేరు- ఉద్వాహము వేరు

[బం! మల్లయ్య శాస్త్రిగారు కావ్యతీర్థ]

అశ్వలకు విన్నపము. వివాహమునకై చేయునట్టియు దాని కుపయోగించునట్టియు వ్యాపారములు (ప్రయోజక వ్యాపారములు) అమలువిధములు. మొత్తముచేసి వివాహప్రయోజక వ్యాపారములు ఎవరివిధములు. ఇం దేదేని ఒకటియుం లేనేకాని వివాహము నిడించదు. దీనికే ఉద్వాహమనిపేరు. పితృకులమునుండి కన్యకు ప్రేకితెచ్చుట. దీని కింకాక నామము దారపంక్రహము.

అట్లు తెచ్చినదానిని పాణిగ్రహణాదులతో సంస్కరించుట దారకర్మ. అదే వివాహము. ఈవివాహములోని ముఖ్య భాగములు పాణిగ్రహణ సంభోగములు ఎవరివిధ విధముల ఉద్వాహములలోనూ పిమ్మట జరిగే పాణిగ్రహణాది సంభోగాస్త వివాహము ఒకేవిధము. అన్నిజాతులకున్న ద్వితీయతే సమంతరము. ఇతరలకు అనంతరము.

ఉద్వాహము ఒక్కస్త్రీ సంస్కారమే. వివాహము స్త్రీ పురుషభేద సంస్కారము. ఉద్వాహము స్త్రీ మాత్ర సంస్కారమని మనువు "అష్టావిధాన్యకానేన స్త్రీవివాహస్యిభోధితః" ఈ ఎనిమిదివిధములయిన స్త్రీవివాహములకు తెలియును అని చెప్పినాడు. మృత్యువాహనమని అనక స్త్రీవివాహమని అనుట వల్ల ఉద్వాహములో ఒక భాగముయిన గ్రహణము వివాహ భాగమని తెలియజేయుటకు ఉద్వాహములో త్యాగము గ్రహణము రెండుభాగములన్నవి. అందు త్యాగము ఇతరకర్మకము గ్రహణము సరికర్మకము. వివాహము ఎప్పుడూ సరికర్మకమే కాని యితరకర్మకము గానేరదు. జన్మఫలమునందలి హక్కును విడిపించుట ఉద్వాహములోని త్యాగపదార్థము కావున, సంస్కారము, జన్మము అనే రెండిటిలో బలమయినది జన్మకృతము గనుక అది స్త్రీసంస్కార మనబడినది. "అష్టావిధానా శారణం సంస్కారార్థమహోదితాః" అని యాయోనిమిది స్త్రీ సంస్కారములనబడినది. ఇది ఉద్వాహము. వివాహమన్నది మగవానికి మాత్రము సంస్కారముకాదా? యీ సంస్కారములలోనే పతిత్వము భార్యత్వము రావలె. కనుకనే ఉభయ సంస్కార మనకీతరీదు. ఉద్వాహములన్ని పతిత్వమురాదు. నోద కేసనవాచావా కన్యాయాః పతిరివ్యతే, పాణిగ్రహణసంస్కారాత్పత్నిః" అత్యధిక్ శ్రోకములో దానమాత్రమునన్ని పతిత్వము రాదు. పాణిగ్రహణ సంస్కారములన్ని పతిత్వము వచ్చును అని అన్నందున ఉభయసంస్కారము వివాహము. కన్యాసంస్కారము ఉద్వాహము.

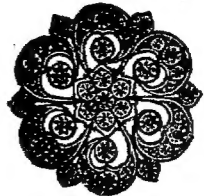
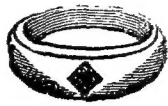
మితియ-ఉద్వాహము వివాహమునకు చేయు ఉపాయములలోనిదికాని వివాహపదార్థము కాదన్నందుక- "సర్వోపాయై రసాధ్యాత్తే" నీవనయిన "ఈచెప్పినయెనిమిదివిధములయిన ఉపాయములలో ఇతిరోపాయములలో వాధ్యము కానవుడు యోగ్య కన్యకు చార్యము చేసియైన వెండ్లాపించుచున్న సందర్భమున ఉపాయకీర్తనము నుపయోగించుటయే నిదర్శనము.

వివాహమునకు ముడు లక్షణములు "సంబంధశ్చ త్రిక్షణః" అని సంస్కారశాస్త్రములు. వరణము (దానప్రతిగ్రహములు) పాణిగ్రహణము, సంభోగము. ఇందు మొదటిది. అనియతము. తక్కిన రెండూ నియతములు. "వరణాద్భిరాణంపాణే స్సంస్కారోహివిక్షణః" వరణపాణిగ్రహణములు భిన్నకర్మము. "తయోరనియతంపూర్వం" మొదటివరణము అనియతము.

ఇకను దానము రెండువిధానము. దానము, ప్రదానము అని. అడిగినతరువాత వాగ్దానము. పిమ్మట వరణము ఉదక పూర్వకదానము. దానము అడుగకుండనే పిలచి ఉదకపూర్వముగా దానముచేయుట ప్రదానము. ఇప్పుడు మనము చేయుచున్న చెల్లెళ్లలో కన్యావరణమి పేరుతో అడుగుచున్నాము. అప్పుడు వాగ్దానము జరుగుచున్నది. పిమ్మట ఉదకదానము జరుగుచున్నది. కనుక యిది ప్రదానముకాదు దానమే. ప్రదానములో ఒక్క ఉదకదానమే ఉంటుంది, వాగ్దానముండదు. ఇదే బ్రాహ్మణులకు శ్రేష్ఠము. రెండవది (అనగా వాగ్దాన ఉదకదానములు కలిపినదానము) అశ్రేష్ఠము. ఇతరవర్ణముల రెండవది శ్రేష్ఠము. చూడండి మనువు "అద్భి రేవద్విజాగ్ర్యాణాం కన్యాదానం ప్రశస్యతే, ఇతరేషాం వర్ణానాం ఇతరేతర కామ్యయా" అన్నాడు. అద్భిరేవ ఉదకదానమే మతి వాగ్దానములేదు అని ఏవకారము చెప్పుచున్నది. ఇతరులకు ఇతరేతర కామ్యయా- అడగడము ఇవ్వడము రెండూ ఉండవచ్చును. కన్యావరణము లేనిచెల్లెయే ప్రస్తుతములేదు.

కన్యాయా వరణాత్పూర్వం ప్రదానం వైవకారయేత్|| అని ధర్మవృత్తి 36 పుట తెలుగుప్రతి|| కనుక ప్రదానమిపు డెవరు చేస్తున్నారోదీనికి చదువరులే సాక్షులు. "అహూ

యదివరలో మాలో
లావాదేవిచేసినవారంద
రును తృప్తిచెంది
యున్నారు.

మీరును ఒకసారి మాలో
ఒక బేరము చేసిన
నిజము తెలియును.

బీదలకు, సామాన్యలకు, ధనవంతులకు, తగినట్టి బంగారు, వెండి, పువ్వురాగములు, కంపులు, సీమకమలములు

మొదలగువాటితో తయారుచేయబడిన నగలుఅమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి.

అక్కరలేనివి వాతను పుచ్చుకొని, మరియొకనగ యివ్వబడును. నూవద్దలేనివి ఆర్జరిచ్చిన సకాలమునందు తయారుచేసి యివ్వబడును సవరంబంగారుకు, సీమవెండికి పూచీనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి బంగారుశెట్టి అందు సన్ను,

(2977)

నగలవర్తకులు, 28, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

యకన్యాదానం (బ్రాహ్మోవివాహా) ప్రదానమన్నా బ్రాహ్మ వివాహమన్న ఒకపే.

ఇప్పుడు 'ధర్మేచ అర్చేద కామేద నాతిచరితవ్యా' ఇత్యాది మాటలతో ఒక కొన్నికరారుచేయించి ను తియిచ్చుచున్నాము. ఇది బ్రాహ్మపత్నివివాహము. (బ్రాహ్మ దేవ ఆర్చ ములెప్పుడు లేకలేవు అబ్రాహ్మవివాహము నిమిత్తమై చెప్పిన గౌతమవచనము "ప్రదానం ప్రాగృతోః" "అప్రదా చ్చస్త్రీషీ" అనేది పలుమారు వాయువు, దానిలో కేకగ్రీవము లను మఱికొన్ని నిందావచనములతో పత్రికల కంపుచూ మా మతము చెడును. జాతిసాంకర్యముగను. అనేమాలలలో లోకలను భయపెట్టుట ధర్మముకాదు.

దానికర్మములేదు. ఉజ్వలభావ్యులలో "అర్చలోపాత్త" న్నుడి యావివయమున సార్వకమైనది.

ప్రదానము ఎందుకుదేశలో లేకపోయిందో తెలియును. కాని యీవాడు యువతీనివాచావదులవల్ల పోలేదని నమ్మవలెను. దానికింద వ్యాసములు వ్రాసి కాలపారణము చేయించలేదు.

అట్టి ప్రదానము ఋతుపూర్వమే కావచ్చును. అందుకు చెప్పిన ఫలములు అర్చవాదమి శ్రీమద్భవాచార్యులవారి 25 పుట తెలుగుక్షరలో "ధూణహత్యాపితు సైన్యా సాకన్యా వృషలీమతా ఇత్యాది నిందావచనాని" అని వ్రాసివారు. నిందలేలు. సేవే ధమలేలు. దాన మెప్పుడూ నింద్యముకాదు. రజస్వలకాక మందూ చేయవచ్చును, అనస్తరమందూ చేయవచ్చును. ఏక వాక్యతచేయనివాడను వాదముకాదు. "అప్రాస్తావపితాంద ద్యా" త్రమ దానిలో ప్రాప్తకాల అప్రాప్తకాలము ఒర్చిందలించునన్నది. అప్పుడు దానములే దానమేకాని వివాహమునకుట పిలుచెడు. దానం వేటు. వివాహంవేటు. వేకకాలములో వివాహం చేయవచ్చును. "దద్యా" త్రమ ఉన్నదానికి వివాహముయెందుకు చెప్పవలెనో హేతువువారు చూపవలసిన దానికి బదులు దానవివాహములు వేటువేటు కాలములలో చేయవచ్చుననుటకు వేసు ప్రమాణము చూపవలసినదిగా అడిగినందున ఇకముందు వ్రాయు పత్రికలో నేనే నిరూపింతును.

సాకన్యావృషలీ ఇత్యాదులు మాధవాచార్యులవారు నిందావచనములనుచేరిన అప్రయచ్చస్త్రీ అని విధిశేషముగా నూత్రమ్మ కనబడుటచేతను ప్రదానముకూడా రజస్వలానస్తరమందు విషిద్ధముగాదు. దానమునకు నిందయేలేదు. ఇప్పటి శారదాబిల్లు సందర్భమున మనదేశములోగలిగిన వివాదమున ప్రదానము రంగస్థలమునకు రావలసిన అవసరమేలేదు. తగినంత బాధకము అనాకన్యమన గనబడినది గౌరవార్థము చెప్పి పిలులేదు. బాధ రుజావుచేయవలెను. కనుక ప్రదానశబ్దమునకు ఉద్వాహప్రకరణమున ఆహూయకన్యాదానమే అర్థము.

ప్రాప్తకాలము రాకమునపు కన్య గుణగోపమునుబట్టి వరుడుగాని వరగుణగౌరవమునుబట్టి కన్యాబంధువులుగాని ప్రయత్నించవచ్చును. దానప్రతిగ్రహములు జరగవచ్చును. "తక్షిర్వం రజస్వల, అన్న వచనము ను ఎత్తుకొని ప్రాప్తేతు ద్యాదశేషరేయః కన్యాం నప్రయచ్చతి, అశేష్లోక వ్యాఖ్యలో మాధవాచార్యులవారు నిందావచనమే ఉపయోగించెనుగాని నిషేధవచన ముపయోగించలేదు. ఆయన ఎక్కడా నిషేధవచన మీవివయమై ప్రయోగింపలేదు.

ప్రదానశబ్దమునకు మాధవాచార్యులవారు వాగ్దానపరముగా నొకచోట వ్యాఖ్యానించినారు. అచట త్రిరాతాతావమును సమన్వయించుటకుగా అట్లు చెప్పవలసినవిచ్చింది. ఋత్వ సవరము మూడుసంవత్సరములకాలమున ప్రాప్తకాలము మనువు నూచించినాడు. అక్కడికివివాహముజరగకపోయినా దానము చేయకపోయినా బోధాయనము చెప్పినట్లు తత్పత్తికరేషిరేతు కన్యాకుర్యాత్వయంవరం అనిస్వయంవరము చేసుకొనియచ్చును. అడుగుచుండగా నివ్వక అట్టిపెట్టిన కన్యకు నాల్గవసంవత్స

రమున తండ్రిదానముచేయవలెనె (ప్రాయశ్చిత్తపూర్వకముగా దానముచేయవలెను. ప్రాయశ్చిత్త కాస్త్రప్రసక్తము వరులు అడుగుచుండగా నివ్వకుండుటేగాని అవివాహ-క రజస్వలాత్వము కాదు. తుల్యై స్సకామా మభియాచ్యమాశాం అనేవిధితో ఏకవాక్యతనుబొంది ప్రాయశ్చిత్తకాస్త్రము ఆవాక్యతాత్పర్యమును గల్గించును.

ఇంతకరకయిన చర్మకుబట్టి శేలిసారాంశములు:- దానంవేరు ప్రదానమవేక. స్త్రీవివాహమువేక స్త్రీపురుష వివాహమువేరు. వివాహములో ముఖ్యపదార్థములు మూడు వరణము, పాణిగ్రహణము, సంభోగముఅని. అందువరణము అనియతము. తక్కిన రెండూ నియతములు. సంస్కార సంబంధము కంటె జన్మకృతమచ్చి న సంబంధము ప్రబలము. కన్యా సంస్కార ముద్వాహము కన్యావరోధియసంస్కారము వివాహము అని.

స్మృతులలో ముఖ్యముగాను గౌరముగాను అచ్చటచ్చట ఉద్వాహవివాహశబ్దములను ఋషులు ప్రయోగించుట గలదు. సందర్భమునుబట్టి వానియర్థమును గ్రహించవలసియున్నది. మఱికొండలు నవీనవ్యాఖ్యాతలు వేరువేరు నామకరణములు వివాహకర్మలసంకేతములుగా వాడివారు. అవియెట్లన, దావాస్తమనకు వివాహమని సప్తపద్యంతమునకు వివాహోమమని అపిమ్మట గృహప్రవేశమని దానిహోమమునకు గృహప్రవేశనీయహోమ మని అపిమ్మట నాల్గవనాటిరాత్రి హోమము శేషహోమమని కొండలు సమావేశనహోమమని కొండలు సప్తపద్యంతమునకు పూర్వవివాహమని తక్కినభాగమునకు ఉత్తర వివాహమని నాల్గవనాటి కర్మనూత్రము చతుర్థిక అని అందరూ గృహ్యకారులుచెప్పినారు. కొందరిమతమున గృహప్రవేశాస్తమ వివాహము. మిగిలినది చతుర్థిక కొండలు నక్షత్రదర్శనాంతము నకు వివాహసంజ్ఞనుంచినది. అమిగిలినది చతుర్థిక కొండలుదానముమొదలు చతుర్థికాస్తమూ వివాహమే. అందలు చతుర్థిక వివాహంగమే అన్నారు. దానముకూడా వివాహంగమే. కొన్ని గృహ్యనూత్రములలో దానప్రకరణము లేదు. ఋతుకాలము కాకన్నచో చతుర్థినమున సమావేశనమాని ఋతువువచ్చినపుడే చేయవలసినది ఒకటిద్వితీయతమా. కర్మసిద్ధికొరకు చతుర్థికనాడే చేయవలసినది చాలమంది. అన్నిటిలోనూ ప్రథమ సంభోగరూపమయిన సమావేశనము వివాహంగమే.

బరంపురం తెల్లసిల్లు

నాణ్యమునందు యితర సిల్లులన్నిటిని మించగలదు. నిత్యము వాడిన 10 సంవత్సరములు మన్నును. చూచుటకు సొంపుగానుండును. కనీసము శాంపిల్ ముక్క 1 కి పొడుగు 2 గజములు, వెడల్పు 48 అం. ముక్కధర 1-కి రు 13. కోటునకు గాని పర్చునకుగాని సరిపోవును. మద్రాసు కాంగ్రెసు ఎగ్జిబిషన్ వారిచే మార్కెట్టునందున్నవాటిలో శ్రేష్ఠమైనదిగ సర్టిఫై చేయబడినది. స్వరాజ్యవాదులందరిచే ధరింపదగినది. నచ్చనియెడల పూర్తిపైకం వాపసుయివ్వబడును. చిత్రవిచిత్రమైన అంచులతో చీరలు, పంచెలు, చాపులు, కండువాలు కోరినరంగులలో గ్యారంటీప్రసి ఆర్డర్లకు సంప్రేయి చేయగలము.

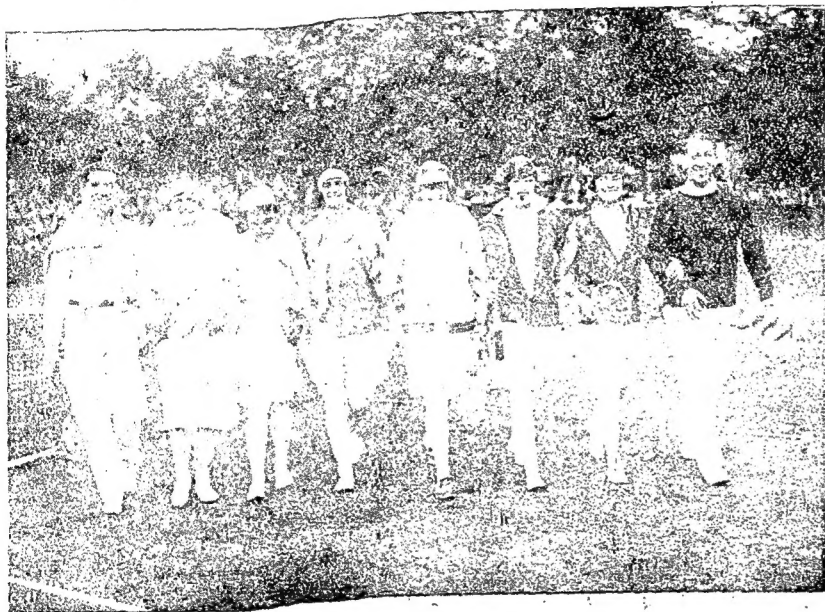
బి. కె. గుప్త అందు కో.

బరంపురం సిటీ, గంజాంజిల్లా.

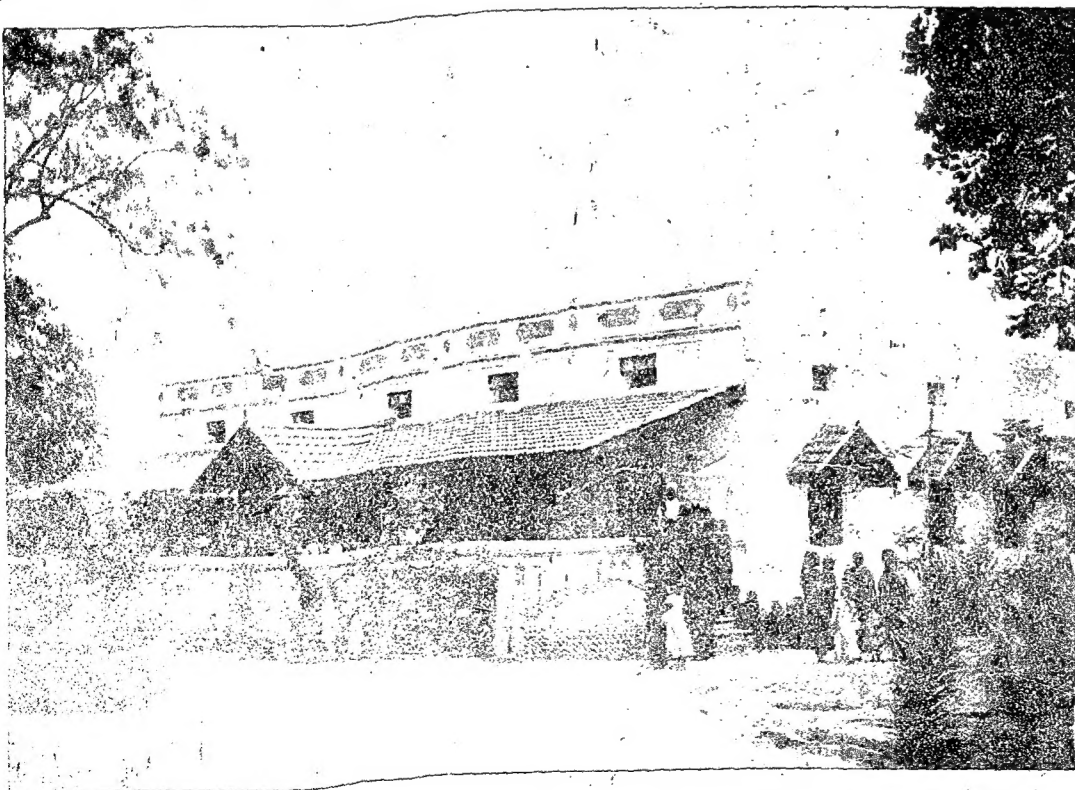
తెన్ని ను యోధులు

మిస్ జోను ప్రై (ఇంగ్లాండు) ఆర్. కాంకిరెనతి [హాలెండు] కొలియకుకన్య [ఇంగ్లాండు] డబ్ల్యు. టి. టిల్దరు [అమెరికా] ఆర్. బామనునతి [హాలెండు] ఎఫ్. టి. హంటరు [అమెరికా].
[సెంట్రలు న్యూస్]

వింబిల్ డను తెన్ని ను

వింబిల్ డను తెన్ని ను పందెములందు 30 జాతులవారు పాల్గొనిరి. ఫ్రాంసు, బ్రిటను, జర్మని స్వెయిను దేశముల ప్రతినిధులు స్త్రీలు పురుషులు ఇందు గలరు.
[సెంట్రలు న్యూస్]

బల్లారిలో శ్రీవిద్యాసంస్థ యగు ఈనూతనభవనముయొక్క ప్రారంభోత్సవమును గోపనుప్రభిష్
[వె. భా. బి.]

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)
ప్రతిష్ఠ క్రియ ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8
నిండు క్యాలిగ్రాఫ్ లెందు ఛెదర్ పైటు కాగితములు } పాస్తా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
పాస్తా ఖర్చులు ప్రత్యేకము } అంధప్రతికారకాలము, 7, తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు.

ఫార్వర్డు పత్రికా నేరవిచారణ

10 లక్షల నష్టపరిహారము రైల్వేవారు కోరిరి

కలకత్తా, జూలై 18:—కలకత్తా విమోచమున భారత నష్ట రైలుబండి విరిగిపడిన పరిదర్శముగా కలకత్తాలోని ఫార్వర్డుపత్రికలోని పంపాక్షితు వ్యాపములలో నడుగు రైలు బండి విమోచమునకు కారణము రైల్వేవారి సందర్భమును అజాగ్రత్తయని వాయబడియెను.

ఈ విషయము గూర్చి రైల్వే కంపెనీవారికి ప్రతిష్టాభంగకర మైన అబద్ధపుత్రాలను ఫార్వర్డు పత్రికాసంపాదకులు వ్రాసి నందులకై రైల్వే కంపెనీవారు రైల్వేల రూపాయలు నష్ట పరిహారము కోరుచు యీస్తు ఇండియాలో రైల్వే కంపెనీవారు వ్యాజ్యము దాఖలు చేసిరి.

ఈ రైలుబండి విమోచమునల్ల నుష్టాదు 300 మంది మరణించిరినియు ఆశపములను రైల్వే అధికారులు రాత్రిచీకటియందగిన వాగతులలో ఎక్కించియాయము చేసి రనియు, కొనయూపిరితో పడియున్నవారికి కశ్రులతో కొట్టి చంపివేసిరినియు ఒక బహుమతి ప్రిడను తానుమాచిన్లుగా వ్రాసిన లేఖను ఫార్వర్డుపత్రికాధిపతులు ప్రకటించి రైల్వే కంపెనీ వారికి ఆత్రుత్వము కలుగజేసినందులకై రైల్వేలు నష్టపరిహార మును రైల్వే కంపెనీవారి కిప్పించవలసి నదిగా కోరుచు ఇంకొక వ్యాజ్యమును రైల్వే కంపెనీవారు దాఖలు చేసిరి.

రెండు వ్యాజ్యములలో మొత్తము 10 లక్షలు నష్టపరి హారము కోరబడినది.

నేరస్థునికై పోలీసు దర్యాప్తు జరుగుచున్నది

ఈ రైల్వే విమోచము జరుగుటకు రైల్వేపట్టాలు ఊడ దీయబడుటయే కారణమైనందున యీ దర్యాప్తు పనిచేసిన వానికొరకై పోలీసు శాఖవారు తీవ్రముగా దర్యాప్తు చేయు చున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

సెప్టెంబరు 18:—పర్ బి. నరసింహశాస్త్రిగారికిని జబ్బులు రాజాగారికిని ప్రాణాయగాదుకొనవచ్చునమోసంగిరి.

బొంబాయి 18:—ఇండియా (పభుత్వ పరిశ్రమలకా ఖాదికారి గా) మెకనాలకుగారు నేడు బొంబాయి వచ్చిరి.

ఎం. వి. శేషాద్రి బి. వి. అనర్కుగారు ఎం. ఎస్. ఎం రైల్వేలో అడియ ప్రాజెక్టునకు నియమింపబడిరి.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare certificate on 2 annas stamp. Apply to Central Telegraph College, Nai Sarak, Delhi. 8437

GOVERNMENT OF MYSORE.

The Mysore Dasara (All-India) Exhibition 1928 will be held in October in its permanent buildings at Mysore. Good display of artistic, industrial, agricultural, economic and other products. Free supply of Electric Power for machinery and other demonstrations. Fine opportunity for advertisement, business and study.

For prospectus, space and other particulars apply to:

THE SECRETARY,
Mysore Dasara Exhibition,
Mysore City

911

బొంబాయి లైఫ్ అశూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, పర్ లాలూభాయ్ నమూద్ దాస్ Kt.

C 1 E. J. P. మేనేజరు యస్. బి. కార్తూమాస్టర్ ఇండియా

దేశపు భీమాకంపెనీలలో కెల్ల అన్నివిధముల పాలీసీసాకర్యము

ల నివ్వగలదియే. ప్రత్యేక పనులయములు 4845

తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ బోనస్లు. స్వల్పమరతులు.

మంచి మేనేజ్మెంటు.

అటోమెట్ నాన్ ఫర్ ఫీచరు. పాలీసీదారు హక్కు

లకువెంటనే చెల్లింపుట. వివరములకు వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary
Madras Branch, P. B. No. 337,
Mount Road MADRAS

భారతదేశమున దారిద్ర్యము

శ్రీయుత సి. ఎస్. వకీలుగారు (బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునందు ఆర్థికశాస్త్ర ఉపన్యాసకుడు) మొదటి ఉపన్యాసము

భారత దేశ దారిద్ర్యమును గూర్చిన కొన్ని ప్రశ్నలను కొంతకాలమునకు పూర్వము కాను పోగినవాదముగాను కాను పంపిరి. ఆయన ప్రశ్నలు చాల ముఖ్యమైనవిగా నున్నవి. ఆయన మన దేశమునకు నిజముగ నభిమానముతో క్షేత్రంవన లేకుండ సహాయము గోరుచున్నాడనికూడ నే నెరుగుదును. కావున నాతని ప్రశ్నలకు నే నొక్కచోట ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకంటె ప్రవీణుల ఆభిప్రాయములను తెలిసికొని వానిని ప్రకటించుట లాభకరముగా నుండునని నేను తలచితిని. కావున ఆస్తి విమర్శకు కొందరికి నేను యీ ప్రశ్న ప్రకటనలను పంపితిని. ఆంధ్రులకు ప్రాసెసరు పక్షిగానూ ప్రత్యుత్తరములను (వాని పంపిరి. అవి వరుసగా కొన్ని సంచికలలో ప్రకటింపబడును. మొదటి వ్యాస మిషిగన్ ను ప్రకటించబడెను. (మో. క. గాంధీ)

(ప్రశ్నలు)

1. దారిద్ర్యము కలదని నిరూపించుటకు సాధనములేవి?
2. 25 యేండ్లనాటికంటెగాని ఆంధ్రప్రదేశ్ కంటెగాని భారతదేశమునందు దివుడు పంపదచెచ్చినదా తగ్గినదా?
3. భారతదేశమునందు ప్రజలందరూ దరిద్రులుగానే యున్నారా? లేక కొన్ని తెగలవారు మాత్రమే దరిద్రులుగా నున్నారా?
4. భారతము లేని నివారణోపాయము లేటిది?

(ప్రత్యుత్తరము)

ఇవి చాల చిక్కు ప్రశ్నలని నే నంగీకరించెదను. భారత దేశ ఆర్థికవిషయముల పన్నిటిని సాకల్యముగ పరిశీలించిన పిమ్మట కడవిపులముగ వ్రాసిన నేగాని వివరములతో ప్రత్యుత్తరములను సంతృప్తి కలుగునట్లు వ్రాయవలెదు. ఈ ప్రత్యుత్తరములు యంగ్లండులో వ్యాసముల రూపమున ప్రకటింపబడునుగాన ప్రత్యుత్తరములు సాధ్యమైనంతవరకు పంపగలముగానే యుండవలెనని నేను తలచితిని. కావున నేను వ్రాయబూనిన ప్రత్యుత్తరములు సమగ్రములుగా నుండవలెవుకాని ప్రధానమువలయుం. దాసక్తిగలవారి దృష్టి నొకర్చించుట కీ ప్రత్యుత్తరములు పనికివచ్చునుగాన చర్చకు మూలాధారములు కాగలవు.

1. దారిద్ర్యము కలదని చెప్పటకు సాధారణము లేవి?

సంపన్నత—పేదరికము అనుభవములకు పరస్పర సంబంధమున్నది. పేదలలో విప్లవమొనరించుట నేను సహజమైనదని ఒకలక్ష్యాధికంకంటె నేను పేదవాడనే యరుదును. దేశముల విషయములకు నీటునీయుండును. ఆంగ్లదేశము భారతదేశముకంటె సంపన్నమేగాని యిప్పుడు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముకంటె ఆంగ్లదేశము పేదయ్యెను. దేశములనుగూర్చి యిటుల చెప్పివును ఆంగ్లదేశములు దామాషా భారతీయులకంటె ధనికులును అమెరికావారికంటె పేదవారుననియే యభిప్రాయము. ఈవిధము చాలముఖ్యమైనది. యెలననగా ఆంగ్ల భారతదేశములందుగల మొత్తము ధనమును తెలిపించినచో ఆంగ్లదేశమునకంటె భారతదేశమునందే ధనమధికముగా నున్నదని ధ్రువపరచుట కవకాశము కలదు. అయినను భారతదేశము చాలవీధిదేశమునయే మనము చెప్పుచుండుము. సాంబరీ ఆదాయములో దామాషా ఒక వ్యక్తికి వచ్చువాటానుబట్టి చూచినచో భారతదేశమునందు దొక వ్యక్తికి లభించుదానకంటె ఆంగ్లదేశమునందు దొక వ్యక్తికి లభించుదానియే హెచ్చుగా నున్నది.

భారతదేశమునందు జీవనవ్యయపరిమితి తక్కువగా నున్నదనినగూడ నిదియే అర్థము. ఆంగ్లదేశమునందు దామాషా ఒక వ్యక్తికి గల వ్యయముకంటె భారతదేశమున నొకవ్యక్తికి గలవ్యయము తక్కువయినదే. దీని భావము. కాని భారతదేశమున జీవితవ్యయము తక్కువగా నుండటవలన దేశమునకు పేదరికము కలుగలేదనియు దేశము పేదరికమునందుండుటవలననే జీవితవ్యయము తక్కువగా నున్నదనియు గ్రహించవలెను. అనగా మొత్తముమీద భారతదేశమునకు లభించుచున్న ఆదాయము చాల తక్కువగా నున్నదిగాననే వ్యక్తులకు కావలసినంత ధనముగూడ లభించుట లేదననది దీని సారాంశము. కృషికర మను పదము గూడ నిట్టిదే. ఒక అక్షుడు వియ్యపులన్నయితోనే నాకుత్పత్తి కలుగునుకాని కష్టపడి పనిచేయవలసి కడి బొత్తిగా చాలదు. అతిమాత్రవ్యాధి కలవాడును మోటారుబండ్లలోనే తిరుగుచుండువాడు నగు భాగ్యాలగుడు ఆభాగ్య వియ్యపు అన్నమును గూడ తినలేడు.

కావున భారతదేశమున జీవితవ్యయము తక్కువయిన యేద్యక్తులనుండి మనము భానింతుమో కనుగొనిపంపియున్నది. దీనిని కనుగొనినచో ప్రస్తుతకలితలలో జీవితవ్యయములను వృద్ధిపొందించుట కవసరమగు దృక్పథమును మనము కనిపెట్టుటగూడ మన కవకాశము కలుగును. ప్రస్తుత పరిస్థితి

తరుణముమించి పోవకమునునే మీరల వెంట్రుకల గురించి తగుతగ్గ వహించుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వనలో పూడిపచ్చనంకవరకు ఆసనంకవకు వెంట్రుకలు చెడిపోవుటకు అజలంకర్యదో యనిగ్రహించుదు.

కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు

నా నేటి నుండియే వాడుటారంభించుదు.

తలవెంట్రుకల బాధలన్నింటికీ

దివ్యామృతము

వెంట్రుకలను కాంతిపీనముగాను, చిట్టిపోవుట వీరు నుగానుండుటకుండి రక్షించి వట్టుకుచ్చునలె, ఈమొదల రక్కలనలె నిగనిగలాడించుదు. ఈమలభవదనిని నేటి కరీషించుదు. మీ వెంట్రుకలెంత క్షురలో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించు నో గమనింపుదు. కామినియా ఆయిల్ మీ వెంట్రుకలకు నెట్లు అధిక కృతగృహకర్యమున గుర్తించుదు. ప్రతివట్టుకలమునోను, వల్లెలనోను, కామినియా ఆయిల్ అని చూచి చురికొనుదు.

సీసా 1-1 రూ 1-0-0 పొట్టె 0-6-0 క్రలేకం, సీసా 2: రూ 2-12-0 పొట్టె 0-12-0

ఓ లో ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టరు)

కానుట మరువకుదు.

మీదునుపుంపదగాని, నేను రుమాంపదగాని రెండుమూడు మక్కలు ఆటోధిర్ బాదు చల్లిన వెంటనే విక్రియి మనోహర మిన్నటి మల్లె, దైత్యపుష్పల పరిమళములను, వదనలె యిట్లునల్లును. రెండ్లినయిములందు బంధువులందరిని సంతోష పరచుటకు, ఆటోధిర్ బహార్ కన్న మరెవరూ కావరాదు. నేటి ఒక సీసాకొని, కాని అద్భుతపరిమళము అనుభవించుదు.

1 కొన్ను ఓటోధిర్ బహారు	రూ. 2-0-0
1 " " "	" 1-4-0
1 ద్రాచు " "	" 0-12-0

నమూనా సీసా రెండవల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.

సువాసన కాడ్లు 1-కి అగా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

285, కామ్యూమిటీ మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం. 2.

126 హిందూయువజనసంఘము-బెంగళూరు

లను మరువగూడదు. యెలననగా రెండవ ప్రయత్నమునకు క్రమత పరిస్థితులే ఆధారము కావలసియున్నది.

భారతదేశమునందు వివిధరాష్ట్రములలో నెలకొల్పింపబడి కడుపుండి తిండియును, పండినంద బట్టయును తలదాచు కొనటకు నీడయును లేకుండ కష్టపడుచున్నారన విషయము నూతనగా గంతులకుగూడ నుభయముగానే పొడకట్టుకలదు. అట్టి వారి విషయమున జీవితవ్యయము విక్రియి తక్కువయే. కేరీం పొడగు మత్స్యపరమగు మొత్తముకంటె నుగూడ నిది చాలతక్కువగానే యున్నది. మరికొంతమంది ఆర్థికపరమగు దానికంటె కొంత హెచ్చుగనే వ్యయపరుచుచు గలగుచున్నారగాన వారు తమ పనిని బాగుగా చేయగలగుచున్నార. అనగా వారికి సమృద్ధిగా అన్న వస్త్రములకును నివసించుటకు యిడ్లును వారు చేయబూనిన పనిని క్రేష్టుముగా నెరవేర్చుట కవసరములగు నితర పరికరములను కలపవలెయే భావము. ఇట్టివారికి ఖ్య చాల తక్కువగానే యుండును. వారికి కావలసినదానికంటె వారివన్న సంపద అధికముగానేయున్నది. కావున వారిని ధనవంతులనియు అన్నవ్యవంతులనియు ననుచుండుర. వీడవారు వారినియే యార్థ్యజేందుచుండురు.

ప్రజలలో మూడు తరగతుల నేర్పరుపవచ్చును.

- (1) ఆర్థికపరమైనవారు డిలీనవారు.
- (2) ఆర్థికపరమైనవారికలవారు.
- (3) ఆర్థికపరమైన వారికంటెను హెచ్చుగాకలవారు.

ఒక దేశమున సంపదను దగ్గిద్రుమున నిర్ణయించుట కిదియే ఆధారములు. ఆవశ్యకతలు నేరుజేతుదేశములలో దేశస్థినిబట్టి యీ ప్రజల దృక్పథములనుబట్టియు భిన్నములు గా నుండును. పరస్పర సహన క్షమలగు నీ మూడు ఆధారములు ను మాత్రము మాత్రమే భారతదేశమున జీవితవ్యయము చాల తక్కువగా నున్నదనగా భారతదేశమున ప్రజలలో హెచ్చుమండికి ఆర్థికపరమలగు గృహోన్నవస్త్రములుగూడ లోపముగానున్నవనియే భావము. తేదా యామూడును బొటాబొట్టిగా నున్నవి. గూడ భావింపవచ్చును. ఇటులండగా మన దేశమున హెచ్చుమండి భౌతికరంగా జీవించునట్లు చేయుట యెప్పటికూలయోగాని యుట్టిలో జడగతగినది వారు. ఆర్థికపరమలకు లోటులేనిదీని హెచ్చుమండికి లభింపవలెగలిగిమేని అదియే విక్రియి ఘనకార్యమగును. (ఎంగ్లం యండియా 12-7-28.)

హిందూయువజనసంఘము-బెంగళూరు

17 కాలె:— మంగళవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు ప్రాథమికవిద్యలను అభిమానములను పుత్రప్రముఖులగొంద యును శ్రీమతి అన్నావసంతి సంసుకుండిరమున సమాజకేమెరి. పంజాబుదేశీయులును, కీ! కీ! శ్రీస్వామిశ్రద్ధానందలవారి కిష్టులను వారివ్యాధిగతులకు విశ్వవిద్యాలయమున విద్యావాస వృత్తి పట్టద్రులును వన శ్రీపండిత ధర్మదేవస్థానాంతరకార్ మహాకీయులు శ్రీకృష్ణునిపండేము 9 గూర్చి యుపన్యసించిరి. ఆవశ్యాసాత్పూర్వము శ్రీమాన్ బాలకవి రామానుజభాష్యా చార్యులుగారు ఆవశ్యాపమున పభికులకు దెలియజేయుచు కన్నడమందుపన్యసించిరి. వీడవ సుపశ్యాపకులు కన్నడనుండు పన్యసించుటానందము కాశ్చర్యమగునట్లెరి. పంజాబుదేశీయులందరి ధారాళముగ కన్నడమందు పన్యసించుటాశ్చర్యకరమే. ఆవశ్యాపము శ్రీకృష్ణుని పండేములలో నీకాలమున కర్తవ్యం త్యుపయోగించున కర్తవ్యమిది. పరస్పరక్షమ, సత్ప్రదానము దేహభిమానత్యాజ్యము, అస్మాగ్గత, ఆత్మకీర్తి మున్నగువిషయముల జక్కగా వివరించుచు నొక్కఘంటకాల ముపన్యసించిరి. కట్టకడకలు శ్రీమాన్ భాష్యాచార్య అవశ్యాపకులకును సభికులకును ఇందిమలర్పించుచు ప్రాథమిక యజమాన్యమున నే ప్రయాపశ్యాపకులే సమాజసేవీనుగూర్చి 22వ అతివారమువాడు గోఖలే నైటుమూలలో నుపన్యసించుటచే చెప్పిరి. పథ ముగిసెడు. (కవిలేఖరి)

క్షయార్థి లేహ్యము

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్ల, మొదలగు క్యావ కోక పంబంధముల క్యాధులను పొరించి గుండెకు బలము నిచ్చును. 15 కు! డబ్బి ధూ. 1-0-0

వి. పి. ఖర్చులు, క్రలేకము.

పూర్ణ చంద్రోదయం 3851

బంగారులో చేయబడినది, బలహీనుల పొలిటి సంజ్ఞ. మేనాము, క్షయ, పాండు, కుక్షనష్టము, పురాణజ్వరము, నిక్కాక, నిస్సత్తుప మొదలగువాటిని పొరించి బలమును శీత్య వృద్ధిని, కాంతిని గలిగించు కౌమధరత్నము, కులం 1. రూ 12-0-0. 20 మాత్రల సీసా రూ 2-8-0. వి. పి. ఖర్చులు 5 అ. పి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాఖ్య పెరిశేషి, నల్లూరుజిల్లా

బాధ్యోలి వన్నుల నిరాకరణము

ప్రభుత్వము వారి ప్రకటన

ప్రభుత్వమువారు సిస్టును హెచ్చించుట న్యాయమును ఉదారమును అని తలచు చున్నారు. సిస్టులు తలెత్తుట కట్టబడవలెను. సత్యాగ్రహము విరమింపబడవలెను. వీని కొప్పుకొనిన విచారణ కొరకు ప్రత్యేకసంఘ మేర్పరుపబడును. అనధికార విచారణకు ప్రభుత్వమువారి నెన్నటికిని బప్పుకొనరు. న్యాయాధికారి యొక్క రెవెన్యూ ఉద్యోగికి సాయము చేయును.

నూరత్, జూలై 18:—ప్రభుత్వమువారి ప్రతిష్ఠ కేసు తీర్మాన భంగము కలగనట్టియు, పన్నులను నిరాకరించిన రహితుల ప్రతినిధులకు కొంతవరకు సమ్మతముని తాము తలచు నట్టి యీ క్రిందివరకుల ప్రత్యేకమువారు పట్టుల రాయమువారి కందజేసివార.

శిస్తులనిర్ణయము ధర్మమును ఉదారమునైన యున్నది

ప్రస్తుతపరిస్థితులలో తాము ధర్మమును, ఉదారమును, అని తలచిన శిస్తుల నిర్ణయమును గురించి పురియ్యవారణ జరిపించుటకు నిలువలేకపోయెను. ఈ నిర్ణయము ధర్మముకాదని రహితులు తలచి పన్నులన్ని నిరాకరించిరి. ప్రభుత్వమువారికి తాము చేసినది న్యాయముని గృహమేయెను, ప్రజల మనస్సులో నాటుకొనిన దుర్భిప్రాయములను తొలగించుటకును, ఒడంబడిక కుదుర్చుటకును శక్తి వందలకే ప్రభుత్వములు సలిపెదరు.

మొదటిసిస్టును కట్టివేయవలెను

ఒడంబడిక జరుగుటకు ప్రభుత్వము తక్షణము రహితులు కొన్ని వరకులకు లోబడి సిస్టులను కట్టివేయవలె యున్నది. తొడవది శిస్తుల నిరాకరణకు సహజమైనదిగా నున్నది. ఈ వరకులు ఒప్పుకొనబడినచో అధికారులు చేసిన పారబాటులను సరియైనట్లుగా కట్టవలెను. ప్రత్యేకసంఘము నియమింపబడును. రహితులకు తమ కష్టములను దీనిని చెప్పుకొనటకు సంపూర్ణముగా వివాదమును.

దీనియందే మనగా, ప్రతిసిస్టును కట్టబడి క్రొత్తసిస్టులు కొరకుగా నిలవజేయబడినగాని విచారణచేయంపబడదు.

విచారణయొక్క స్వరూపము

రెండవ ప్రస్తావన పన్నులనిరాకరణకు ప్రభుత్వము పూర్తిగా నిరసింపబడవలెను. ఈ రెండు వరకులు ఒప్పుకొనబడినయెడల రహితులు కొరినట్లు విచారణ సంఘ మేర్పరుపబడును. ఈ విచారణసంఘము అధికారుల పారబాటులను, తేలికపన్నులను మాత్రమే విచారించునుగాని పన్నులను నిర్ణయించుటకు కారణభూతమైన ముఖ్యమూత్రములకు విచారించరు. హెచ్చింపబడిన సిస్టులకు ప్రభుత్వమువారి ఖాసాలో కట్టినగాని విచారణసంఘము నియమింపబడవలెనని ప్రకటించబడినది. దీనికి కారణములు ముఖ్యముగా గ్రహించదగినవి. ఈ మొత్తము చాలవల్లముగాన రహితులకి యివ్వవలెననిది. మధ్యవర్తులగు పెద్ద మనుష్యులైనవారు దానిని రహితులకు మును నివ్వవచ్చును. దీనిని ప్రభుత్వమువారు అశాస్త్రీయ కేసుగానెవరదగాని నమూనెలోనే చేయరు.

అనధికారసంఘము నొప్పుకొనరు

విచారణ విషయములో మొదట చెప్పబడినది (1) అనధికారులు విచారణచేయుటకు ప్రభుత్వమువారి నొప్పుకొనరు. దీనికి కారణమేమనగా సిస్టులనిర్ణయించుట ప్రభుత్వమువారికై యున్నది. దీనిని ప్రజాప్రతినిధుల కిచ్చివేయుటకు ప్రభుత్వము వారి నెన్నటికి నొప్పుకొనజాలరు. కాని విచారణ సమగ్రముగా చేయబడును. దీనివిషయమై ప్రజల కే సందేహములు నుండవలసినవి. బాధ్యోలి సమస్యలో కేవలమొక సంభంగమును కేంద్రము బొంబాయి రాజధానిలో రెవెన్యూ చట్టములను నిబంధనలను గురించి బాగుగా తెలిసినట్టియు ప్రభుత్వరెవెన్యూ ఉద్యోగియొక్కడే విచారణచేయుటకు సమర్థుడని ప్రభుత్వము వారి యాక్షేపము. ఈ విషయమును కొందరు సందేహించుచున్నారు. కావున ప్రజల మనస్సులలో సమగ్రమైన విచారణ జరుగదను సందేహమును బాపుటకై విచారణ సమయమున వెంటనే సందేహములు న్యాయాధికారికి వివరింపవలెనని పంపబడును. విచారణాధికారియెవరు అన్ని విషయములు తలచు కొనుటకు తగిన సావకాశములన్నియు మాపబడును. ఇట్లు కాక ఒక న్యాయాధికారి రెవెన్యూ విచారణాధికారికి సాయముగా నుండవలెనని రహితులు కొరినచో నట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కేయభ్యంతరమును లేవు. విచారణసమయమున గలగు సందేహములు తొలగించుట కిట్లు సహకారిగా నుండగలదు. (శ్రీ చెను.)

సత్యాగ్రహనాయకుల వరతులు

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఒక్కదానియందును ఒడంబడిక కుదురలేదు

నూరత్, జూలై 19:—ప్రభుత్వమువారు తమ వరతులను ప్రకటించిన తరువాత సత్యాగ్రహనాయకులు కూడ వారి వరతులను ప్రకటించివారు. అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ నిన్న ఊహించినట్లు నారు ప్రత్యేకవిచారణసంఘమును కొరిరి. ఈ విచారణ

(1) న్యాయాధికారిచే న్యాయవిచారణగా గాని

(2) ఒక ఉద్యోగియొక్క ఇద్దరు అనధికారుల కలిసిన సంఘముచేగాని చేయించబడవలెను. ఈ అనధికారులకు సాక్ష్యమును కలిగించుటకైన, సాక్ష్యము పుచ్చుకొనుటకుగూడ అధికార ముండవలెను.

సభ్యులు ఇరువత్తు ముల వారిచే నొప్పుకొనబడవలెను. బాధ్యోలిని హెచ్చించుటకు న్యాయ

నర్తారు వల్లభాయి పటేలుగారు

బాధ్యోలి సత్యాగ్రహ నాయకులు వీరితో సంప్రదింపుటకు బొంబాయిగవర్నరుగారు సూరతు వచ్చిరి. కాని సంతి కుదురక వెడలిపోయిరి.

ఈ అన్యాయము యను విషయము వారు తేల్చినవారు. న్యాయముకాకపోయిన వెంటబడవలెనని కష్టపడినవారి కేసు ముదరా యివ్వవలెనని విషయములను గురించికూడ వారు నిశ్చయించవలెను

వీరి తీర్మానమును యిద్దరుకు ఒప్పుకొనవలెను. ప్రాత సిస్టులు యివ్వబడవలెను. జప్తుచేయబడిన భూములు ఇదివరకు అమ్మబడిన భూములు ఆసానిలకు యివ్వబడవలెను. బ్రిటింగరు విమర్శచేయబడవలెను. తలాశీలు వరకు ఉద్యోగములలో నుంచబడవలెను.

ఏ విషయమునందును సత్యాగ్రహనాయకులకు ప్రభుత్వమువారికి సంతి కుదురలేదు.

పునర్విచారణ యెవ్వరు చేయవలెను?

పునర్విచారణ విషయమై ప్రభుత్వమువారు రెవెన్యూ అధికారి, న్యాయాధికారి సహాయముతో విచారించవలెనని చెప్పుచున్నారు. కాని పటేలుగారు న్యాయవిచారణ (జాడిమల్ ఇన్వెస్టిగేటింగ్) జరగవలెనని తలచుచున్నారు. తాము చేసినది న్యాయమున పడవలే చెప్పిన తరువాత ప్రభుత్వమువారు అన్యాయముగా ప్రవర్తించివారని యెరెవెన్యూ అధికారి చెప్పగలడు? అని పటేలుగారి యభిప్రాయము. న్యాయాధికారి యింకా యెక్కువ ప్రత్యేకముగా నుండగలడు.

సిస్టుల నిర్ధారణ రెవెన్యూ అధికారిచే చేయవలెననిగాని అన్యాయ చేయవలెనని రెవెన్యూ అధికారి నన్నదని గవర్నరు గారు తేల్చిరి.

హెచ్చుసిస్టు ప్రభుత్వమువారివద్ద నుంచుట

మొదట ప్రభుత్వమువారు హెచ్చుచేయబడిన సిస్టు మధ్యవర్తులచే తమవద్ద నుంచబడవలెనని చెప్పిరి. కాని యంతదబ్బును కట్టుకాకు తేలికపన్నుచే రాయతుల కట్టవలెనని చెప్పిరి. ఈవరకును పటేలుగారు నొప్పుకొనలేదు.

జప్తుచేయబడిన భూములు

వేలవ వేయబడిన భూములను ప్రాత ఆసానిలకు యివ్వగలముగాని, వేలమైన భూములను యివ్వజాలరుని ప్రభుత్వము వారని.

తేలికవిషయము

గవర్నరుగారు రాత్రి పయనమై పోవునకి ఒక్క-బివ. యనులోపై నను సంతి కుదురలేదని ప్రకటించినది.

రయితులను అరెస్టుచేయును

ఉదయము సభ జరుగుచుండగా ఒక రహితుడు హెచ్చుచేయబడిన సిస్టును చెప్పిరి. హెచ్చుచేయబడిన గవర్నరు గారివద్దకువచ్చి తనపై సంఘటితమైనవి తీర్మానముగా జరుగుచున్నదనియు, తనభూములు సాగునగుట లేదనియు చెప్పి రయితులందరిని అరెస్టుచేయవలసిన దని కొరినది. ఇందుమీద అందరు నొప్పుకొనిరి. (అ. చెను.)

పటేలుగారి యభిప్రాయము

ఈ ఉదయము అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ నిన్న వల్లభాయి గారిని సంప్రదించగా సత్యాగ్రహచేప్పిన ముఖ్యవిషయములలో మాకు ఒడంబడిక కుదురలేదుగాన సంతి ప్రకటించు లన్నియు విఫలమైనవి. కాని రాత్రి ప్రార్థనాసమయమున ఇవ్వబడిన నూరత్ వరతులు ఆలోచించి జవాబిచ్చిరి అనినవిగాన నాసంతి వారితో నాలోచించి సాధ్యమైనంతవరకు జవాబిచ్చివచ్చగలము.

హెచ్చుపన్నును మధ్యవర్తులు ప్రభుత్వమువద్ద నుంచుటకు తా నొప్పుకొనలేదని యతడునుచేసెను.

ఈ కోరిక పటేలుగారు బోంబాయిగా అహమదాబాద్ వెళ్లెదరు. (అ. చెను.)

గవర్నరు సూరత్

యెందుకు పోయెను?

ప్రకటనాధికారి వ్రాత

ప్రకటనాధికారి యాక్రింది ప్రకటనను గాడించుచు, గవర్నరు నూరత్ బెల్లెగ విషయములో పలువురు పలువురుల ప్రాయశ్చిత్తముగాన తా సత్యాగ్రహి కాలాకాలా సిస్టుల పురియ్యవారణ జరిపించుట కొరకు ముందుగా ప్రజల యెదుట బెల్లెటకు కలిగినది గవర్నరుగారు తెలియజేయవలసిన దని కొరియన్నారు. ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన ముఖ్యవరతులు రాయబాదులచే నొప్పుకొనబడలేదు. కాని చెప్పిన వరతులకు మే మంగీకరింప జాకపోయి కావున నీసమాజేతములన ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకును చేర్చియును కలగలేదు. సోమవారమునాడు గవర్నరుగారు అన్ని గతులను ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయములకు కొనసంధి యెటుట బెల్లెదరు. (అ. చెను.)

కేట్ కార్ గారి యభిప్రాయము

ప్రతిష్ఠయొక్కటియే ప్రభుత్వమువారికి కావలెను

నూరత్, జూలై 19:—బాధ్యోలి ప్రభుత్వమువారికి ఈ సాయంత్రము భిక్షాభాయి నాయక్ గారి యన్యక్షేతకు జరిగినసభలో ముఖ్యవిషయము కేట్ కార్ గారి రిట్టుచెప్పిరి.

“ఒక రాండ్ టేబిల్ సమాజము తత్వము, అనగా కొనసంధి కూడమున్న జరుగవలెను. భిక్షాభాయి నాయక్ గారు నుచ్చిటించుచు ప్రభుత్వమువారికి ప్రతిష్ఠకేవల మరేది యొక క్రమరేఖలు తనకు యీ రాయబారుల సమయమున బాగుగా తెలిసినది చెప్పెను.

శ్రీయుత కేట్ కార్ గారు వల్లభాయిగారి సంతివరతులయొడ సంపూర్ణమొదమును చెబుచు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిష్ఠకు పెనుగులాడక సంతి చేసికొనవలెననియు, తా నన్ని విధముల సాయముచేయుటకు సిద్ధుడై యున్నాననియు తెల్పెను. (శ్రీ చెను.)

6 గురు నియోజకసభ్యులు

రాజీనామా నిచ్చుట

రెవెన్యూ అనుభవముగల ఆగ్గురు వారిస్థానమున నియమింపబడిరి

బొంబాయి, జూలై, 19:—ఈ వారము బొంబాయి గవర్నరు ఆర్డరు నిర్దిష్ట నియోజకసభ్యులు రాజీనామా

నిర్బంధవిధానమున 6 గురు నియోగింపబడిరినియు (పకటింపబడినది. ఈ ఆర్డరు రెవెన్యూవిషయములందు బాగుగా తెలిసినవారై యున్నార. రాబోవు పూజాసభలో జరుగు చర్యలలో వీరు ప్రభుత్వమునకు సాయపడగలందులకై ప్రభుత్వమువారి పన్నుగడపన్ని వారని తెలియుచున్నది. ఈ ఎన్నుకొనబడిన వారిలో ఈ త్వర దివిషాకమిమన 6గు సార్వత్రిక రోకడ బాడ్జోలీ వీరి యధికముననే యున్నది.

సార్వత్రిక ప్రధానవ్యాసము

నిర్బంధవిధానము నిష్ఫలమగును కలకత్తా, జూలై 19:—ప్రభుత్వమువారికిని రాయబాదులకును సంధిప్రయత్నిములు విఫలమైన మీదట సార్వత్రిక ప్రధానవ్యాసములో యిట్లు వ్రాయుచున్నది. 'యావద్ధ్యారతదేశము బాడ్జోలీ సత్కారములయొడ సానుభూతి జూపుచున్నది. ఈ విషయములో భారత ప్రభుత్వము బోక్సము కలుగజేసికొని బొంబాయి ప్రభుత్వమును సరియగు మార్గమునకు క్రిప్పనిచో యితర రాష్ట్రములను బాడ్జోలీ గుణపాఠములను పూర్వయంగము చేసికొని దాని మార్గమును త్వరలోనే యనుసరించుననుటలో నేపండి యడుగులేదు. (ప్రీ. ప్రెస్.

బంగారువెండివగైరా ఏలం నోటీసు

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1928 వ నం॥ మే నెల మొదలు 1928 వ నం॥ జూలై నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యీదిగువ కనుపరచినవాటిని 1928 వ నం॥ మే నెల 30 వ తేది బుధవారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్న తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయగోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ॥ 100-0-0 యలు. ధరావత్తు కట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తలువారి మంజూరువుత్తరువు సాదరైనతేది లాగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొనినియెడల వాయిదా మీరిన తేదిలగాయతు 30 దినములవరకు న॥ లాట్లను, అమానత్తులో వుంచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ॥ 2 యలు రెండురూపాయలు బాడుగ చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పనియెడల న॥ లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగేనష్టమును క్రమప్రకారం అనలో సవాలుదారు వద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

- (1) బంగారు ధపా 1 కి 30 తు॥వరుతున 1430
- (2) బంగారు నాణ్యములు లాటు రకములు 3
- (3) వెండి ధపాకు 1000 తు॥ వరుతున 7505
- (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు Nil
- (5) హాలీరూపాయలు రు॥ 3593
- (6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000వం॥ రు॥ 1850
- (7) తేగడపైసాలు ఒకలాటుగా రు॥ 851
- (8) తాంబ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 1474
- (9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా శే॥ 368

శ్రీమహాంతు ప్రయాగదాసుజీ

4973 విచారణకర్తలవారు.

19-7-28 దేవస్థానం అఫీసు, తిరుపతి.

బాల్బు, యౌవన,
కౌమార వార్ధక్యమును
4 దశలయందును అందరు వాడేదగిన

నబ్బ

ఎల్లడ
ఖ్యాతిగాంచి యున్నది.

మగవారు, స్త్రీలు, నర్సులు, వీరు వారసలేన అందరూ అన్నివయసులయందు వాడగలగినది. చర్మమును పరిశుభ్రపరచి స్వాస్థ్యమును గలిగించును. చెమటకాయలు మొదలగు వాటిని తొలగించుటకు మంచి ఉపయోగకారి.

దానియొక్క నిర్మలత్వమును మంచిగుణములబట్టియే, వైద్యులందరు ప్రశంసించియున్నారు.

టాయిలెట్ సబ్బులన్నింటిలోను రైట్స్ కోల్ టార్ ప్రావీణ్యమైనది. రైట్స్ కోల్ టార్ షేవింగ్ స్పీక్రులు, శుభ్రముగా తువర మొనర్చుటకు సహాయపడును.

స్తోత్ర లన్నిటియందును దొరకును.

WRIGHT'S

COAL TAR SOAP

ఇండియా, బర్మా, సిలోనునకు సోల్ డ్రెస్టర్స్
జి. ఎస్. ఆర్. గిల్బర్ట్, 17, ఆర్మీనియన్ స్ట్రీట్, మద్రాసు.

సైమను ఉపసంఘము

మద్రాసు నాయకులసభ

నిన్న సాయంత్రము మద్రాసులో వై. ఎం. ఐ. ఎ. భవనమున మద్రాసు శాసనసభ్యులుకొందరు సమావేశమై మద్రాసు శాసనసభలో సైమను ఉపసంఘ మేర్పడినచో శాసన సభ్యులు రాజీనామా లసియవలెనను విషయమును అందరు అంగీకరించిరి.

ఎ. రంగనాథమొదలియారు పూర్వపు మంత్రిగారి యావ్యవహార మద్రాసులో స్వరాజ్యం లిబరల్, ఇండిపెండెంట్లు పక్ష నాయకులలో ప్రముఖులందఱు నిన్న సాయంత్రము వై. ఎం. ఐ. ఎ. భవనమునందు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు, మద్రాసు శాసనసభలో సైమను ఉపసంఘ నియామకమును గూర్చి చర్చించుటకు సమావేశమైరి. సభలో వర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యారు, జి. బి. ఎల్. ఎ. గోవిందరావును ఆయ్యారు, జి. బి. ఆరోగ్యస్వామిమొదలగువారు, డా॥ అరండేలు, జి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రి, వి. రామదాసుపంతులు, సామివెంకటవలంబెట్టి, డా॥ మల్లయ్య, బి.ఎస్. అనామయ్య, వయ్యప్ప, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, గోవిందరాజమొదలియారు, ఎ. రామశేషశిరి, శివరావు, వి. ఎస్. రామస్వామిశాస్త్రిగారు మున్నగువారు హాజరైరి. ఈసమావేశముయొక్క ముఖ్యద్దేశమును రంగనాథమొదలియారుగారు సభలో తెలిపిరి.

పదవ సైమనుకమిషను సహాయార్థము మద్రాసుశాసనసభలో నువ్వంపు మేర్పడినయెడల ప్రతికలందు నూచించినప్రకారము శాసనసభ్యులలో నశీకులు తమసభ్యత్వములకు రాజీనామానిచ్చి తిరిగి ఈవిషయమై ప్రజలయభిప్రాయమును కనుగొనుటకు ఎన్నికలకు నిలువలెనను విషయముపై చర్చ ప్రారంభమయెను. స్వరాజ్యపక్ష శాసనసభ్యులందరు రాజీనామానిచ్చి తిరిగి ఎన్నికలకు నిలువలెనని యభిప్రాయ పడుచున్నారని స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు సభలో తెలిపెను. ఈవెంటనే కొందరుసభ్యులు రాజీనామానిచ్చి నియోజకవల యభిప్రాయమును మద్రాసు శాసనసభాసమావేశము జరుగకపూర్వమే వెల్లడి చేయవలెనను విషయమునుగూర్చి చర్చించిరిగాని శాసనసభాసమావేశమునకును యిప్పటికిని మధ్య వ్యవధి చాలకపోవుటచే నటుల రాజీనామానిచ్చుట కంగీకరింపలేదు. సైమనుసంఘసహాయార్థము శాసనసభలో నువ్వంపు నియామకము జరిగినపిమ్మట రాజీనామాల నిచ్చుటకు అందరు సంగీకరించిరి. తిరిగి ఎన్నికలకు నిలువబడు విషయము ఇదమిద్దమని నిర్ణయించబడలేదు.

నాయకులు తమతమసభ్యులలో సంప్రదించినపిమ్మట యీవిషయమును నిర్ణయించుటకు తిరిగి మున్ముందు ఒకసభ జరుపబడుటకు సభలో నిశ్చయంపబడినది. (ప్రీ. ప్రెస్.)

మదరాసువార్తలు

తిరువళ్ళిక్కేణి కృష్ణగానసభ:—ఈ సభవారి యజమాన్యమున ఈనెల 21 తేదీ సాయంత్రము 4-30 గంటలకు నెలకు వెంకటాచలచెట్టి వీధిలో “వల్లీపరియ” హరికథను విన్ బిన్నీ బాయిగారు చెప్పెదరు.

భగవత్కథాప్రసంగభం:—ఈ సభవారి యజమాన్యమున ఈనెల 22 తేదీ మంత్రము 4-30 గంటలకు తొండ్రెమండలం పాతకాలహాలులో వింబుస్త్రిలు, బ్రహ్మశ్రీ పండిత నందరరాజుగారు (జేవోబి) “విక్రమారాయణ” చరిత్ర హరికథను చెప్పెదరు.

శ్రీపాండురంగ భగవత్కథాప్రసంగభం:—ఈ సభవారి యజమాన్యమున శ్రీమత్ జి. వే. వి. శతగోపాలాచారియర్ స్వామిగారు ఈనెల 22 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు హిందూధియలాజిక్ ప్రెస్క్యూలులో వింబుస్త్రిలు “సత్యభామాపరియము”ను చెప్పెదరు.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—ఎం. ఎస్. కృష్ణస్వామినాయుడుగారి యదరణమున ఈనెల 22 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు గోపాలనాయగార్లు వి. ఎస్. స్కూలు హాలు మైలాపూరునందు ప్రొ. వెంకటస్వామిగారు అచ్చుకీడలను, ఆలగనంబిళ్ళేగారు మృదంగమును వాయిచెదరు.

డా॥ నాయరుగారి జన్మదినోత్సవము:—మదరాసు బ్రాహ్మణేతర యజమాన్యసభవారి యదరణమున ఈనెల 22 తేదీసాయంత్రము 5-30 గంటలకు వచ్చయ్యప్ప హాలునందు డా॥ నాయరు జన్మదినోత్సవము జరుపబడును. ఎ. రామస్వామిమొదలియారు, చక్కెర చెట్టియారు, కె. వి. మినక్ గార్లు మున్నగువారు ఉత్సవనీచెదరు.

ఆంధ్రుని గౌరవము

గుంటూరు జిల్లా దుగ్గిరాల కాపురములను, బందరు ఆంధ్ర బాళియ కళాకాలా ప్రాత విద్యార్థులను, వీన్నవయస్కులను, మెకానికలు అందు ఎక్కిరికలు యజనీరగు యం, ఆర్. చౌదరిగారినిలండనులోనుండు అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఎలక్ట్రికలు యంజనీర్లు మొదలగు ఎన్నుకొని గౌరవించిరి.

ఆంధ్రుడు.

తిరువళ్ళిక్కేణి హిందీక్షాసులు:—తిరువళ్ళిక్కేణి లో నెం 198 రు హైకోర్టునందు హిందీభాషను ప్రారంభించువారికి ఆచారముతప్ప తక్కినకోజాలలో ఉదయము 7-30 మొదలు 8-30 గంటలవరకు సాయంత్రము 5 మొదలు 6 గంటలవరకు రెండుక్షాసులు ఏర్పరుపబడినవి ఈతరగతులలో ప్రవేశించి దలచువారు హిందీప్రచారసభ (తిరువళ్ళిక్కేణి) కార్యాలయమున కేగి చూట్టాడుటకాని యాసభవారికి వ్రాయటగాని జరుపవలెను.

ప్రా.సి.వి. రామన్ గారి ఉపన్యాసములు:—మదరాసు ఒకేవిద్యాలయమువారి యదరణమున ప్రా. సి. వి. రామన్ గారు ఈనెల 24, 25 తేదీలకు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ప్రారంభించి రెండు ఉపన్యాసములను Nature and Properties of the liquid. ను గురించి నె నేటుమందరమున క్రొత్తనెలు హాలులో వినగదరు. నిన్న ప్రకటించినట్లు ప్రెసిడెన్సికాలేజి ఫీజిక్సుహాలులో నీయవన్యాసములు జరుగవు.

వధువు గౌరవలెను:—ఒక ఆంధ్రకన్య ఒక యాంధ్ర యువకుని వివాహమును కోరికతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపవలెను. ఈయువకుడు తెలుగు బ్రాహ్మణుడు. మంచిరాబడి కలవాడు. కన్యకు యితర బాదరబండిలేమి యుండకూడదు. మంచిసంకల్పముతో యుండవలెను. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు రహస్యముగా నుంబువకును. ఈవిగున ఎడమకు దరఖాస్తులు వీలైతే భార్యవలెములతో పద యాక్రింద చిరునామాకు పంపవలెను.

జి. ఎ. వి. రావు,

హెల్పింగ్ హ్యాండ్లు, మున్సిసిపల్ ఆఫీసు, బొంబాయి.

శని ఆదివారములందు మాత్రం రెండు ప్రదర్శనములు.

సాయంత్రం 5 గం||

రాత్రి 9-30 గం||

అశాభంగము కాకుండుటకు ముందుగనే నీట్లను రిజర్వు చేసుకొనుడు.

కోట మైదానములో
అమర్చియుండు మా విశాలమైన డేరాలో
నేటి రాత్రి 9-30 గంటలకు   నేటి రాత్రి 9-30 గంటలకు
ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావుగారి
కార్టేకరు గ్రాండు సర్క్యుసు.

50 ఐరోపాదేశపు, హిందూదేశపు, ప్రవీణులైన నటకులు

60 నూతన మృగములు, అత్యద్భుతమగు పనులను చేయును

అన్నియు నవినము! అన్నియు ఉత్సాహమును కలిగించును!!

ప్రతియొక్కరు చూచి, ఆనందింపుడు.

ప్రవేశకట్టుములు:—4 గురికి బాక్సు రు 18, సింగిల్ సీట్ రు 5, డ్రస్ సర్కిల్ రు 4,
మొదటితరగతి రు 3, రెండవతరగతి రు 2, కార్పెట్ గ్యాలరీ రు 1, గ్యాలరీ అ 8.

ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావు,
(ప్రాప్రైటరు).

జే. జి. కి. ను,
హాసరి మేనేజరు.

బి. వి. వేణుగోపాలనాయుడు,
జనరలు మేనేజరు &
(ప్రాఫెసర్ శాకి ప్రైవేట్ లెక్చరర్).

కార్టేకర్ గ్రాండ్ సర్క్యుస్

వీరు గత 8 వర్షములనుండి యీ నగరముందు వారి ప్రదర్శనల గావింపుచుండిరి. వేనవేల ప్రేక్షకులు చూచి ఆనందించుచుండిరి. ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావుగారు మిగుల ధైర్యసాహసులు. సింహార్థులములను, కుక్క, పిల్లులవలె, చాటిచేరి చిత్రవిచిత్రమైన పనులు చేయుచు చుండిరి. కార్టూలమును బండిమీద నెక్కించి ఆబండిని పాటేలుచే లాగించుట, జోతి రాంజాతడు సింహమును బుజులమీద నిడుకొని యిరు సింహములమధ్య నిలబడుట, ఎద్దును, సింహమును, పాట్టేలును ఒకే చోట భుజించు నట్లునట్లు మొదలగునవన్నియు వారి ఆ ప్రతిభాన ధైర్యసాహసముల వెలుబుచ్చుచున్నవి.

బి. జి. కి. క్లబ్బు ప్రెస్టెంసీయము. యన్. మహమ్మద్ అనువాతము నెక్కించిన చిత్రవిచిత్రమైన అనేక పనులనున్నవి. మి. ఎన్. మాన్ క్విట్ బ్రహ్మచారి చేసిన పనులమీద మిగుల ఆనందము చేయవచ్చును. మి. ఎన్. అను 14 ఏండ్లబాలిక హాజులలో తీగమీద నడుచుట, జాల్మూర్లు కప్పించి ఏగయుట, తీగమీద నిచ్చెననునలిపి దానిమీద నెక్కుట, కార్టూల జేటు రుమాలునుంచి నోటితో అందుకొనుట మొదలగునవి అద్భుతకార్యక్రమాలగు గలిగియున్నవి.

చిలుకనోటిలో నోక కడిగిండుకొని సామాచేయుట, చిలుక నెక్కించుట మిగుల ప్రశంసార్హమైనపంగతి. ఏనుగు రండ్లంబాయించుట, హాకోనియంపుడుట, గంటను కొట్టి తనకృతావలసిన ఘోషములను తెప్పించుకొనుట యివి అన్నియుచూచి ఆనందింపుటలే నేగాని వర్ణింపవలసికాదు. జేర్ డెవిల్ కనరల్ క్రాడుమీద యొనర్చినపనులన్నియు లాసగున్నవి. పురజనులందరూచూచి ఆనందించెదరు గాత!

గుంటూరుమండల హిందూస్థానీ నేవాదళము
హిందూస్థానీ నేవాదళమునకు గుంటూరుజిల్లాకు 24 గురు కావలసియున్నారట. వేరెవరువారలు దరఖాస్తులు పంపవలసినదిగా కోరుచు ఈ ప్రకటన ద్వారా, ప్రత్యేక నోటీసులు పంపుచు చాలామందికి తెలియవరచియున్నాము. కాని ఇంతవరకు ఇద్దరుమాత్రమే దరఖాస్తులు

పంపిరి. ఇత్యుడిమాడ నాకు చాలా ఆశ్చర్యముగాయున్నది. గుంటూరు మండలము దేశమునకు ప్రఖ్యాతివడసియున్నదని తెలుపుచున్నది. నాకు ఇట్టి సమయమైన హిందూస్థానీ నేవాదళమున వేర పధ్యులు దొరక లేదని చెప్పుకొనుటకు వాయటకు సిగ్గుచున్నది. కావున ఇచ్చటికిన ధీరులు బహుటికొచ్చి నేవాదళమునవేర ప్రార్థించుచున్నాను. ఇత్యుడి తగినపయము. నేవచేయ తరిగితుపొందిన పధ్యులు ముఖ్యముగా కావలసియున్నాడు.

తుమ్మపూడిపొట్టు, } నూ. నంజీవరాయణం.
గుంటూరు. }

చెన్నపురి ఆంధ్ర నాటక సభ

వైభవవారు రేపుకొనివారము (21-7-28) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు బి. వి. హాలులో **రసపుత్ర విజయము**

నాటకమును (విమల) పదర్శించురు.
బెల్లంకొండ శుబ్బారావు, బి. వి. నలివేటి శ్రీమన్నారాయణగార్లు (గుంటూరు) రాజసింహ, దుర్గాదాస్ పాత్రలను ధరించురు.

ఆదివారము (22-7-28) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కార్పొరేషన్ ఆధ్వర్యమున వివాళుబహదూర్ జి. నారాయణస్వామి శ్రేష్ఠి గారి ఆదరణమున ను సింధుతీర్థియల **గురునానక్ దేవాయల సహాయార్థమై “శ్రీకృష్ణలీల”** నాటకమును ప్రదర్శించురు.

జి. వి. శుబ్బారావుగారు (నెల్లూరు) కంపపాత్రను ధరించురు.

చెన్నపురి } బి. వి. గోపాలకృష్ణరావు,
20-7-28 } సహకార్యదర్శి.

మద్రాసు హక్కులు అల్లరుల విచారణ

సంఘపు నిర్ణయము

నెమను బహిష్కార సంఘాధ్యక్షులకు హక్కులు విచారణ సంఘముచే యీ క్రిందివిధమున పరిశీలన.

సంఘపు నిర్ణయము

విచారణ జరుపుటకు అనుసరింపబడిన విధానమున నిర్ణయించుటకు సంఘసభ్యులు ఫిబ్రవరి 18-న తేదీన సమావేశమయిరి.

సాక్షులు

రిపోర్టు చివరను కేంద్రీకరించిన ముగ్గురు సాక్షులైన గాక కాననసభ్యులు కార్మిక సంఘములను ప్రాతినిధ్యము వహిస్తూ ఉన్న వీరిని బహిష్కారమును బహిష్కార ప్రతిఘటనలను పునరుద్ధరణకు ముందుకు వచ్చిరి.

మాచే విచారించబడుటకు యింక నెక్కువ సాక్షులు మాకు చేరవలసి యుండెనని మాత్రము మేమిచ్చట దెలుపవలసి యున్నది.

ప్రారంభ చర్యలు

జనవరి మాసారంభముననే బహిష్కారమునకు ప్రతిఘటన మగు నొక సంఘ మేర్పడెను.

ప్రతిఘటనలు

ఇటీవలి పరిస్థితులలో బహిష్కారమునకును బహిష్కార ప్రతిఘటనలకును సంఘటనలు గలుగుట సమాజము.

అనేక సహాయుడియులతో గూడిన బహిష్కార ప్రతిఘటనలలో కొందరి యువశ్యాసకలపై పాదరక్షలు దువ్వబడుట నిస్సంగత్యమున విషయమై యున్నది.

మైసూరు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్.

జంతుజాలము నష్టపరిహారమునిచ్చు సంఘము.

హెడ్ ఆఫీసు: బెంగళూరు సిటీ.

సా.పి.కం 1924

వ్యవసాయదారులకు వస్తువుల స్వంతవాదకు మిగుల లాభకరమైనది.

జంతువుల రిజిస్ట్రేషన్ ప్రక్రియ కడుతక్కువ.

వర్తి ఫీకేటుదారులకు, తమవస్తువుల సొంతకే వ్యయము వాయిదాలవద్ద మొదల నెల్లించుటగా అప్పులు యివ్వబడును.

వర్తి ఫీకేటు వాక్ ఫర్ పీటబుల్ వాక్కును వెంటనే చెల్లించబడును.

అర్హులైన యిన్స్ పెక్టర్లు, నూపర్ వైజర్లు, సబ్ వైజర్లు లేనిచోట్ల సబ్ వైజర్లు.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనం దంతలను కావలెను.

వివరములకు

మేనేజింగు డైరెక్టరు, ది మైసూరు అగ్రికల్చరల్,

డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బనవనగూడి, బెంగళూరు సిటీ.

తుపాకులుగూర్చి నవసరము లేకుండెను

ప్రధాన (పెసిడెన్సీ) మేజిస్ట్రేటు పోలీసు కమిషనరుతో గూడి ఎస్సెసేకువర్తకు బోవుటకు నుండుగా ప్రాతినిధ్యమును బోయి రిజిస్ట్రేషన్ కోరిక కొందరు జడ్జిలలోను ఆలోచించి యుండెనని నాత్యయమున్నది.

నేపీయరువం తెనవద్ద తుంటురులు

తిరువాలిజరిగిన యల్లరులు నేరొకవిధముగా నుండెను. ఆనాటి నాయంకాలమున తిరువాలి కేంద్రీకరించిన నేర్పాటు జేయబడిన సభకు బోవుటకు నేపీయరు వం తెనవద్ద తుంటురులచే నడగింపబడుచుండెను.

నేపీయరువం తెనవద్ద అల్లరులు తీవ్రమగు పాక్షిక బుద్ధిగల యోచనాపథకలచేతనే ముందుగా నేర్పాటుచేయబడి యుండెనని మాకు స్పష్టమగుచున్నది.

ఇంద్రజాలమ హేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, హస్తానునము, ఆంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతివైద్యము, యంత్రములు, చిట్టతేక తమాషాలు, వినోదవిద్యలు, మనుష్యుని మానసుచేయుట ముడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగుట, శరీరములేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విశ్రమములన్ని విధించే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ. 2.13 చమత్కార గణితము: (టెక్నీక్స్ కమిటీ వారిచే అత్రాపు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్రవిశేష, మనోగణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్న, యాక్స్, తమాషా లెక్కలు, గణితావధానము గలవు. వెల రూ. 1.12 రూ. పి. ఆర్. జగద్గుణ శాయుడు, కొంగోలు. (గుంటూరు పబ్లికేషన్స్)

ఈవిషయము నిచ్చట దెవులు కారణ మేమనగా

ఈ దౌర్జన్యము జరిగి యుండుటనుబట్టి మరల ఫిబ్రవరి 18 వ తేదీన గూడ బహిష్కారమును బహిష్కార ప్రతిఘటనలను రెంటికీని మరియొక సంఘటనలు తిలకింపగలదని లాఅర్డుల గారాడు ప్రభుత్వమునకు సంబంధించినవారు గుర్రెగి (సహకారమును గావించుటకు ముందు నేర్పాటుల గావించవలసి యుండెనని నిర్దేశించుటకు మేము ప్రతిఘటన నిచ్చట దెలిపితిమి.

పోలీసువారు పరిస్థితుల నెరిగి యే యుండిరి

క్రియత సత్యమూర్తిగారు పోలీసు కమిషనరునకు తరుచుగా గలిసికొనుచు యుండిరి. జనవరి 29-న తేదీ తరువాత బ్రాహ్మన్ ఫీలిప్సుగారిని గలిసికొని ఆనాటి పృథులకునకు తమ దెలిపి యే యుండిరి. పోలీసు కమిషనరు గారు ప్రభాకాంతమును గావించుటకు బహిష్కారసంఘమునకు సాయమునర్ప వద్దాన మొసగి యేయుండిరి. జనవరి 30 తేదీన సభలయొక్క పట్టికలను జూచి పోలీసు కమిషనరుగారు పోలీసు బందీబహుకారమును, దౌర్జన్యములు జరుగకుండుటకును, బహిష్కారసంఘాధ్యక్షుని సహకారమును గోరియేయుండిరి.

హక్కుల దిరమనకు ఒకటి రెండు దినములకు ముందుగానే పోలీసు కమిషనరుగారు వాలంటీరులను హక్కులకును నీధులలో కాపలామునగూడదని సత్యమూర్తి గారితో జెప్పి యుండిరిని సత్యమూర్తి గారిచ్చిన సాక్ష్యములన దెలియుచున్నది.

పోలీసువారు యుక్తిపరులు గారు

హరిహర కంపెనీ వద్ద ఆర్థికకాబడిన వారిని వెంటనే తమ స్వంత పూచీకత్తుమీద విడుదలగావించవలెననియూ, అట్లు చేయుచో ప్రజలలో వెంటనే శాంతి యేర్పడగలదనియూ, దాని వరదరాజులు వాయుడుగావున, సత్యమూర్తిగారున, లామెంబరుగారికి ఆసయమున విన్నవించుచుండిరి.

మోర్సీగారి మోటారుబండి అగ్నిమీద

గుగ్గిలము చుట్టెను

ప్రజలు మోటారు బండ్లను యితర బండ్లకు విధులలో నడుపరాదని బహిష్కార ప్రత్యేక సంఘముచే కరపత్రము లములమున ప్రకటింపబడుటచే అదినమున నీధులలో బోవుచుండిన మోటారుబండ్లకు ప్రభావమునామ అడ్డగింప మొదలిడెను.

సందిగ్ధస్థితి

బొంబాయి వ్యవహారములలో సందిగ్ధస్థితి యుద్ధ యించినది. బొంబాయిగవర్నరుగారు సిమ్లాకు బోవుటయు, వచ్చుటయు కొంతయూతను బాడమ జేసెను. కాని ఇంతయూర్భాటము జేసియు, గవర్నరుగా రెప్పటిపాలనే పాడిరి. ఎచ్చువన్నులను ముందుగ చెల్లింపవలయుననిరి. ఆపిమ్మటనయినను పునర్విచారణలో అనధికారులు పాల్గొన వీలులేదనిరి. మరియొక రివిన్యూ ఉద్యోగి విచారణనలుపు ననిరి. ఇంతకాలమునుండియు బొంబాయిరయితుల కోర్కెల నెరిగియు, గవర్నరుగారు పరిష్కారమునకు చోటి యకుండుట కోచనియము. సర్ లెస్లీవిల్సనుగా రయినను నేమి చేయగలరు? అధికారవర్గయంత్రముతోబాటు వీరును తిరుగుచుండవలయును. ఇండియామంత్రిగారు లండనునుండి, యంత్రమును నడిపించుచున్నారు. దానితోబాటు ఎల్లరును తిరుగవలయునుగాని, భిన్నముగ సంపరిప వీలులేదు. ఇండియామంత్రిగారికి పరిష్కారముతో బనిలేదు. ఎటుల నయినను అధికారప్రతిష్ఠను నిలుపుటయే వీరికి గావలసినపని. రయితుల ఆందోళనమునకు ప్రభుత్వమువారు లొంగినటుల గనుపింపగూడదు. రయితులేలొంగగ, వారిపై ప్రభుత్వమువారు దయ సూపిరిన, ప్రపంచమునకు తెలుపవలయును. కాని, స్టేట్సుమెనుపత్రిక దెలిపినటుల, హిందూదేశము అధికారప్రతిష్ఠను గౌరవింపదు. న్యాయనిర్వహణమునే గౌరవించును. రయితుల మొరలను సఫలపరచినందులకు ప్రభుత్వమువారిని అగౌరవింపదు. కాని, వానిని తృణీకరించినందుకుమాత్రము వగచును.

ఇంగ్లండు కొక పరిమాణమును హిందూదేశమున కింకొక పరిమాణమును బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు ప్రభృతులు చూపుచున్నారు. ఇంగ్లండులో ప్రజల కోర్కెలను గౌరవించుట యవసరముట. ఇండియాలో ప్రజల కోర్కెలను పాటించక తమ ప్రతిష్ఠను కాపాడుకొని గౌరవమును బడయవలయునట. ఇట్టి వ్యర్థపుటాహారే, ప్రస్తుత సందిగ్ధస్థితికి కారణమయ్యెను. లేనియెడల అన్ని పక్షముల వారును న్యాయముని చాటిన రయితుల కోర్కెలను నిరాకరించుటకు హేతువు గనుపింపదు. బొంబాయి రయితులద్వారా స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు భారతీయులను పురికొల్పు చున్నందులకు, బొంబాయి ప్రభుత్వాధికారుల సభినందింపవచ్చును. స్థానిక నమస్కరణలభావతనమస్కరణను, కేవలము సిస్టులకు సంబంధించిన వ్యవహారమును స్వరాజ్యవ్యవహారముగను, మార్చి, కిర్లి వీధి కేదక్కును. స్వరాజ్యసిద్ధివలనగాని, ప్రజల స్వల్పపు కోర్కెలు సయితము ఘోరవేదనను నమృతము, నేడు దేశము

నంతను ఆవహించినది. భారతీయు లికనయినను ఏకమై స్వరాజ్యసంపాదన కప్రమత్తులై పాటుపడుట యవసరము గాదా? ముఖ్యమయిన పరతుల విషయమున రయితులప్రతినిధులకును, బొంబాయిగవర్నరుగారికిని ఏకీభావము గుదురలేదని, ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. ఒకరు గోరిన పరతుల నింకొకరు అంగీకరింపలేదట. కాని, ప్రజల సక్రమవాంఛలను నిరాకరించిన బాధ్యతను, ప్రభుత్వము వారు వహింపక తప్పదు. రాబోవు సోమవారమునాడు, గవర్నరుగారు శాసనసభలో ముచ్చటించుచు బొంబాయి విషయమై సందర్భముల నన్నిటిని వివరించెద రని ప్రకటించబడినది.

గవర్నరుగారి యుపన్యాసమును శాసనసభ్యులు బాగుగ విమర్శించి, రయితుల యుద్ధమునకు చేయూత నొసగెదరని నమ్మెదము. ఇంతవరకు బొంబాయిసమస్యకొరకై రాజీనామా నిచ్చిన సభ్యులందరును తిరిగి ఎన్నికొనబడుచున్నారు. దేశాభిప్రాయ మెటులున్నదో తెలుపుట కీ సందర్భ మొక్కటి చాలును. శాసనసభ్యుల విమర్శనలకు ప్రత్యుత్తర మొనగుటకు, రివిన్యూ విషయక పరిష్కారముగల సమర్థులగు ఉద్యోగులను ఆర్థుని నామి నేటు జేసెదరని తెలియుచున్నది. బొంబాయిపై అధికారము నలాయించుచున్న ఉత్తర దివిజను కమిషనరుగూ స్వాస్థ్యగా రిసభ్యులలో నొకరట. వీరెంత సమర్థులయినను, ఎచ్చువన్నులు న్యాయమయిన పని సమర్థింపజాలరు. ప్రతి చెడుగువలనను, కొంత మేలు గలుగుచుండును. బొంబాయిసమస్య పరిష్కారము గాకబోవుటచే, రయితులత్యాగశక్తి యింకను తేజోవంతముగ బ్రకాశింపగలదు. భారతీయులదృష్టి బొంబాయిపై లగ్నము గాగలదు. హిందూదేశమునందన్ని భాగములనుండియు, బొంబాయికి సహాయము చేకూరగలదు. సత్యాగ్రహసాధనాత్మకప్రయత్నము స్పల్లడి గాగలదు. గాంధీమహాత్ముడూహించినటుల, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి కమిషన్ తీవ్రనిర్బంధములను ప్రయోగింపవచ్చును. ప్రజల కోర్కెలను మన్నించనపుడు, వారికి మిగిలేది సాధన మిదియే గద. కాని ఇట్టి సాధనము బొంబాయి సత్యాగ్రహమును భగ్నపరచుటకు మారుగ, దానిని మరింత బలపరుపగలదు. ఈరీతిగ బొంబాయి ప్రభుత్వవారు దేశమున కంతకును మేలు చేసెదరనియే చెప్పవచ్చును. బొంబాయి గవర్నరుగారి ప్రసంగమెటులుండునో ముందే యూహింపవచ్చును. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు పరోక్షముగ స్వపరిపాలనశిక్ష నొసగుట, మహాపకార మని దూరదృష్ట లెంచకమానరు.

సింహళము : స్వపరిపాలనము

తూర్పుదేశములకు స్వపరిపాలన మిచ్చుట కిష్టములేక, బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము పశ్చిమ దేశము నందుగూడ తిన్నగ పనిజేయుట లేదని, బ్రిటీషుప్రముఖులు చాటుటకు మొదలిడిరి. హిందూదేశము విషయమున చెప్ప హేతువునే, డోనమూరు కమిషను వారు సింహళముగూర్చిగూడ ప్రతిపాదించిరి. ఇట్టివారి కొక్కసమాధానము జెప్పవచ్చును. బాధ్యతాయుత పరిపాలనము తూర్పుదేశములకు పనికిరాదని బ్రిటీషువారు తలచుచో, పరిపాలనావిధాన

నిర్ణయ బాధ్యతను ప్రజలకే ఒప్పగించవచ్చును. తమ కేది లాభకరమో వారు యోచించి నిర్ణయించుకొనగలరు. ఇదియే స్వయంనిర్ణయసూత్రము. ఇంగ్లండులో నుండు పరిపాలనమునే మక్కికి మక్కిగ ప్రసాదింపవలయు నని, తూర్పుదేశములవారనుట లేదు. అమెరికా పరిపాలనవిధానము బ్రిటీషు విధానమునకు భిన్నముగ నున్నది. అధినివేశ రాజ్య విధానములు వేరుగ నున్నవి. అంతమాత్రముచే నిని స్వపరిపాలనము ననుభవించుటలేదని చెప్ప వీలులేదు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములకు బూర్వము కాంగ్రెసు లీగు విధానము తయారుచేయబడినది. అయ్యది మాంటూగుగారికిని, జాయింటు కమిటీవారికిని సమర్పింపబడినది. ఇది అమెరికా పరిపాలనా విధానము ననుసరించెను. శాసనసభ వారు రెండుమార్లు అంగీకరించిన చట్టమును రాజప్రతినిధిగా రంగీకరించి తీరవలయునని, దీనియందు సూచింపబడినది. కాంగ్రెసు విధానమును, మాంటూగుగారు రెండు వాక్యములతో త్రోసివైచిరి. దీనియందు, బాధ్యత గనుపింపదనియు, హిందూదేశమునకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమువలనగాని లాభముండదనియు, మాంటూగుగారి యుద్దేశ్యము. ఇంగ్లండులో ప్రజలియున్న మాదిరి బాధ్యత కాంగ్రెసు లీగు విధానమునందుండక బోవచ్చును. కాని, ప్రభుత్వమువారు శాసనసభా నిర్ణయములను గౌరవించునటుల ఏర్పాటుండునంతవరకు, బాధ్యతయున్నటులే భావింపవచ్చును. పరిపాలనపురూప మేదియయినను, ప్రజలకు కోశాధికారము లభించుటయే స్వరాజ్యమని, లోకమాన్య తిలకు చాటిన విషయమునం దేమాత్ర మతిశయోక్తి లేదు. అది ప్రజలకు లభింపకుండ, ఎన్నిరకముల ఏర్పాటుల గావించినను, అవి వట్టిబూటకములు దప్ప వేరు గావు. మాంటూఫర్డు సంస్కరణములు బాధ్యత నొసగునని మొదట చాటిరిగాని, కోశాధికారము ప్రజలకు హస్తగతము గాకబోవుటచే ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలు సయితము బాధ్యతారహితములుగ నుండెను. పరిపాలనమంతయు నిరంకుశభూయిష్టమయ్యెను. ఇండియాకు గాని, సింహళమునకుగాని, రూపములు ముఖ్యములు గావు. జీవకళ ముఖ్యము. అది లేనంతవరకు, సంస్కరణములు మృతస్వరూపములే యగును. బ్రిటీషు పరిపాలనా విధానమును తూర్పుదేశములకు ప్రసాదింప వీలులేదనుచో, వానికి గావలసినవిధానములను శీర్షయించుకొను బాధ్యతను ప్రజలకే విడిచిపెట్టుట భావ్యము. అందుకుమారుగ, సంకుచితమగు ఏర్పాటుల గావించి, ఇవియే మికు తగినవని జెప్పటకన్నను అన్యాయము వేరుండదు. సింహళమునకు సూచించిన సంస్కరణముల స్వభావము నిదివరకు వివరించియుంటిమి. మరియొకరితిద్వంద్వ పరిపాలనము నిది పోలియుండును. కొన్ని శాఖలు మంత్రుల పరముగను, మరికొన్ని శాఖలు అధికారులపరముగను నుండును. మంత్రుల స్వేచ్ఛ సరికట్టుటకు, స్థాయికార్యనిర్వాహకవర్గములు ప్రతిమంత్రికిని ఏర్పాటుచేయబడినవి. కార్యనిర్వాహకసంఘాధ్యక్షుని, గవర్నరుగారు నామి నేటుజేసెదరు. శాసనసభానిర్ణయములు గవర్నరుగారి యనుమతి బొందవలయును. ఇదివరకుకన్న వీరికి రిజర్వు అధికారము లెక్కుడుగ నొసగబడినది. వీటోను వీరు స్వేచ్ఛగ నుపయోగింపగలరు. ప్రత్యేకసాంఘికప్రాతి

నిధ్యమును తొలగించుటయు, ఎన్నిక హక్కును చివరికి పట్టుకొనుటయు మున్నగు అనుకూలసంస్కరణములు లేకజోలేదు. కాని, ప్రజలకు నిజముగా అధికారమిచ్చు విషయమున కమిషనువారు వెనుదీసి, సింహళ పురోభివృద్ధి కడ్డుపడిరి. ఇటుల వెనుకాడుటకు, ఊనమూరు కమిషనువారు చూపిన కారణము మిగుల పేలవమయినది. పార్లమెంటరీ పరిపాలనమునకు రాజకీయపక్షములుండటం యవసరమనియు, అట్టిపక్షములు సింహళమున లేవు గావున సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టుటకు వీలులేదనియు, కమిషనువారు వ్రాసిరి. కాని, పరాధీన దేశములందెక్కడను, సరియగు రాజకీయపక్షము లేర్పడజాలవు. రెండేపక్షములు పెరుగుటకు వీలగును. ఒకటి ప్రజాపక్షము, వేరొకటి ప్రభుత్వపక్షము. ప్రజలు స్వాతంత్ర్యసంపాదనాయత్తచిత్తులగుటచే, వారి కదియే ప్రధానలక్ష్యమగును. ఇతర కార్యక్రమములను సూచించినను సూచించకజోయినను నొక్కటియే. ప్రజలు నెరవేర్చగలిగిన కార్యక్రమము లెవ్వయు గనుపింపవు. ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత వహింపనంతవరకు, సర్వమును ప్రభుత్వేచ్ఛవై నాధారపడియుండును. నిర్ణీతమగు సూత్రములపై రాజకీయపక్షము లేర్పడకజోయినను, అంతర్వైషమ్యములు ప్రబలుటచే నిరర్థకపక్షము లేర్పడగలవు. జాతీయ్యము నివి యాధారపరచికొనుచుండును. కాని బాధ్యతాయుతపరిపాలనమును ప్రసాదించిన పిమ్మటగూడ, ఇట్టి సాంఘికపక్షములు నిలిచియుండుననియు, రాజకీయపక్షము లేర్పడవనియు తలచుట పొరబాటు. కెనడాలో స్వపరిపాలన మేర్పడకముందు, సరియగు రాజకీయ పక్షములు లేకుండెను. అంతర్వైషమ్యములు పెచ్చుపెరిగియుండెను. జాతిమతకలహములు చెలరేగెను. స్వపరిపాలనము లభించినపిమ్మట అవియన్నియు నమసిపోయెను. సింహళమునందును అటులనే జరుగగలదు. కాని ఊనమూరు కమిషనువారు అన్యథా భావించి, సిలోను ప్రజలకు స్వపరిపాలనమును నిరాకరించుచున్నారు. మీదు మిక్కిలి ఇంగ్లండులో గూడ బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు నిరోధములు గలుగుచున్నవని చాటుచున్నారు. ఇంగ్లండులో నేడయిన లోపము జరుగుచో, సిలోనులో గూడ నటులనే జరుగునని తలచుట వ్యర్థము. కొన్ని విషయములలో సిలోను ముందుకు పోగూడదా? ముందే ఏల సందేహముల దెలుపవలయును? స్వపరిపాలనమును సాగించి చూడగూడదా? సిలోనుకు బ్రిటీషుమాదిరి పనికిరాదని, ఊనమూరు కమిషనువారు దెలుపుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రముఖులు ఏయేదేశమునకు ఎట్టి విధానము పనికివచ్చునో, యూహించి చెప్పగల సర్వజ్ఞులు గావాలి. ఇట్టిభావమే, హిందూదేశమునకు తెల్ల కమిషనును నియమించుటకు పురికొల్పెను. బ్రిటీషువారు తూర్పుదేశములలో కొలదికాలము తిరిగి, యీదేశమున కిది సరిపడును, ఆదేశమున కిది సరిపడదు అని చెప్పజోవుచున్నారు. వీరి రిపోర్టుల కెట్టివిలువ యుండునో యూహింపవచ్చును. పై మను కమిషనువారు గూడ హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము పనికిరాదని చెప్పి, ప్రజలకు నామమాత్రాధికార మిచ్చు సంస్కరణములను ప్రతిపాదించెదరని

నమ్మవచ్చును. స్వరాజ్యము ప్రజలస్వశక్తిపై నాధారపడియుండుటచే, ఇట్టి కమిషనుల రిపోర్టుల గాంచి, వెటగొండ నవసరములేదు.

దక్షిణయిండియా రైల్వే సమై

నిన్నరాత్రి 12 గంటలనుండి, దక్షిణ యిండియా రైల్వే సమై ప్రారంభమయ్యెను. చెన్నపురికి విశేషసంబంధ మిరైల్వేతోనే యగుటచే, యిక్కడ ప్రజల కిది యిబ్బంది గలిగింపక మానదు. సమై మితకాలము నిలుచునో తెలియదు. దేశమంతయు సమైలమయ మయినది. దక్షిణ, ఉత్తర హిందూదేశములందు అన్ని మూలలనుండియు సమై వార్త లరుదెంచుచున్నవి. పనులు నిలిచిపోవుచున్నవి. కార్మికులలో నలజడి హెచ్చుగనున్నది. యజమానులు తమ పట్టుదలను వదలకున్నారు. దేశమంతయు సమైలతో నిండియున్నపుడు, ప్రభుత్వమువారు మానముదాల్చుట విచిత్రము. లాఆర్డరులను రక్షించుట యొక్కటియే వీరిపని గాదు. వీరిని కాపాడుట కయినను, సమైలు జరుగకుండ శేయుట యవసరము. ప్రభుత్వమువారు ధనికుల పక్షమునుచున్నారని కార్మికులు చాటుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో ప్రభుత్వమువారు తమ ముఖ్య విధిని నిర్వహించుటలేదని చెప్పవచ్చును. పరిష్కార ప్రయత్నములకు వీరు తోడ్పడుటలేదు. దక్షిణ యిండియా రైల్వే ఏజెంటు, మధ్యవర్తిపరిష్కారమున కనుకూలముగ నున్నారని, ప్రచురింపబడినది. ప్రభుత్వమువారిందుకు తోడ్పడదరా? కార్మికులకు కష్టములు చాలగలవనుట సత్యమే. కాని, తమ బలమును ఒరుగో బలమును విచారించకుండ, సమైలను ప్రారంభించుటవలన, వారికి చాలనష్టము గలుగుట నిశ్చయము. కార్మికులు సమైలను చిరకాలము కొనసాగింపజాలరు. వీరికి ధనబలమంతగ నుండదు. ధనవంతులగు యజమానులు కొంతకాల మోషికపట్టుచో, కార్మికులు తమపంతమును విడువవలసియుండురు. తిండిలేక మాడవలసి వచ్చుటచే కార్మికులు త్వరలో లొంగిపోవుట సహజము. సమై విఫలము గాగనే, యజమానులు మరింత నిర్దాక్షిణ్యముగ ప్రవర్తించుట తటస్థించును. ఇట్టిస్థితిలో సమైలను ఏర్పాటుజేయువారు, ముందువెనుకలను యోచించి మొదలిడవలెను. ఒక్కసంగతిమాత్రము విదితమగుచున్నది. పాశ్చాత్యప్రపంచమునందువలె, హిందూదేశమునందును కార్మికులతో నూతనప్రబోధము గలిగినది. కార్మికుల విన్నపములను చులకనజేసినమాత్రాన, అవి యంతరింపవు. నిర్బంధములవలన విశేషప్రయోజనముండదు. కార్మికసమస్యను విశాలదృష్టితో పరిష్కరింపవలసిన తరుణ మానన్నమయినది. కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య ఏర్పడు వివాదములు మధ్యవర్తులద్వారా పరిష్కారమగుటకును, మధ్యవర్తుల పరిష్కారము ఉభయపక్షములను బంధించినటులను ఏర్పాటు జేయు చట్ట మేర్పడవలయును. ఈవిషయముగూర్చి సుస్తీ జరిగినకొలదియు, అశాంతి ప్రబలమగును గాని, తగ్గిపోనేరదు.

హిందూదేశపు రయితు

వ్యవసాయ సంఘపు రిపోర్టు, లండను టైముస్ పత్రిక కాష్టాదము కల్గించెను. రయితుల కిందలి సూచనలు మిగుల మేలొనర్చునని, యీపత్రికకు

నమ్మకము గలదు. రయితు తనపై తా నాధారపడవలయునని రిపోర్టు సూచించెను. కాని ఇందు కవకాశములను సృజించినగద, రయితు పైకివచ్చుట? నూతన పద్ధతులపై వ్యవసాయమును సాగింపవలయుననియు, సహకారోద్యమమును సాధనముగ నుపయోగింపవలయుననియు, మున్నగు సలహాలను కమిషను వారు గావించిరి గాని, రయితు ప్రస్తుత దారిద్ర్యమునుండి బయల్పడు టెటులో దెలుపరయిరి. వారిపై నున్న బరువులు తొలగు టెటులో చెప్పరయిరి. అన్నిటికన్నను నిది ముఖ్యమయిన విషయము. వ్యవసాయసంఘమువారి విషయమునుగూర్చి విచారించలేదు. ఇంతియగాక, వ్యవసాయాభివృద్ధి నిమిత్తము విదేశోద్యోగులను నియమింపవలెనని, వ్యవసాయసంఘమువారు చేసిన సలహా, టైముస్ పత్రికకు మిక్కిలి సంతస మొన గూర్చెను. కాని, హైందవ రాజకీయ సంస్కర్త లి సిఫార్సుల నంగీకరించెదరో నంగీకరింపరాయని, టైముస్ పత్రిక సందేహించుచున్నది. ఇతర సిఫార్సులములలోనికి వచ్చినను రాకున్నను, వ్యవసాయ శాఖలో విదేశోద్యోగుల సంఖ్యమాత్రము తప్పక పెరుగుననుటకు సందియములేదు. వ్యవసాయసంఘపు సలహా లమలులోనికి రావలయు ననిన, ధనమమితముగ గావలయును. ఇది ఎక్కడనుండి వచ్చునో, కమిషనువారు చెప్పరయిరి. ధనము లభింపనిచో, కమిషను రిపోర్టు నిరుపయోగముగ నుండకమానదు. వ్యవసాయసంఘసూచనలు సఫలమయినను, ప్రజలసంఖ్య ఇంకను పెరుగుచో దారిద్ర్యము తొలగదని, రిపోర్టులో దెలుపబడిన వాక్యములను టైముస్ పత్రిక ఆమోదించుచున్నది. కాని, మరి యొకసంగతిని టైముస్ గుర్తింపలేదు. భూములు ఫలించినకొలదియు, పన్నులుగూడ హెచ్చునడల, దారిద్ర్యము తొలగ దనుట స్వతస్సిద్ధము.

ఆంధ్రమహాసభలు

ప్రదర్శనవస్తువులకు రైలుఛార్జీ లేదు

రైల్వేకంపెనీవారు సౌకర్యము జేసిరి

జ. రామచంద్రగారు గుంటూరునుండి శ్రీశైలుకొత్తివార్త సంపుటవారు:-

ఆంధ్రదేశ మహాసభలయందు ప్రదర్శనమునకై పంపెడి వస్తువులకు ఛార్జీవుచ్చుకొనకుండ రవాణాచేయుటకు మదరాసు పబ్లిక్ మహారటా రైల్వేకంపెనీవారు రంగీకరించిరి. అందరు ప్రదర్శనమునకై వస్తువుల పంపవలెనని ఆహ్వానసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ గారు టిల్లువ్రాయుచున్నారు:- ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ఆకు 15 ప్రకారము కడపజిల్లాలో మ్యూనిసిపల్ సంఘములు తాలూకాబోర్డులు డిస్ట్రిక్టు బోర్డుమెంబర్లు వీరిచే ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయ పేరేటున కేసు కొనబడిన యాభివృద్ధి ఆవుల బాల్యుగారి కంగారెడ్డిగారు పరియరు మొదలచే కేసు కొన బడలేదు. కావున ఈసానమును తిరిగినిర్మిత జరుగును. ఈముయ్యమై కడపజిల్లా కలెక్టరుగారు రిటర్నింగు ఆఫీసరుగారుండి ఎన్నికజరచుటకు బోర్డుడి. వివరములకు కలెక్టరుగారికిని తెలియజేసినది.

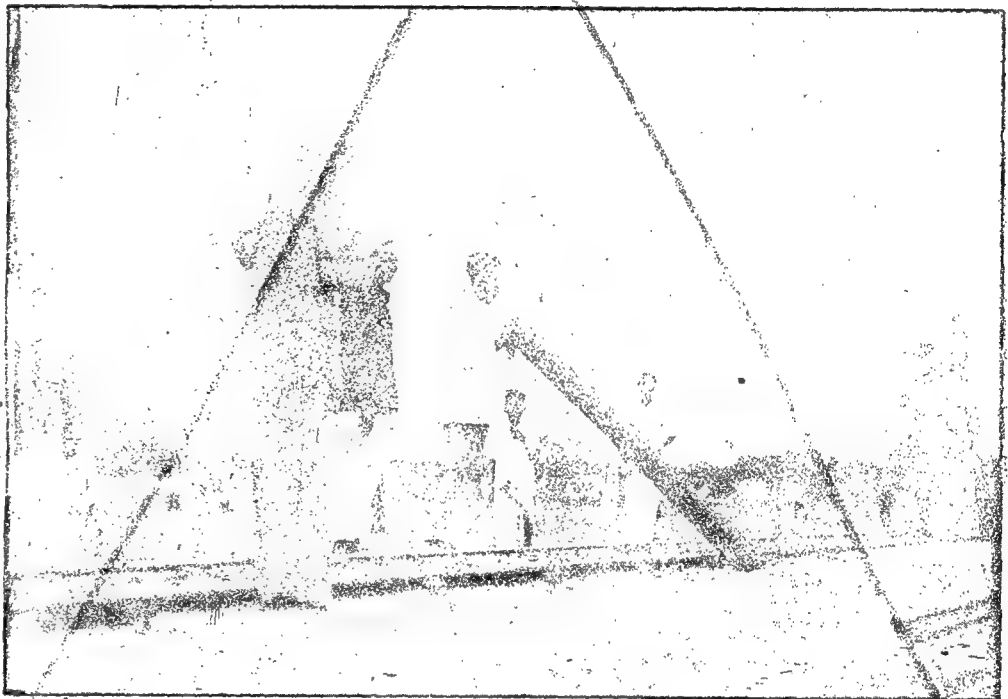
నూతన సంవత్సర విరుదములు:- మదరాసు కలెక్టరుగారు ఈనెల 28 తేదీ సాయంత్రము 5-15 గంటలలో వచ్చుయ్యప్పహోలలో మదరాసునందు దర్బారుచేసి నూతనసంవత్సరవిరుదములు పాఠినవారికి విడుదములను పంపించినది. పనులు చిన్నవలను ఒకగడక.

మదరాసులో సమైక్యము

(లోకసంచారి)

సమ్మోదారులు, అధీనపర్వరైలును కోడంబాకం చెట్టులులవద్ద సడువకుండు ఆటంకపరచుట. ఉవ్వో
గస్థులు విద్యార్థులు దిగి నడచిపోవుట. (జి. ఎస్. ఎ)

చెట్టు ఎక్కువ స్త్రీవనలమధ్య రైలుపట్టాలపై నమ్మేదారు లుంచిన దూలములు రాళ్లు మున్నగు ప్రతిబంధకములను కూలివారు లేకుండుటచే, పోలీసు ఉద్యోగస్థులే తీసివేయుట. [పి. ఎన్. ఎ]

తాంబరం రైల్వేస్టేషనువద్ద ముప్పదిమంది
సమ్మెదారులు రైల్వేస్టేషనుమీద అడ్డుముగా పడు
కొనిరి. అందుచే మదరాసునుండి నిన్న రాత్రి 10
గంటలకు బయలుదేరిన పార్సెలు ఎక్స్ప్రెస్ ట్రె
యిను రాత్రి 1 రెండుగంటల వరకు అచ్చటనే ఆగి
పోయెను. ఆస్థలమునకు పోలీసువారు వెంటనే
పోయిరి. ఒలకూరువద్దగూడ నీ విధముననే సమ్మె

ఈ తెల్లవార్యూసున ౩ గంటలకు పార్శ్వము ఎక్కువైనను తాంబరమును, బొలుమెయిలు విల్లిపురము స్త్రీమనును వీడి ఏగను. చెంగల్పట్టుజిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటు రాజ అయ్యగారు తాంబరం స్త్రీమనుజూరై వెళుబండికి అడ్డుగా వరుండి 30 మంది సమైదాతులను ఆరెమ్మగానించిరి. (అ.ప్రె.) వందరము, జూలై 20:—విన్నరా (4) ఎక్కువైన ననుండి ఆన్లైరెక్టు పరిశుభ కాలమునకే బయలుదేరినను తాని క్రయజీవులు చాల తక్కువగానుండిరి. ఈ ఉదయము 7 గంటలవరకును ఏ ప్రైజుండియు ఎక్కువైననును చేరలేదు. ఈ తెల్లవార్యూసున ౩ గంటలకు రానల:న పార్శ్వము ఎక్కువైనను ఎక్కువైనను ఉదయము ౩ గంటలకు చేరెను. చెంగల్పట్టు స్త్రీమనున వద్ద యీ ఎమ్మ (ఎన్ డ్రై) వగాను సమైతలో చేరి వలెను సమైదాదలు బయలంపెట్టిరియి. తరువైననును

రైలుబండ్లు ఆగిపోవును ఆలస్యమునకును దురీణము ఈ ద్వైతము చేపైను కొండెంబాకంపల్లె సమైక్య కలగలేదు. కాని ప్రజలు రైలులోకి ఎక్కి గొలుసులులాగి అల్లరి చేసిరట. కాని వెంటనే ఎగ్జ్యూట్వేవలకు రైలును ద్వైతమునదిలిపెట్టెను. ఎగ్జ్యూట్వే ఉద్యోగులే పర్యవేక్షణపని నివహించినవచ్చెను. స్టేషను నుండి రైలు వెంటనే పోయి టెన్మైను దూర్యుటి చేతులవలసినవచ్చెను. రామేశ్వరము ఎక్స్ ప్రెస్ ఈ ఉదయము 8-30 గంటలకు మారుగా 8 గంటలకు ఆంగ్లో ఇండియన్ ద్వైతము, పైజ మేనులతో ఎగ్జ్యూట్వేనుండి బయలుదేరెను.

బోలు మెయిలు, తిరువేండ్రము ఎక్స్ ప్రెసు, రామేశ్వరము ఎక్స్ ప్రెసు రైలులు క్రమముగా నడిపించుటకు ఏర్పాట్లు జరిగినవి దీనివలన నూపరింపెంబెంబుగాను ప్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధికి తెలియజేసిరి. ముట్టప్రక్కల రైల్వేనుండి 5 అవ్ ప్రెయిన్సు రిడెన్స్ రైలును నడచును. (ప్రీ ప్రెస్)

ఎగ్జ్యూట్వేలో నమ్మేదారులనభి

మద్రాసు, జూలై 19: నిన్న సాయంత్రము ఎగ్జ్యూట్వేలో నొకసభ జరిగెను. 50 మంది వనివాండు సభలో హాజరైరి. ముకుందలాల్ సర్కారు సింగారవేలు చెట్టిగారు సభలో నుపన్యసించుచు సమైక్య ఆధికారముగా జనపవలనని మోపురించిరి. నిన్న సాయంత్రమునకు ఎగ్జ్యూట్వేవల ముఖ్యముగా నేయన్నది. సిలోను బోలు మెయిలులో నిన్న రాత్రి 125 గంట ప్రయాణము మాత్రము ఎక్కిరట. ముఖ్యముగా నీ రైలులో ఇంతకు మూడురెట్లు ప్రతినిధి మోపుచుండెను. (ప్రీ ప్రెస్)

మద్రాసు, జూలై 20: సిలోను బోలు మెయిలు ఎగ్జ్యూట్వేవలకు నేటి ఉదయము 10-15 గంటలకు చేరెను. ప్రయాణము బోలుగా తక్కువగ లేదు. దానిలో ఆల్బర్ట్ జరిగినట్లు చెప్పబడలేదు. ఈ ఆలస్యమునకు కారణము ప్రతినిధి వలనవచ్చెను పోయి టెన్మైను పోర్టుకు లేకుండుటచే అని ఒక ప్రయాణికుడు చెప్పెను. స్టేషను వాస్తవ స్టేషన్ వద్ద అన్ని వలన మునుచున్నాడు. రైలు క్రాసింగు గేటులవద్ద డ్రైవర్లు పైజ మెక్ గేటులు వేయట తీయట మున్నగువలన నొకప్పుడు మున్నాడు.

మధుర ప్యాసంజరు, తిరువేండ్రము ఎక్స్ ప్రెస్ యిప్పటికింక ఎగ్జ్యూట్వే చేరెను.

బ్రాడ్ గేజ్ రైల్వే అన్నియు మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషన్ నుండి విడిచిపోయెను చేరెను. మెట్టుపాలెయిం, మంగళూరు మెయిలుబండ్లు సకాలమునకే సెంట్రలు స్టేషను చేరినవి. పోడూరునుండి బోలాల్పేటవరకుగల స్టేషనులలో పోలీసువారు కాపలా యొన్నారని ప్రయాణికులు చెప్పుచున్నారు. నేల ముదల్ల జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పోలీసు ఉద్యోగులు ఏమియు ఆల్బర్టు జరుగకుండు నాటకం పరచుటకు జాగ్రత్త తీసికొనుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెస్)

అల్లరిగాండ్రలో ఇద్దరు ఎర్రకుర్రులు

మద్రాసు, జూలై 20: మధుర ప్యాసంజరు, తిరువేండ్రం ఎక్స్ ప్రెస్ రైలును యిప్పటికింక ఎగ్జ్యూట్వేవలకు చేరలేదు. ప్యాసంజరు రైలును కొండెంబాకం స్టేషనులో ఆగిపోయెను. నె 144 రు కంటేవరం మద్రాసు రివిన్యూవన్ మధ్యపొవు రైలు పచ్చయిప్ప కాలేజ్ హాస్టలు కెదురుగ కొండెంబాకం చెట్టు స్టేషనులమధ్య కాగిపోయెను. అచ్చల రైలుమార్గమున కడ్డు ఒక రైలుపట్టి సమైక్యదారుల పడవై చిరి. గొలుసులు లాగి రైలును ఆపివేయబడెను. సమైక్యదారులు, అక్కడే తమ హయాలుటకు వచ్చిన వారిలో కొందరు రైలు ఇంజనైర్ రాట్నవర్మి. ఈ పాసంజరు ఎగ్జ్యూట్వే నేటి ఉదయము 11-15 గంటలకు చేరెను. రాత్రి బెల్లంచే యిది చాలవరకు చెడిపోయెను. ఈ పండ్లమున పోలీసువారు బోక్సము కలగజేసికొనకున్నచో ఈ రైలు యంతకంటే ఎక్కువగా చెడిపోయియుండును. (ప్రీ ప్రెస్)

వార్తాపత్రికలగతి

ఎం. వి. ఆర్. సమైక్యవన వార్తాపత్రికల పార్సెల్స్ పుచ్చుకొనబడవని మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషనునుండి స్టేషను నూపరింపెంబెంబుగాను పైజ మెయిలు తెలియజేసిరి.

నీలగిరి మార్గమునందునమ్మే

ఉదకమండలము జూలై 20: ట్రాన్సిమిట్టె రైల్వే సమైక్య ప్రారంభించినట్లు వార్తలు వచ్చెను. కాని కార్మిక నాయకులు అనుకొనినంత జనుప్రదముగ జరగలేదు. మామూలు బ్రాంచి కర్మాగారమునుండి కొందరు వనివాండు, మెట్టుపాలెయిను నందున్న వారు నీలగిరి రైలుమార్గమున పోయి టెన్మైనును, లవుడేలు తిరువేండ్రములలో గాంగుకూలీలగుడ పనులమారి.

ప్రయాణికులబండ్లన్నియు నడిపించుటకు యేర్పాట్లు జేయుచున్నాడు. గుడ్డుబండ్లనుదలపు. రైల్వేనడపువారికి, బొగ్గువనివారికి అపాయములేకండ తగుయేర్పాట్లు చేయుచున్నాడు. ఉదకమండలములోని వనివాండు సమైక్యలో చేరకయినను పోలింగునకు వచ్చుచున్నాడు.

విజయవాడ నూచనలు

కర్మిగారాగు దక్షిణంబియా రైల్వేవలము గాగు నిన్న నే సమైక్యసమైక్యమునకు యిట్లు తెలిసిరి:— సమైక్య కట్టుట మానివేసినచో మినియల్స్ పని వాండ్ల కేతము గూర్చియు రాత్రి యిబ్బండుల గూర్చియు మద్రాసు ప్రభుత్వ లేబరకమిషనుకు మధ్యవర్తిగ పరిష్కరింపుటకై అంగీకరింతును.

(వ్యక్తియ విలేఖరి)

చెట్టుట్ ఎగ్జ్యూట్వేలకుమధ్య అల్లరి

మద్రాసు జూలై 20:— చెంగల్పట్ అభివృద్ధి రైలును చెట్టుట్ ఎగ్జ్యూట్వేవలమధ్య పోరింగుట విజ్ఞప్తిగ ఆగిపోయెను. సమైక్యదారుల రైలు ఇంజనబండిలోనికేగి అన్ని హాల్స్ తముల వార్చివేసిరి. ఇంజనవడవలేదు. అంతట మద్రాసునుండి స్వేచర్ ఇంజన బల్లి యారైలుబండిని ఎగ్జ్యూట్వేవల తీసికొనివచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే అధికారుల అనుకూలదృష్టి

ఇప్పుడు పరిస్థితి దుర్భరముగనున్నను రాబోవు 48 గంటలలో అనుకూలపరిస్థితులు కలగనుటకవకాశము లేదు. ఎట్టి పరిస్థితులు కలిగినను మెయిలు, ఎక్స్ ప్రెస్, బండ్లనుదలపుటకు అటంక మేమియు జుండదని ఒక రైల్వే అధికారి అసోషియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధికి తెలిపెను.

బోలు మెయిలు మద్రాసు ఎగ్జ్యూట్వేవలనుండి నేటి ఉదయము మూడుగంటల వలసముగా 10-10 గంటలకు చేరెను.

ఈ బోలు మెయిలులోనే ప్రాసెసరు కె. రామమూర్తి వాయుడుగాగు మద్రాసువచ్చిరి. ప్రతిస్టేషనువద్దను ప్రతిగేటు వద్దకు పరిచారకవర్తనువారు సమైక్యచేసిరి అందురైలుబడ్లు పరిచయమునకు స్టేషనును చేరలేదు సెంథాన్ కమిటీనుండి ఒక రైలు ఇంజనము. రాత్రిలో కొట్టినట్లు తెలియచున్నది. అని ప్రాసెసరుగాగు చెప్పిరి. ఆ. ప్రె.

పరిస్థితులలో మార్పులేదు

మద్రాసు, జూలై 20:— సమైక్యపరిస్థితులు యధాప్రకారముగా నేయున్నవి. చెట్టుట్ ఎగ్జ్యూట్వే స్టేషనులమధ్య రైలుమార్గమునకడ్డుగ రైల్వేస్టేషన్ వద్ద జేయబడియుండెను. ఈ కిషము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు పచ్చయిప్ప కాలేజ్ హాస్టలు కెదురుగ చాలఅల్లరిగా నున్నదని తెలిసి పోలీసుకమిషనరుగాగు రిజర్వుపోలీసుతో వచ్చి తీసిరి.

నిన్న రాత్రి మద్రాసునుండి బయలుదేరిన బోలు మెయిలు ట్రేనుముగా తిరువాకల్లి దాటిపోయెనని ఈ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు తెలిసెను. తిరువేండ్రం ఎక్స్ ప్రెసు మామూలు ట్రేనుముగా చేరెను. ఈ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మధుర ప్యాసంజరు తిరువేండ్రం ఎక్స్ ప్రెసు, మద్రాసు చేరెను. అన్నిరైల్వే పోలీసురక్షణ గ్రంధనముచుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వేకంపెనీ విజయవాడ ప్రకటన

తిరువాకల్లి, జూలై 20:— దక్షిణ యండియా రైల్వేకంపెనీ విజయవాడ రిల్వే తెలిపజేయుచున్నాడు.

ఈ నెల 19-వతేదీ రాత్రి 12 గంటలకు సమైక్య ప్రారంభమైనది. రైలుమార్గము పొడుగునను ఉండుపట్టి క్రింది తరగతి సభ్యులందరకు సమైక్య చేరిరి. కర్మాగారములలో సమైక్యచేసియుండిన వని వాండ్లు చాలముంది రైలు మార్గమున కడ్డుగా వండుకొని యుండుటవల్ల రైల్వే చాలా ఆలస్యముగా నడచుచున్నది. మద్రాసునుండి దూరప్రయాణములు చేయుచు పరాసరిపోవు రైల్వేకు మాత్రము ఏదో యొక విధముగా నడిపించుటకై సర్వవిధముల శ్రద్ధ వహించి నేను పనిచేయుచున్నాను. దక్షిణంబియా రైల్వే మిటరు గేజ్ రైలుమార్గ మందలెటలయొక సమైక్య యున్నది. విజయ యండియా రైల్వే బ్రాడుగేజ్ యిది సమైక్యలేదు. ఆ. ప్రె.

మధురనుండి సమైక్య వార్తలు

మధుర జూలై 20:— బొగ్గువనిచేసేకూలీలను ప్రవాండ్లు మొదలైన ఇండియను కూలీలందరకు గతరాత్రి 12 గంటలకు పనిచాలించి సమైక్యచేసిరి.

బయలుదేరవలసి యుండిన గుడ్డు (సరకల) బండ్లన్నియు రద్దుచేయబడినవి. 724 నెంబరు గుడ్డుబండి మధురనుండి గుడ్డుబండిగానే మున్న రైవరకు బల్లి అచట నుండి ప్రయాణికుల బండ్లను కూడా తేర్చుకొని తిరువాకల్లివరకు వెళ్లవలసియుండెను. ఆబండి ఎదురలో ఆగిపోయెనది. ఎందువల్లననగా ఇంజన నడిపేవాళ్ల దళముదిగి బల్లిపోయిరి. పనిచేయజాలమని చెప్పిరి. అర్ధరాత్రియొకర్యాక పరిసరగాములు మధురమధ్య తిరిగి రైల్వే ఆగిపోయెనది. సమైక్యదారులందరు రాత్రి 1 గంటలవరకు పట్టేసి కిర్రలను పాడుచు రాత్రి 1 గంటకు ఇంజన బల్లిరి. మధుర స్టేషనువద్ద రైల్వే పోలీసు బందోబస్తు కాగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తిరువల్వేలి వార్తలు

తిరువల్వేలి జూలై 19:— ఇచ్చటి ఇంజన అధికారులు కంతకు పోలీసువారు పహారాయుచున్నారని, తిరువల్వేలి జంక్షనుకు నిన్న అర్ధరాత్రి యొకగుడ్డుబండి వచ్చినది.

కాని కొద్దితేదీగాండ్రను నపుకొనిందరకు సమైక్యలో చేరుటవల్ల రైలుగేట్లు మూయుటకును తెరవటకును ఎవరును లేకుండిరి. స్టేషనుమాస్టరుగారును సలు ఇంజనీర్లు గారును పయముగా రైలుగేట్లను మూయ వలసిన వారైరి. పోలీసువారి పహారాకాపుడబ్బి ఆంగ్లో యండియనుచే రెండు యంజనులనడిపించబడెను. ఒక యంజను రైలుగేట్లను పోవుబండికిని, ఇంకొక యంజను తిరువేందూరుకు పోవుబండికిని తగిలించబడెను. ఈ యంజనులను ప్రయాణికుల సైక్లుకు తగిలించెడి వారెవరను లేకపోయిరి. ఈ రెండు రైలుకు రెండుగంటలు ఆలస్యముగా బయలుదేరినవి. ఉదయం 8 గంటలకు బయలుదేరినవి.

తిరువల్వేలి, జూలై 20:— నిన్న అర్ధరాత్రి రైల్వే సమైక్య ఇచ్చట జరిగినది. పహారమున గల రైల్వే స్టేషను లన్నిటిలో పోలీసు పహారా యుచున్నారని. ఈ తిరువానుండియు సమైక్యమునండి తిరువల్వేలికి రావలసిన రైల్వే ఇంకవరకును లేలేదు. తిరువల్వేలినుండియు కూడ రైల్వే వినియోగము బయలుదేరలేదు.

తిరుచనాపల్లి వార్తలు

జూలై 20:— అనుకొనబడిన ప్రకారము సమైక్య గత అర్ధరాత్రి ప్రారంభమయ్యెను. ఈ శోధనలో రావలసి యున్న 34 నెలల రైలుబండి కులి రైలునుండి సమైక్యగా వచ్చెను కాని ప్రోవలో సిగ్నల్స్ ఏమియునులేవు. ఎక్కువ కచ్చుడు ప్రోవయంతయు పరిచయముగాను రైలు బెడువు వారే సిగ్నల్స్ అధారములేకండా చుట్టుకొనుట వచ్చిరి. పోయి టెన్మైను, గాంగుకూలీలు అందరు సమైక్యలో చేరిరి. ఒక గుడ్డుబండి తిరువాకల్లికొట్ట స్టేషను వద్ద ఆగిపోయెను. కాని తాలూకు ఇంజన మాత్రము ఇంజనల పోలీసునికే గొనిపోబడెను.

ఇచ్చటి ప్రయాణికులందరకు కులిరై, కర్మా, త. జా పూరులకు మోటారు బస్సులమొదలై వెళ్లుచున్నారని. మోటారు రైలు మోపుంపబడినది. పైబ్రోలియం ధానికూడ మోపుంపబడినది. గోరైకొండ వద్దకూడ పరిస్థితి లిజేడముగా నున్నది.

కోయంబుత్తూరు వార్తలు

కోయంబుత్తూరు, జూలై 20:— నిన్న అర్ధరాత్రి సమైక్య ఆరంభమైనది. పోయి టెన్మైను, బొగ్గు పోలీ, రయలుబండ్లు కుడిచేవాండ్లు, లిప్టరులు, రయలుబండ్లు పైబ్రెక్కు తగిలించేవాండ్లు మొదలైన పరివాండందరు సమైక్యచేసిరి. డిస్ట్రీకు మెకానికలు ఇంజనీరు, డివిజను సూ, అసిస్టెంట్ బ్రాఫ్ క్ సూ, డెంటు ఇచ్చట హాజరై రైలుబండ్లకు స్టేషనుకు తేగ్గుట తిరిగి బయలుదేరుటలు చేయుట మొదలైన పనులను క్షణముగా నిర్వర్తించుచున్నారు. స్టేషను వాస్తవ క్షేపించుటకందా పనిచేయుచున్నాడు. ఇంజను నడుపు డ్రైవర్లు ఇంజనులో బొగ్గువేయు పైజములు పనిలోనేయున్నారని. రై. బండ్ల రాకపోకలు జరుగుచున్నవిగాని కొంచెము ఆలస్యముగా నడచుచున్నవి. ముఖ్యమైన స్థలములం దంతటను పోలీసు పహారా యుచున్నారని.

ఉదకమండల వార్తలు

ఉదకమండలము జూలై 20:— మెట్టు పాలెయిం మొదలు ఉదకమండలము వరకును రైలుమార్గములను పోలీసుపహారా యంబుజినది. మద్రాసు మెయిలు ఉదకమండలమునకు 1.45 గంటల ఆలస్యముగా చేరినది.

గవర్న మెంటువారు యాసమైక్య విషయములో బోక్సముచేసికొని సమాధానము చేయవలసినదిగా కోరెను సమైక్యదారులనేక మహా జర్నలు గవర్న మెంటువారి కంపుకొనుచున్నారు. కాని గవర్న మెంటువారిందలూ ప్రమేయముకలగజేసికొన దలచలేదు.

కూనూరు వార్తలు

మెయిలుబండి 2 గంటలు ఆలస్యముగా చేరినది. కర్మాగారపు పనివాండ్లు ప్రేక్షకులనువనిమారి. ప్రేక్షకులను సాపు తీసికొనిరి. కార్మికజనపయాపాము స్టేషనువద్ద ఎదుకూడిరి కాని. పోలీసువారు వారిని తరిమివేసిరి. రైల్వే స్టేషనువద్ద పోలీసువారి పహారా యున్నది. ఉదకమండలమునకు పొవురైల్వే పరిగానే నడచుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

అమకమునకు

సింగిల్ బారెల్ 12 బోరు రెమింగ్టన్ రిపీటింగు తుపాకి. ధర య 110-0-0 స్పెన్సర్ అండ్ కో. లిమిటెడ్., మద్రాసు.

విదేశవార్తలు

గనుల సంఘమువారిసభ

60 సంవత్సరముల వృద్ధుడగు అధ్యక్షుని

రాధాకారము

ఉపన్యాసకుని ప్రోసివేయుట

(శ్రీశ్రీ కులకర్ణి, మొట్టొకటవది)

లండన్, జూలై 18:—నేడు లండన్లో గనుల

సంఘమువారి వార్షిక సమావేశము జరిగెను. సభ దొమ్మిదివందల సాగినది. నిన్నటి ప్రారంభసమావేశమున పారిశ్రామిక సభ శాంతిగా జరుగుగాక యని అధ్యక్షులగు మార్షల్స్ స్పీకరుగారి కోరిక. లావార్కు మైగ కమ్యూనిస్టులను సభకు రానియలేదని కొంత జగడము జరిగెను. వారు నేడు సభకు వచ్చుటకు అనుమతి నీచువలెననిరి. శ్రీశ్రీ కులకర్ణి సలంకరించుటకు ఉత్తర విడుదలైనది. ఇట్లువచ్చిన కమ్యూనిస్టులలో అలకాబాదాకాదు గ్యాలరీనుండి దుమికి యువస్థనించుటకు ప్రారంభించెను. అధ్యక్షుడు మార్షల్స్ స్పీకరుగారి అలకాబాదా సభాధిపత్యమును వీడి పోవలెననిరి. వెడలనని అలకాబాదా కట్టుదలను జూపిరి. అంతటితో అల్లరి బయలుదేరెను. తుదకు స్పీకరుగారు ఆరవ వార్షిక గారితో గ్యాలరీదగ్గర కేసి 60 సంవత్సరములు నిర్వహించిన అలకాబాదా బట్టుకొని క్రిందికి ప్రోసివేసిరి. అందున్న స్త్రీలు మొట్టొకటవది మొట్టొకటవది కే క లి డి రి. పురుషులగు ప్రతినిధులు చచ్చుటలు గొట్టిరి. అలకాబాదా తరఫున స్పీకరుగారు మెట్టు దిగి పార్కుగారిపై నిలుచుండి ఆతని మెడబట్టుకొని విడిచిపెట్టెను. ఈలోపుగ ప్రతినిధులు అడ్డుకొనిరి. పార్కుగారు సభామండలమునకు ఆతని అడ్డుములులేకుండ వెలవెలబోవుచు కష్టముతో ఊపిరి పీల్చుచు ఏలేంచిరి. కాంతిచిత్రముతో స్పీకరుగారు తనసామను సలంకరించిరి. పిదప సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమాయెను.

కుక్కగారు స్పీకరుగారిపై బోయినపుడు ఆతని సహాయము నిమిత్తముపోయినా లేక లావార్కు మైగవారికి తోడ్పడుటకు పోయినాయని యడిగి కొద్దిమందియు సాచివ్రతి యిరువురు సాచివిగనుల పనివాండ్రు ప్రతినిధులుగా రన్నమాటలను కుక్కగారు దుష్పరిచింపవలెనని కోరిరి. కుక్కగారు నిరాకరించిరి. ఈవిషయమై రహస్యముగ ఆలోచించెదమని అధ్యక్షులు చెలిపెను.

బ్రిటిషు ఇండియా యూనియను

లండన్, జూలై 18:—బ్రిటిషు ఇండియా యూనియను (సంఘము) బ్రిటిషువారికిని, భారతీయులకును స్నేహము పెంచుటకు చాల ప్రయత్నించుచున్నదనియు అయ్యది చాల అవసరమనియు రిడింగు ప్రభువు నడిపెను.

పూర్వపు యుద్ధములకుగల అపోహములన్నియు అధ్యక్ష మగునని జాలిపవరి నూచించుచున్నదనియు బ్రిటిషుఇండియా సంఘముగూడ ఇందులకు తోడ్పడుచున్నదని ఎస్ ఆర్. దాన్ గారనిరి. రిడింగు ప్రభువీసంఘము ఎక్కడ యువయోగముగ నునిచేయుటకు తోడ్పడుచున్నందులకు సర్. మహ్మదుహాఫీ, సర్ ఎం. దాదాభాయిగార్లు కొనియాడిరి.

పోలీసుపదవుల విచారణసంఘము

రిడింగు ప్రభువు అధ్యక్షతవహించుట

లండన్, జూలై 18:—దేశమంతటను పోలీసు విచారణ పదవులను విచారించుటకు ఒకసంఘము నేర్పాటుజేసిరి. రిడింగు ప్రభుని అధ్యక్షులుగ నియమించిరి.

కపర్ల మహారాజా జన్మశివోత్సవ ఫీల్డు ప్రదర్శనసంబంధమున మహారాజాగారు తన సంతానమునకే గాక బ్రిటిషు సామాజ్యమునకుగూడ గొప్పసేవను జేయుచున్నారని బర్మిక్లెమ్మ ప్రభువు కొనియాడెను.

బ్రిటిషు ఎన్నికలు మే మాసములోపుగ జరుగవు. ఆతరువాతేపుడో జరుగునని సర్ ఎర్లింగ్స్ ఈమన్నగారు చెప్పిరి.

రైతు ప్రదేశమును ఖాళీజేయుట

జర్మనులకోరిక

చాంబర్లెనుగారి ప్రత్యుత్తరము

రస్సి, జూలై 18:—జర్మనులు ఓడంబడికలో నూచించిన కాలముకంటె ముందుగానే ఆక్రమణసేవలు రైతు ప్రదేశమును ఖాళీజేసి పోవలెనని జర్మను చాన్సిలరు గోరెనదానిని గూర్చి, చాంబర్లెనుగారు సానుభూతిని జూపిరి. ఆ విషయమై ఆక్రమణ ప్రభుత్వమువారు, జర్మను ప్రభుత్వమువారు సంప్రదింపుకొని చేయవలసిన పనిగాని తేలికకట్టిగా దరిని. ఇతర ప్రభుత్వములతోగూడ ఆలోచించవలసియున్నదని జర్మనులును, ఆక్రమణ ప్రభుత్వమువారును ఏమి చెలిపినను వాటిని స్నేహభావముతో ఆలోచించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగ నున్నారనిరి.

తాము స్వయముగ అందరికంటె ముందుగ బోక్సము కలగజేసికొనరాదా యని యడుగ అట్లు చేయుటచే ప్రయోజనముండదనిరి. ఒక్క బ్రిటిషు సేవలను మరలించి ప్రయోజనముండదనిరి. దానివలన రైతు ప్రదేశమును ఖాళీజేయువిషయమై సహాయము జరుగదనిరి.

అమెరికా చమురు సభ 20 తేదీకి ఆపుజేసిరి. నేనుజాలా, దక్షిణ అమెరికాలో ఇతరవోట్ల తక్కువగా చమురును తయారుచేయుటకు ముందు ప్రయత్నించెనట.

అధినివేశముల విద్య

విదేశభాషను నేర్పుట యుపద్రవము

లండన్, జూలై 18:—అధినివేశము లందున్న దేశీయులకు ఆంగ్లవిద్యను బలవంతము జేసినేర్పుటచే యుపద్రవము గల్గునని మేజరు ఆరెన్సన్గారు లండన్లో జరిగిన సామ్రాజ్య ప్రాంత బ్రిటిషు కాంగ్రెసుసభలో చెలిపిరి. ఫ్రెంచి పాఠశాలలలో ఫ్రెంచిభాష లేకుండ దేశీయుల భాషలోనే విద్యను నేర్పుటకు ఆలోచించుచున్నారని ఫ్రెంచి ప్రతినిధి చెలిపెను.

మెక్సికో దురంతము

వాషింగ్టన్, జూలై 18:—ఓ.బ్రిగానుగారి మరణవార్త ఇచ్చట ధియమును కలగజేసెను. ఇతని (ఓ.బ్రిగాను) పరిపాలనములో యున్నతెడు స్టేట్సు మెక్సికో సంబంధములు చాల యెక్కివృద్ధి గాంచునని అనుకొనిరి. తెల్లగుగారు యున్నతెడు స్టేట్సు విచారమును చెలుపుచు కల్లెను అధ్యక్షునకు సానుభూతి నంపిరి. ఈ సాత్యకు కారణము మతావేశముని హంతకుడంగీకరించెనని కల్లెనుగారు ప్రకటించిరి. అయిదుగురిని అనుమానించి ఆరెస్తుజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు సక్రమపద్ధతులనే అవలంబించెద రనిరి.

పార్లమెంటు సభ్యులపేర్లు

లండన్, జూలై 18:—1264 మొదలు 1832 వరకున్న పార్లమెంటుసభ్యుల పేర్లున్నటిని వారి జీవితచరిత్రను సంగ్రహముగ వ్రాసి ప్రకటించవలెనని కామన్సుసభలో యున్న అన్ని తత్వముల ప్రతినిధులును ప్రధానామాత్యుని గోరిరి. ఇది ఖర్చుతో గూడుకొన్నది గాన ఈ సమయమున దలకెట్టివిలులేదని బాల్విన్సు గారు రనిరి. ప్రస్తుతము సంగతులన్నిటిని నిమగ్నజేసి ప్రకటనమును అవిల జామకొనవచ్చుననిరి.

ఆంగ్లో-ఇరాకురాయబారములు

లండన్, జూలై 18:—ఇటీవలవాపుగుగారి తెయిపులో కలిసికొనుటకు నూదానరేవుకండి 20 తేదీని జెడ్డాగుండా క్లబునుగారు బయలుదేరెర.

నవపరిహారములు

రస్సి, జూలై 18:—జర్మను పరిహారముల అంత్య పరిమార్చునుగూర్చి బ్రిటిషు ఆశియములను సప్తమశతాబ్దమునకు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వ విధానమునకు భిన్నముగ లేనంతవరకు ఏమాచనలను చెలిపినను తేల్చగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుటకు సిద్ధముగనున్నారని చర్చియగారు చెలిపిరి. కాని ఇంతవరకు ఏమాచనలను ప్రకటించెట్టలేదట.

గుట్టపుపంచెములపై వస్తువును తగ్గించినచో ఆరికవత్తముతో ఆదాయము 1500,000 పౌనులు ఈ సంవత్సరము తక్కువవచ్చునని చర్చియగారు రిని.

నైమను కమిషను సదుపాయములు

లండన్, జూలై 26:—(మొయిలు) ఇండియాలోను, ఇంగ్లాండులోను నైమనుకమిషను సదుపాయములు కొలగాని పని భారతనాయకులు ప్రకటించుచుండ బ్రిటిషు పత్రికలు నైమను బహిష్కరణము తగ్గిపోయిన దనియు, అందరను నైమనుకమిషను సదుపాయములకు సంతోషించుచున్నారనియు బ్రిటిషుపత్రికలు వాకొనుచున్నవని ఫ్రీ ప్రెస్ విలేజురీ చెలుపుచున్నాడు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక

కు కలకత్తా విలేజురీ ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—నైమనుకమిషనువారు పంజాబునెలపు కమిటీ కోర్కెల సంగీకరించుటచే స్వరాజ్యవాదులలో ఉన్న కొంచెము నిరోధముగూడ అంతరించినది. వీలిపోవుచున్న కాంగ్రెసువాదులు, సప్తా, జిన్నా, బెసంటుగార్లుతప్ప జనసామాన్యముంతయు, అనగా మహమ్మదీయులు, హిందువులు, మతవాదులు, యూరపియులు, తెగల వారందరూ, ఆంగ్లో-ఇండియనులు, ఇండియను క్రైస్తవులు అవమానకరముగ ఉపయోగించబడుచున్న నిమ్మజాతుల నాయకులును రాయలకమిషనుకు కావలసినసాక్ష్యమును, మరితర వివరములను పూర్తిగ ప్రస్థించియుగలరు. రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంఘికకష్టములను చెలిపెదరు. అతివాదు లెవరో తప్ప ఇతరులు బహిష్కరణమును ప్రోత్సహించుటలేదు. ఒక్క కాంగ్రెసు నాయకులే బహిష్కరణమునుగూర్చి ప్రస్తావించుచున్నార. రాయలకమిషనులో సానుమాను బడయులేక ఆకాభంగులైన హిందూ ముస్లిం స్వతంత్రవాదులుగూడ పిరికి తోడైరి. నెలపు కమిటీలకు రామలకమిషనుగలతో సమానప్రతిపత్తి నిచ్చుటచే ఇంతవరకు చెనుకాడున్న బహిష్కరణవాదు లిప్పుడు తప్పక బహిష్కరణవర్తమాను వదిలిపెట్టెదరు.

భారతీయులను తృప్తుగా జేయుటకు రాయలు కమిషనువారు లేమి సిఫార్సులను జేయనిశ్చయించుకొన్నను అపుడే వారికి కుప్పలు కుప్పలుగ వచ్చిన సాక్ష్యమును జాగ్రత్తగ విమర్శించవలసియున్నది. కేంద్ర రాష్ట్ర కానసభలలో కమిషను విషయమై ప్రభుత్వసభ్యులు కలకత్తా సిమ్లాలో పాదుచేసినరుచున్నారు.

మొయిలు

కులాహారముండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. పంజాబులో నెలపు కమిటీ కోర్కెలను అంగీకరించి రహస్య విచారణలోను కాగితములను పరిశీలించుటలోను భారతసభ్యులకు రాయలు కమిషనుగలతో సమానాధికారము నిచ్చుటచే భారతీయులును యూరపియులును సంతృప్తులైరి. పంజాబు కమిటీవారికోర్కెలు సమంజస మగుటచే నైమను కమిషనువారు నిరాకరించలేక పోయిరి. నైమనుకమిషను ప్రతికూలురుగూడ నైమనుకమిషను నిరసించుచున్నదని అనుకొనుటలేదు.

సిమ్లావార్త

లిట్టురెలుపుచున్నది. సర్ జాన్ నైమనుగారి మొదటి మరతులను వారితో స్వయముగ చర్చించనివారును బహిష్కరణవాదులే ఆక్షేపించుచున్నారు. కేంద్రసాయకుగారు స్టేటు కపున్సిలులో నైమను కమిషను మరతును పూర్తిగ ఆమోదించి సభ్యులతో కమిటీయెదురునిమ్మజాతులు సాక్ష్యవిచ్చుటకు అందున్న భారతసభ్యులు బ్రాహ్మణులగుటచే నిరాకరించినది. సర్ వారిసింగు మన్నగువారు నైమనుకమిషనుతో స్వయముగ సంప్రదించి వారిమరతులు సమంజసములే యిరి బిప్పుకొనిరి.

కాని నైమనుకమిషనువారు రట్టిమరతులకు గల కారణములను తమతో స్వయముగ చర్చించినవారికే చెలిపిగాని బహిష్కరణముగ జనసామాన్యమునకు చెలపలేదు. వారికి నచ్చ జెప్పుటకు ప్రయత్నించలేదు. రాయలకమిషనువారు రిపుడు చేసిన తీర్మానము మరింత ఆతురతను బాపగలదు. సర్ జాన్ నైమనుగారి ఫీల్డరలేఖ పార్లమెంటుకు జేర్చెదమనిజేదలను సమర్పించుట కేర్పాటు జేసెను. సాక్షులను ప్రత్యేకముగ విచారించుటకు, కావలసిన కాగితములను ప్రత్యేకముగ పరిశీలించుటకు భారతకమిటీలకు అవకాశ మిచ్చెను.

పంజాబు కమిటీరాయబారములజయమొందుటచేదేశములో సహకారలకు బలమేర్పడును. వారికి శ్రమ లేకుండును. ఇండియాలోనున్న బహిష్కరణవాదులకును, లండన్కు వచ్చి ఆ దేశము జేయుచున్నవారికిని మరింత ప్రాణపంకల మేర్పడును. వీరు ఆదినుండియు భారతభాగ్యదయమును నిర్ణయించుటకు పార్లమెంటు కధికారము లేదనుచున్నారు. అందుచే రాయలు కమిషనుకు ఆటంకమును గలగజేయు నిశ్చయించుకొనిరి. సక్రమవిధుల కేర్పడు సదుపాయములను వీరు ఏవగించుకొనెదరు.

పెహరులో మెక్సిడిమోరాబులో భూగర్భమున ఒక దేవతమును, రాజమండలమున జర్మను పురాతనవస్తుపరిశోధక పండితులను వారి జేల్లుగారు కడగెనని.

నిడదవోలు యూనియను బోర్డు
పై సిడెంటు ఎన్నిక

(వర్తమాన గోదావరిజిల్లా)

ఈ బోర్డులో ఎన్నికలలో వచ్చినవారిలో మొదట బ్రాహ్మణులు ఇద్దరు కావున 1 మహమ్మదీయులు 1 వైశ్యులు ములపాతు గలరు. కామేశ్వరంలో 1 ఆదివంశు 1 లింగాయతు (జంగమ) కలములు వచ్చిరి. టెంపూరీ అధ్యక్షత శ్రీనిధిదవోలు దక్షిణామూర్తిగారి ను ఎన్నికలలో వచ్చిన వారిలో నియమించిరి. ఈనెల 18 వ తేదీన (పెసిడెంటు ఎన్నిక పెట్టిరి. పెసిడెంటు ఎన్నికకు శ్రీమతి రాంపల్లి రామచంద్రమ్మగారు (ఎన్నికపట్టణం) ను ఎన్నిక అయ్యిరి. వారి పేరుగాదు. యల్. సి. ఇదివరలో 9 ఎత్తరవ లకంచి అవగా యూనియను పుట్టినప్పటి నుంచియు (పెసిడెంటుగా నుండి వారు పోటీకేసిరి. వోటనివయములో అబ్దుల్ వాహబుసాహెబుగారి తరపున యిరువురు కాపులు ఒక వైశ్యులు ధీమాగా నుండిరి. మిగత వరుగురిలో యిరువురు బ్రాహ్మణులు. ఎన్నికలలో వారు యిరువురు కామేశ్వరమెంబరు అవగా శ్రీమాదిరెడ్డి పీఠభద్రరావు నాయకుగారు (ఆదివంశు) రుద్రమణిదేవర (లింగాయతు)గారు శ్రీరామచంద్రుడు గారి తంపున నున్నారు. మిగతా యిరువురు మెంబరు (పెసిడెంటుగా నిలబడవారే, యాఎన్నిక బోర్డు విడివిడిగా జరిగింది. టెంపూరీ (పెసిడెంటుగా యాఎన్నిక ప్రీతిగ జరుగునో యని జానుటకు గ్రామములోని చాలమంది మహమ్మదీయులు వచ్చిరి. ఎన్నికపట్టణంలో జనము మూగ కుండానందటకుగాను టెంపూరీ (పెసిడెంటుగాను పోటీను సబుయినెట్టెక్కుగాకి లోకలో బోర్డు అట్లు నడుపుచి సమాధియను రావలెనని కోరిగా ఏ.నో. బుయినెట్టెక్కుగా యిందు కలగజేసికొనక సమాధియయ్యెడు. (పెసిడెంటు ఎన్నికకు ముందుగా జనరలు మీటింగు జరిగింది. జనరలు మీటింగు 7 గంటలు ఉదయమొదలు రమారామ 9 వరకు జరిగినది. 9 గంటలకే (పెసిడెంటు ఎన్నికకు) ట్రయి మేర్పరిచిరి. జనరలు మీటింగు అయినప్పటికీ కొన్ని సమయముల వ్యతిరేక పుండలేదా అన సమయములో టెంపూరీ (పెసిడెంటుగానైన దక్షిణామూర్తిగారిని సివిలు కారంటుమీద పాతావుగా ఎరస్తుచేయించిరి. యాసివిలు ఎరస్తు విషయమేమనగా ఒకరి పై నోకరు దావాచేయగా అదావాలోని దీక్షికి వీరు హమియందీరగాని పీఠవియని నిశ్చయకరలేదు. ఈహమిక్షికి కనిపెట్టి సరిగా నేటికోజానకే ఏర్పాటుచేయించిరి. ఒక మహమ్మదీయ బోర్డు ప్రాసెస్యకు శ్రీమి పాఠీ (పెసిడెంటు గారు హమియన్ను దీక్షిసామ్యుల కంటనే తప్పించి యిదిగో సామ్యులతో కాకు మీటింగున్నది. నన్న సామ్యు యిద్దరినెరస్తు చేయుటకు వీలులేదని చెప్పగా అప్పునిన్నుపర్యురు వివక నిలుచున్నచోటనుంచి కదలియ్యవని చెప్పెను ఈగం దరగోళంలో మిగతా మెంబరులలోని పోతురాజు తొలియ్య నాయకుగా రనువారిని అబ్దుల్ వాహబుసాహెబుగారు యీ మీటింగునకు (పెసిడెంటుగానుండటకు ప్రభావాచేసిరి. యిది అక్రమమనియు టెంపూరీ (పెసిడెంటును ఎరస్తుచేసి రనియు ఈ కారణములతో యీ మీటింగు జరుగుటకు ప్రస్తుత (పెసిడెంటునకే లా పాక్కిన్నను మున్నగు సకారణములతో మీటింగు బుక్కులో విసిరి అప్పు డిడెంటును శ్రీరామచంద్రుడుగారు వ్రాసిరి. వాడువ్రాసిన హామి అందరు సంతకములు చేసిరి. యాడిడెంటు యిటులఁడగనే తొలియ్య నాయకు గారు (పెసిడెంటు ఎన్నికను జరిగిరి. యీ ఎన్నికలో వోట్లు యిచ్చుటలో 4 అబ్దుల్ వాహబు సాహెబుగారికి 2 శ్రీరామ చంద్రుడుగారికి 2 వచ్చినవి. రామచంద్రుడుగారి పార్టీ అను కున్నవారిలో పీఠభద్రరావు నాయకుగారికి ఎందుచేతనోగాని (పెసిడెంటుగా అయిన అబ్దుల్ వాహబు సాహెబుగారిలో పాటు పూలదండలను యిరువురికి వేసిరి. యిరువురిని హెటా రులో కూర్చోబెట్టి పూరేగిండుటకు ఏర్పాటు జరిగినది. కాని పీఠభద్రరావు నాయకుగారు అందు కూర్చోనలేదు. యీ ఎన్నికల కథ యీరీతిగ నున్నది. ఈ ఎన్నిక పరిమైనదా కాదా యని చర్చలోనికి బోర్డునకు వచ్చినటుల యున్నది.

(న్యకీయవిలేఖరి)

అమృతమునకు

దుష్టలో లోడింగు తుపాకులకు తగిన ఎలీసు ట్రీచ్ లోడింగు కేపులు మంచి ఫిటిలో నున్నది. 260 గల పెట్టె 1-కి ధర రూ. 0-8-0.

స్వెన్సర్ అందుకో., లిమిటెడ్
నెం. 6. మద్రాస్.

ఆనంద గడియారములనే కోరుడు.
గడియారపు బినలు పరిమైనవని గ్యారంటీ యివ్వబడును.

కోట ఆనందకృష్ణశెట్టి

217, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

ఇది ఆమోఘమైన సబ్బు

PEERLESS
ERASMIC
The Dainty SOAP

4861-2

బాల్యవివాహములు-బామ్మలమెల్లొప్పు

మానవునకు బాల్య యావక కాలావధి కాలావధి కాలమున దేశమునందును. అందులో పకలసంతోష సౌఖ్యములు యకమైవది బాల్యదశగంటే మరొందుకానరాదు. ఈ బాల్య దశలో మానవుని (స్త్రీలు) అక్కటామృతము పోగుచేసి ఒక బామ్మకు పెండ్లికమాండనియో, వరకబామ్మకు పెండ్లికమాండనియో, కొందరు పెండ్లికమాండనియో పునారనియో, కొందరు పెండ్లికమాండనియో అనియు, ఏర్పరచి వారిలో నోక కిల్లకాయను పురోహితునిగామంపి, తూతూమంత్రి, తుమ్మ కాయమంత్రి, అని ఏవేవో, లగ్నావ్యక్తులనుచదివి యధావిధిగా (త్రాటి మాత్రము గుండ్రముగా కల్పించి) మంగళమూత్రములు కలంకాలు మొదలైన యాచులు తంతుబాపి పెండ్లిగా వింకెదరు ఇటులచేసి ఏదోకారణముచే కలహించి యందొక కాలిక ధి హుడుపెండ్లి మీయింటికివచ్చుట తప్పని తన పెండ్లికమాండని బామ్మకు తీసికొని "యింకెచ్చి చెప్పినను వివక" కొనాదీపితునానపయ్యె ధి కాలన లేచిపోవును. ఇటుల పోయింతులను ఉధి మలకు వచ్చుచులేదు. వారికి ప్రతిగంటిల జనగు ముడులు నిధియై గున్నది. కాన మానవుని పెండ్లి యిటుల గాదుగాని వివాహ మురిపవిక్రకార్యము. వివాహబంధముందు నేకదా; శ్రీ పురుషులకు పాలమైన ఇహపరసౌఖ్యము లానగూడును మహామృతం తెలరు పదియింది యున్నాడు. సంభాషివద్దికి వివాహమూత్రము ముఖ్యబీజము. సంసారకార్య నిర్వాహకతర పెద్దల అన్యోన్య ప్రేమాదుల గల్గించి స్నేహ మధివృద్ధి పొందింపునది వివాహమగదా? వివాహము పదిక్రమగు ఆద్యమును గలదిగ నుండెలయున. నవ్య యొక్కయు వజరియొక్కయు యోగ్యతలు విధ్యావివేకములు గురుకింది తల్లిదండ్రులు తమ విద్యుక్తభాగము నిర్వహించు నోవరించునదియే నిశ్చయమగు వివాహము. ఇదియే మన హిందూదేశముల పురోధివద్దికి అచక్షులగునై హింక బంధము. అప్పుడుగాని హిందూసంఘము తన మూలమూత్రాధ ములగ్రహించి బాలకడుని నమృతతప్పదు. ఎంతసేతాపకరము అమానుకులగు నోరెలుగని వకికూనల పట్టితెచ్చి అరవదేదల ముసలి దశ్యులు పాల్పెము ఉన్నారు. ఇటువంటి కిదిదం ద్రులు సజీవులే యుండుటకంటే వివకతేవులగుటయే కిడ్దలకు సంతోషదాయకముగా? యెదియొయొక కారణముచెప్పి సం తరిలేదనియో కుమారినియో సౌఖ్యములేదనియో తనకను కూలవరి కాదనియో గయ్యగిజనియోమరిని కారణములుచెప్పి యో భార్యయండినను లేకున్నను రెండుయూడు శాలుగు వివా హములు మన కిడ్దలు గానింతుకొనుట మనకు నిధియుగదా? తాత, తాత, వన్నెండొడ్డ భాలకుమార్తెగలరు. వివాహ ముడదవా అనితెప్ప జేవుక్కున (లేవబోయి) యేదీ. నాయనా నీవెయ్య (అనిచేయూత పైతేదీ) అబ్బాయీ నీకెడుల కోయి! ఈక్రమ నీకుక్రమయిచ్చుట వాకిష్టములేదు. కానియూ దిరివా యిందులో పెంకెక్కుమో నీకేమిక్రమయిండువా యి క్కుమనాబరువును చేకేకినిదా మాయముచేటి. ఎంతకన్నము న్ను. కల్లకానకడవు. కరీరమా ముడుకులు పడినవి. కాళ్లుదిగి సికొనినవి. నడుమనగడు. చేతులలో పలుకుతులేదు. చెవు

లుముట్టుకు వివకడును, నన్ను లేవ దీ య వ తె. మంగళ స్నానములు చేయించవలె. నన్ను పెండ్లి పీట మీదికి మోసికొని వెళ్లవలెను. దగ్గర నోకమనుష్యుడు తప్పకయుండ వలె. కావ్రేళ్లు పంపుగనక నాతరపున నోకమనిసి పెండ్లి కుమార్తెకు మంగళమూత్రము కట్టవలెను. ఇవన్నియు జేయుటకు నీవిష్టపడిన నాకిష్టమెనుమా? నాయనా కిల్లయెట్లుగానుండునా? నయనెంతి? ఏమోనీవేరు చెప్పకొని నిర్వహించరాధన చేసుకంటాను. నామెలు కోరువాడవు కనక నామీద నీకింత ప్రేమ నాయనా ప్రయత్ని మాననకు నాకిష్టమెనుమా? నీకు క్రమ యెందుకని తలంచిరి? గాని నాకెంతమూత్రము సంజీవా ములేదు? అని గుచ్చిచ్చి యెడుగునగదా? ఇంతటికాలముదా వరించినందున గదా మన హిందూసంఘము వాడగుటకు కారణము; ఎన్నిరుచారములు హిందూ వివాహమనందు జేర్చబడి వాడుకలో నున్నవో యెల్లగతు ననభివేదించేకదా? పూర్వ కాలమున గాడ్లి, మైలేయి, కాత్యాయని, మన్నగు స్త్రీరత్నములు సర్వవిద్యల వర్ధింపి యుక్తవయస్సు వచ్చినతరువాత వారికి మగవ్య మగధర్మము అన్యధామనారముగా జేపట్టి నుఖముగి/సంసార యాత్రచేయును తక్కువచార నిమగ్నలై నుత్తిరి; కీర్తిగడించిరి. నేడు కనల చెలవని వకికూనకు మనవారు ముది సలలచ్చి వివాహము చేయకూతరు. ఈకూ నలధర్మము దిర్ఘర్థన గలవారై భార్య కాపురమునకు వచ్చు సరికి నోగపీడితులై చచ్చుటయు, లేక, బ్రతికియుండియు నోగ నుచే దీపులు దీసికొనును నిద్రయోజను లగుటయో చూచుచున్నాను. అందున పాన మిహూరలు తమ యావనమును బాగు చేసికొనుచుండి యంతకాలము పహించి యూరకండుగా? ఇం దుకు తల్లిదండ్రులు నిందార్హులు భగవద్దండార్హులు. కావున బాల్య వివాహములతో పాటు న.లు.బ.డి. సంవిత్సరములవయస్సు మీరిన పురుషుడు వివాహ వాడకూడవని దొరతనమువారు ఒకకాసము ఏర్పాటు చేయు విషయము ఆలోచింతుల దేశక్రేమోభిలాషులగు సంస్కర్తలను ముఖ్యమై యున్నది.

అయ్యదేవర బాలాత్రిపురసుందరమ్మ.

రామభద్రయ్యధర్మాయుర్వేద వైద్యశాల, నంద్యాల

రామభద్రయ్య ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాల భవనము 3 ట్టులుగాను నింద్యాల గ్రామవాసయగు, పగడి నారాయణ శెట్టిగారిభార్య కాయమ్మగారు వారి భర్త అక్కర్మిష్టిగాను 18 శెంట్లు వెయ్యియాచాయలు విలువగల భూమి భూదాన మొసంగిరి. (ఒక విలేఖరి.)

ఆంగ్లో ఇండియను ప్రైమానిక ప్రచారము

లండన్, జూలై 18:-ఇంగ్లండు ఇండియా ప్రైమానిక ప్రచారమునకు కావలసిన విషయములను సామ్రాజ్య ప్రైమానిక కంపెనీవారే నిర్వహించెదనని సర్ కార్యములు హోరుగారు. కామన్సువర్గలో మాతోనుగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

విభవ సంవత్సర అధిక శ్రావణమాస శుద్ధ తృతీయ (౨౦-౭-౧౯౨౨) శుక్ర వారము

న త గ్ర వి

[జి. జాషువగారు]

ఉ॥ కాసులు గల్లువాఁ డొకఁడు
కాంచనసాధతలంబు డిగ్గునా
యానము వోవఁ గుండనపు
టండలమం దరుదేలుఁ జూచి యా
హా! సిరి లేనినాది బ్రదు
కా! యని చిత్తము నొచ్చి దీర్ఘని
శ్వాసముఁ బుత్తువా యెరిని
పై ధనవంతుడ వీవు నత్కవీ!

ఉ॥ నింకి నేలకుం బసిఁడి
నిచ్చెనలం దగిలించి తన్నభో
గంగను దేలియాడు సుర
కాంతలకొప్పన ముచ్చటించు భృ
గాంగన లాడుకొన్న పరి
హాసములం గొనితెచ్చి విప్పి చె
ప్పంగల ధీధనంబు గల
వాడవు నీవ కదయ్య నత్కవీ!

ఉ॥ నిండిన రాజలోకము వి
నిశ్చలనంబు వహింప దివ్యవాః
కాండములన్ యించి యధి
కంబుగ నన్నతులందు రాజమా
ర్తాండుడవై దరిద్రదశ
కా, దురపిల్లెద వీవు? చూడలే
కుండియఁ గలియున్నవిధ
వోజ్జ్వలము ర్తివిరా కపీశ్వరా!

ఉ॥ పొన్ను మెటుంగుగంటమునఁ
బొంపిరివోపు సుధాకవిత్వనం
పన్నుడు నిశ్చలుండు హరి
భక్తుడు బమ్మెరలక్కసాని పో
తన్న దరిద్రతామహిమ
మంతయు నొదలఁ గొంచుపోవ భా
గ్యోన్నతులేకదా నిలిచి
యన్నవి నీకొఱ కోయి నత్కవీ!

ఉ॥ దోషములేని నత్కవి వి
ధుండని నీకవితావిలాసవ
దూభవణము ల్లలంచి యొక
బుద్ధిమదగ్రణి పల్కినంత రా
దూభవణనంతవాడ నని
పొంగులువారెడు నీకు నల్పసం
తోషికి లేని దేమి కల
దోయి జగంబున యందు నత్కవీ!

ఉ॥ చేతఁ గలంబుఁ గాగితముఁ
జిక్కినఁ జాలు సమస్తధారుణీ
నేతలగుండెకాయలను
నీరొనరింతువు వల్లమానికిం
బూత నలంకరించెద
మాతకవిత్వపు మచ్చు జల్లి భూ

యమునాసాంత్యనము

[బనవరాజు అప్పారావు గారు]

(భౌవి-౧౯౨౭)

ఏలా బాడే నింక
1. యమునాకళ్యాణి నే
లీలామానవుడు గోపాలుడు లేడాయె
నేలా బాడే నింక?

2. బంగారు నీమలో
చెంగలించే వేళ
పిడుగులాటిమాట వినిపించినా రయ్యె
ఏలా బాడే నింక?

చెడువార్త వినగానే
చెవులు గింగురుబోయె
నెంత చించుకొన్న గొంతు పెగలదాయె
నేలా బాడే నింక?

వెన్నెలకు తోడ్కుమా
వేణుగోపాలుడు
కన్నులపండువుగ కనిపించకుంటేనే
నేలా బాడే నింక?

ఈనాటి యీనే
మేజన్మకో తిరిగి?
కన్నీరు గారవకె! కడుపు చెరువయ్యే నే
నేలా బాడే నింక?

యమునాకళ్యాణి మా
లీలామానవుడు గోపాలుడు లేడాయె.

1. యమునాకళ్యాణి మాగోపాలకృష్ణునికి ప్రాణప్రియ
మా సాయీర గడు. ప్రేమపాత్రుడనగు నేను బాడగా విన్న
మరింక ప్రాణప్రియమా.

2. Kolar Gold Fields-కోలార్ బంగారు గనులు.

మీతలి నీవు కారవన
మేతుడ వోయి నిజంబు నత్కవీ!

ఉ॥ చల్లని నీడుగంటమున
సంభవమందెడు క్రొత్తకబ్బపుం
బిల్లలమోముఁ జూచికొని
విశ్వమునెల్ల జయించియున్న భూ
వల్లభు నంతవాడ నని
భావమునం దలపోసి పొంగి రం
జిల్లెడు నీకు ధాత విర
చించిన తక్కువ యేమి? నత్కవీ!

ఉ॥ ఆరయ నీకలంబు మొన
యంటని యెవ్వని జన్మగాథ చె
న్నారగలాడు(?)లోకమున
నప్పటికప్పుడ రూపుమాయు నీ
హరకణంబుల నిలువ
వా చిరకాలము జీవమిచ్చి నీ
నేరు పనన్యసాధ్య మవి
నింద్యము సంస్తవనీయ మొకవీ!

ఉ త్క ర త

[గున్నేపల్లి వీరనారాయణరావుగారు]

(ఆంధ్రయువకవిమండలి)

కినుకఁ జెందఁగ నేలరా! మాధవా!
కనులు మూయఁగఁ జెల్లునా!
నీదుకోపము తగ్గునా? యికమీఁద
నాదుకోరిక తీరునా? 1

ధనము లిమ్మని కోరను! మఱి నిన్ను
ధాన్య మిమ్మని వేడను!
పాడమను చున్నానురా! గోపాల!
పరవశతఁ జెందితినిరా! 2

కరుణ యేమై పోయెరా! నన్నింత
కష్టపెట్టఁగ నాయమా!
నీకుఁ బుట్టిన కోపమా! నానాధ
నాకుఁ గల్గిన కర్మమా!
మురళిగానము విందునా? చెలికాండ
ముద్దు లొలుకుచు నుండునా?
మోడులే చివురించునా! హాయిగా
పాడి వినిపించఁగానే! 3

భార్యపై కోపింతువా! నానాధ
భావ్య మని తలచినావా!
నామాట పాటించవా? ముదముతో
నన్నింక వీక్షింపవా!
కన్ను లెఱ్ఱంజేసితే? యీగుండె
కమలి పాడై పోవడే!
ప్రియముతో వేడితినిరా! గొంతెత్తి
హాయిగా పాడరాదా! 4

కరుణంటు ఉన్నదటరా! నీగుండె
కఠినపాషాణమటరా!
నీప్రేమ యిట్లుండునా! భూమిపై
నే నింక జీవించునా! 5

ప్రణమిల్లు చున్నానురా! గొంతెత్తి
పాడమను చున్నానురా!
ఇది నీకు సంతోషమా! అట్లయిన
నదె నాకు నరక మగురా! 6

గ్రంథవిమర్శనము

శ్రీరామావతారము

డెమ్మి 30 పుటలు. పడ్డాడి తిమ్మరాజకవి కృత
ము. బ్రహ్మచర్య బులుసు పాపయ్యకృత్రిగారిచే పరి
శోధితము.

ప్రకాశకులు: లంక సంచీవరావు గారు, భాకిం
కోట, విశాఖపట్టణంజిల్లా.
ఇది రామచరితము, ఏకాశ్వాసప్రబంధము, కైలి
సులభము.

అతిరజాస్యము

అను నాడివిధానము క్రొను ౨౫ పుటలు. వెల
౪ అణాలు. గ్రంథకర్త: బలభద్రకోటయ్యగారు, నక్కల
గడ్డ. హిందూప్రెస్, మచిలీపట్టణమున ముద్రితము.

[చాగంటి వీరేశ్వరరావుగారు]

(‘ఔనిసన్’ కవివర్మని ‘ఇనాక్ ఆర్డెన్’ అను
కథనమునరించి)

అయ్యారు పహుద్రతీరమున నేనన్నది. నిరంతరము చేపల పట్టు వల్లల సముద్రప్రయాణపశ్చాత్తాపపరిభ్రమతో నాయన రంతయు గడవిడగానుండును. సముద్రపుటాడ్డు అయ్యారి చిన్ని పిల్లల విచారభూమి. సముద్రనికి మనుష్యుని పాగామలన్న నెరిగి తీసియో పిల్లలయాటలన్న సంత మక్కువగదా! నాయనమనుషు న ప్రపంచవాయుకల్లోలితమైన తనతరంగములతో తీరమున వాటలాడు చిన్ని బాలర యనుక బొమ్మరిండ్లందుకొన యెత్తించుచు వాటిదరిశేరి యుద్ధుబిండ్లను చేరులారపాడుచేయ ప్రాణమొప్పవీ కాబోలు మరల వెనుకతగ్గుచు, తమయిండ్లపై దండెత్తిచ్చి పెనుబాగు శత్రువునితరములతోయను నట్లా పిల్లలు వెనుకబట్టిన తరంగములను తరమపచ్చనప్పుడు తనశీన సహదాయకాంతులతో చిరునవ్వునవ్వుచు సముద్ర దామూరిపిల్లలతో వాడుచుండును. అట్టిపిల్లలలో రాజా, రత్నము, లక్ష్మీకను ము వ్వురు చూపగులకెంతయో అనందవాయకముగా వాడుకొనుచుండురు. ఇంటినెద్దనుండి ముత్యపుచిప్పలతోబోసి తెచ్చిన బహుళీతో, వేరు పెనగవప్పొ ఒక పెద్దచిప్పతోబోసి లక్ష్మీవండుచుండును. రాజరత్నములు నీటిపెంబిసేపాయి దొంకినంతవరకు గులకరాట్టు ముత్యపుచిప్పలు వీరి లక్ష్మీకి తెచ్చియుచ్చుచుండురు. లక్ష్మీ తన నెచ్చెలు లాడ్డించి తెచ్చినకానుకలు స్వీకరించి గృహలక్ష్మీరితి వారినిముద్దుపాటలతోమర్యాదజేసి వండిన కృత్రిమపువంటకముల నడ్డించుచుండును. ఇట్లే ప్రతిదినము లక్ష్మీ ఇంటియల్లాటగను, రాజరత్నములు గృహమేధులగను ఆడుచుండురు. లక్ష్మీ సొంద ర్యవంతురాలు. గులకరాలలోని మాణిక్యములె వాపల్లెలోని పిల్లలందరిలోను కళకాంతులతో విరాజిల్లుచుండును. చిన్ని అల్పి ప్పలంతలేసి కండ్లు, ఆకండ్లతో ప్రపంచమంతను సమ్మాహనముగాచిను తగుతు, ఆటలాడుచున్న లక్ష్మీవైపు ఆందరిని ఆకర్షించుచుండును. వేటకై పోవు ప్రతిపల్లెవాడును తనవల లచ్చబింకి, 'లచ్చి' యనిపలుకరించును. 'వేటకు బోతున్నావా; పెద్దపెద్ద చిప్పలు తెచ్చిపెత్తే', అను లక్ష్మీ ముద్దుబలుకును మందహాసపంచితశీత్రకాంతులును వారి నానందపరచుటను జేసివైచుచుండును. ఇంకతననెచ్చెలలగు రాజరత్నముల కామె ప్రాణము. వా రెన్నడును ఒండొరులను విడిచి ఆటలకుబోయి యెరుగరు. తలిదండ్రు లింటనుండుమని యాజ్ఞాపించితేని పులుకు పులుకుమను చూపులతో మూలమూలనక్కను వా రేమరి యున్న తరి నదనుజూచి దమగమ్యస్థానమునకు జేరుదురు. రాజెనిమిడేండ్ల బాలుడు. ఆయ్యారిలోని బహుబీదకుటుంబపు వాడు. బహుదృఢశరీరుడు. చామన చాయరంగు, దీర్ఘములైన బాహువులు. పెద్దలైననడురు, తీర్చిన కనుబొమలు; వెడదయైనవక్షము. ఆతనినిగంభీరహృదయుండును; ధీరుడునునగు పురుషునిగా జూపుచుండును. పల్లెవాండ్రందరు డిట్టమైనవాడు పీడు మనకెద్దయగునట్లున్నాడు అని అనుకొనుచుండురు. తోడిపిల్లలందరకును రాజాపెద్ద, కొంఠెగాండ్రకు సింహాస్వప్తము: వారినిందరి నొక్క యదలింపుతో నోరుమూయువాడు. లక్ష్మీరత్నములతో వాటలాడుచు తానే రత్నముకంటె యెక్కువసార్లు ఇంటి పెద్దగ నుండువాడు. రత్నము నేనేపెద్దనని తగవులాడువాడుకాని యీ వివాదములో రాజుదే పైచేయి. రత్నము తన ఆక్రత్యముచే తుమ్మెద రెక్కవంటి కన్నుగవనండి ముత్యముల రాలనేప్పుడు రాజా ఈ కని తీర్చుకొందునటే. అని బెదరించువాడు. రత్నముకంటి బాన్పములనుజూచి లక్ష్మీ కన్నులనండిగూడ తమంత తామే కన్నీటిచిందువులు జలజల ప్రసించుచుండెడివి. తుదకు లక్ష్మీ రాజా నాకొరకై వివాదపడకుడు, ఇద్దరికి కెల్లాన్న పుతాతే అనుచుండెడిది.

క్రమముగా నీ ముద్దుపిల్లల కేరికసాక్ష్యవమునకు తారుణ్య
మబ్బినది. గాగరికత వాచనలేని పల్లెపిల్లలైనను బాల్యసమావాస
ఫలము ప్రేమాంకురము ననలై త్రకుండువా. రాజ రత్నము లిరవ్వ
రికి గూడ లక్ష్మీయందే యునురాగ మెక్కుడయ్యెను. కాని రత్న
ము సహజభీరువు. లక్ష్మీనేకాని వివాహమాడనని తలపడఁద్రుల
తో ముఖస్థముగా చెచ్చలేకపోయెను. రాజు, బాల్యమునండి
యొ తలచినంతచేయొ ధీరుడు. అందులో ప్రేమాంకుర మాతని
హృదయమున మొలకలై తగానే యెంతయెనను లక్ష్మీనేకవ

ఇతరలను వివాహమాడవలచుకొనలేదు. తలిదండ్రు లితని వివాహవందనపై మెత్తినప్పుడు లక్ష్మీనేకాని వెండ్లాడననెను. లక్ష్మీకి గూడ బాల్య సహవాస వాసనచే రాజరత్నము లిద్వారీయందు నెక్కడనురాగ ముద్భవెల్లెను. కొలదికాలమునండి యాటలు లేకపోయినను, తలిదండ్రు లామెను నలలల్లుటయో, వేటనుండి తెచ్చిన చేపలను కడిగి కుభ్రముచేయుటయో ఇట్టి పనులందు నియోగించినను చిన్నబాటి క్రేమాంతరము ఏకాంతరహస్యాలచనలలో దోహదమై, రాజరత్నముల యెడలనే పుష్పించెను; రాజరత్నము లిద్వారీయెడలను సమానప్రేమయినను లక్ష్మీకి రత్నమున్న ముక్కన; రాజున్నప్రేమ నడుటిపైపడి గాలితో నాటలాడు మంగురలు, పచ్చగా తీరిన ముక్కను, గుండ్రపచిన్నిముఖమును చూచి రత్నము నెంతయో ముక్కుపగాజూదుకొనెడిది. కాని రాజరత్నముల సమక్షమున రాజుగభీరపురుషు కాశ్రమము, ధీరత లక్ష్మీని నూదంటువలె లాగుకొనుచుండెను. లక్ష్మీతండ్రి ఆపల్లిలపల్లెలోపంపన్న గృహము. రాజు వీధిపంసారి. రత్నము తండ్రిగూడ ధనికుడైనను తనకమారకను దగ్గరబంధువుల సంబంధము చూడవలెను కాని లక్ష్మీ కొరకై ప్రయత్నింపవలచుకొనలేదు. రత్నము వృద్ధయయిన ప్రేమాన్ని ప్రజ్వరిల్లుచుండినను భీకరము నిగురుగప్పివైచుచుండెను. తనవృద్ధయై మెరింగింప సాహసించుగాన తలితండ్రుల ప్రయత్నమున కడ్డంకు జెప్పలేదు. రాజు తనకంటేకీ భాషయై చేపలవేటలో విక్కిలి సహకారియై యుండెను. అందుచే నాయూరిలో నందరను ఇతడన్న జహునుర్యాదతో జూచుచుండి. రాజుకంటే లక్ష్మీనీయలనినదని యామెతలిదండ్రుల నడిగి వాడు. వంశము పల్లెకెల్లలమఠే వగుటచేతను, రాజుగూడ ప్రయోజకడగు యువకుడుగా పేరుపొంది యుండటచేతను, ఆయూర నంతకంటె మంచిసంబంధము లభింపదను నిరాశతోను, నొడువెక్కిలి యింట్ల రాజునుగూర్చి చెప్పుకొననప్పుడు లక్ష్మీ మనోవికాసము, ఉత్సాహము చూపుటచేతను రాజునకిచ్చి వివాహముచేయ నిశ్చయించిరి. రత్నము ఆకే నిరాశయయ్యెను. అతడు బాల్యప్రేమాడబంధమును (తెంపలేక, దానిని సాధింపను దైర్యముచాలక, లోలోపలనే లక్ష్మీతో నాడుకొనదినముల జ్ఞప్తికి దెప్పుకొని కుందుచుండెను. అతడు వివాహమాడలేదు. తలిదండ్రు లెంత చేప్పినను విసలేదు. దూరస్థమగు పట్టణముపోయి అక్కడ వర్తకము చేసికొనుచుండెను. లక్ష్మీవివాహమైన తర్వాత, ఆమె తలిదండ్రుల పంపన్నలగుటచే పట్టణవాస మపేక్షించి దూరమున నొకజిల్లాముఖో నిల్వకొని అక్కడ కాపురముండిరి. ఆచిరకాలములోనే యావృద్ధులిద్వరు చనిపోయిరి. పట్టణసౌఖ్యమున కలది పనిచేయక తలిదండ్రులు పోయిన పిి పంపత్సరమునకే యున్న వ్యయమునంతయు వ్యయపరచి లక్ష్మీ యిద్దరు సోదరులును వీధిలెరి.

ఇచ్చట రాజును లక్ష్మీయు చిలుకగోరువంకలవలె కావు
రము చేయుచుండిరి. రాజుతండ్రి వృద్ధుడై క్షయరోగపీడితుడై
చనిపోయెను. తల్లి కూడ అచిరకాలములోనే భర్తృవన్నీధి
కరిగెను. రాజు నడుముపంది చెంతనున్న యోడలకేపులో పని
చేసి కొంతధనము సంపాదించెను. బీదవానిని చేపట్టిన దన్న
లోటు లక్ష్మీకి లేకుండ చేయవలయునని యతని పెద్దయాశ
యము. ఒకరిక్రింద కొలవుమాని, ఆపనిలో సంపాదించిన ధన
ముపెట్టి స్వంతముగా పడవ నొకదానిని కొని చేపలవేటాడి.
ధనార్జనముచేయ మొదలిడెను. అచిరకాలములోనే అపక్కు
య్యారి బజారులో రాజు చేపలన్న బహు ప్రాముఖ్యమునందెను
రాజు చేపల వేటాడువాడు. లక్ష్మీ అమ్మకొనివచ్చునని. ఇట్లు
రాజును, లక్ష్మీయు ముచ్చటగా నుఖముగా కాపురముచేయు
చుండిరి. కొలదికాలములో వారి కొక కుమారుడు గల్గెను.

ఇట్లుండ నొక నాడు రాజు తన పడవతెరచావ కొయ్య
పైకెక్కి కప్పీ బిగించుచుండెను. కాలవకమున కొయ్య కదిలి
తూలి రాజు క్రిందబడెను. అపదనుబ్రృథోక కాలవకు ప్రబల
మైన దెబ్బతగిలి మోకాటియొడుక నిగిరిపోయెను. రెక్కలపై
జీవనము చేయుచున్న రాజు కీయవయవతోపము జీవనోపాధి
కాటంకమయ్యెను. అయ్యో, లక్ష్మీకృష్ణ పానకదిక్కు లేకపోయెను
గదా! ఈ కనుగందు జీవిత విశేషంబెట్లు గడయనో, యని
రాజునురింత విచారింపబడెను. ఈ కాలవిరిగిపడియుండ
గనే యింకొక కిశువుపుట్టెను. రాజుపనిచేయలేడు. పూర్వమున్న
కొలది నిలవధనముతో కాలముగడుపుచుండిరి. ఇకముందుగడు
చు తెరపు కన్నడులలేదు. ఇట్టి మహాకష్టదశలో లక్ష్మీ చెనుట
లొడ్డి యందునుపారుగువారలకు పనిచేయుచు వారిచ్చిన కొలది
తో కాలముగడుపుచుండెను. రాజున కిది మనశ్శత్రుమైపోయెను.
తనకొరక భోగభాగ్యములను త్యజించి జీవనోపాధికిగూడ

కష్టపడుచున్న లక్ష్మీనిజూచి నుండెనీరయ్యను. ఇట్లుండ దగ్గర నున్న యోడలరేవులో నొకయోడయజమాని రాజు మీదసిరి జూచి పూర్వ మతని కత్తి సామర్థ్యముల నెరిగినవాడగాన 'మాడ్చుని కళాగులపై నజమాయిషీ చేయవని నిచ్చెదవచ్చెదవా' అనియడిగెను. అయోడ చైతాదేశమునకుబోవనుండెను. రాజు భార్యాబిడ్డలను విడిచిపోవనియందుండెను. అయినను లక్ష్మీపడు శ్రేకుసులనజూచి పెంట పోవనిశ్చయించెను.

నాలుగుగునెలల జీతము నుండి పుచ్చుకొని, ఉన్న తన పదననుగూడ నమ్మివైచి దేవో చిల్లరదుకాణము పెట్టుకొని లక్ష్మీ కాలక్షేపముచేయు నేర్పాటుచేయనిశ్చయించెను. 'చైనా దేశమునుండి తిరిగివచ్చునప్పుడు ధనము సంపాదించుకొని రావో' మునుగదా, వచ్చిలక్ష్మీనిపిల్లలను పెట్టుకొనియోగాకాలక్షేపము చేయవచ్చును' అని రాజుహించెను. ఓడకెప్తాను వద్దనుండి రాజు తిరిగి ఇంటికివచ్చెను. తనపంకల్యము ప్రాణసతీ కెల్లు చెప్పటాయని కడుజంకజొచ్చెను. ఇంటికిరాగానే, కాలిదప్పుడు పనికిట్టి ఎదురువచ్చి, బలహీనుడై పోవలసినది చిక్కితల్యవై యున్న పసిపిల్లవాని నెత్తుకొని, నాయంత్రణవరకు కష్టపడి వాడియున్న ముఖముతో భర్త ప్రేమామృతస్పర్శిని నేదచేర నశిలపించుచున్న ప్రేమభార్యను గన్నంతనే, రాజునకు వారిని పిడి దూరదేశముపొవు నుద్దేశము దుర్భరమయ్యెను. 'ఇంతవరకు నీకొరకై ఏడ్చి యున్నదే వండుకొనినాడు పెద్దనాను' అన్నది లక్ష్మీ. రాజు ముఖమునందులకుబట్టి ఏదో విశేషమున్నదని యామె గ్రహించెను. స్నానముచేయును. నేపిస్థిలిగి, నేని నీటికుండ నింటినుండుదెట్టి తుడుచుకొ నొక గడ్డ నుంచి లక్ష్మీ తోనికిపోయెను. తాన కంచములో జొన్నన్నను వడ్డించి గంజిపానీ నంజాకు పొరుగమ్మయిచ్చిన యూరునాయబద్ద నుంచెను. రాజును స్నానముచేసి భోజనమునకు లోనికివచ్చెను భోజనముచేయుచు 'లక్ష్మీ! ఓడకెప్తాను నాకుద్యోగ మిచ్చినాడు. ఓడనాలుగుదినములలో బయలుదేరును. నేనెక్కనిశ్చయించి నాన. నేనువచ్చువరకు ఇదిగో యీ యాభాయిలు పెట్టి చిల్లర దుకాణము నేర్పాటుచేసెదను. దానిలో కాలముగడపును అదృష్టము ఫలించెనా యీ నావయ్యుత్రవలన లాభము దొరకవచ్చును. అనెను రాజు. సమాధానము రాలేదు. రాజు తిలయె త్రిమాచెను. ఎదుట తలుపువద్ద తేరగిలబడి దృష్టి దొడ్డినపునకు త్రిప్పి లక్ష్మీ ఏదో ఆలోచించుచు నెలబడెను. లక్ష్మీయని రాజు పలుకరించెను. లక్ష్మీ గడ్డతితో నుటలాభలేకపోయెను. చెక్కిట కన్నీటిబిందువులు రాలించుండెను. తుదకు గంభీరక దెచ్చికొని 'నాధా మమ్ములనుపిడి పరదేశము పోవుట న్యాయమా? ప్రయాణమా బహుదూరదేశమునకు నీరసితక్తియూపూర్వమునలేదేదు. ఇక్కడనే నల్లరము పడియున్నచో కలియో గంజియో త్రాగవచ్చును. నారుపోసినవాడు నీరుపోయడా? ప్రాణమునిచ్చిన పరాత్పరుడు గ్రుక్కెడుగంజినీయడా? రాజు, వద్దు. వామాటవినుము. నీన్నవదలియూడలేను. వెళ్లవద్దు. నాకుదికన్నదరుచున్నది. ఏదో ఆకుభయమైనయెన్నటికాబోలు. మరలనీన్నజూచుభాగ్యము గలదో లేదో నా కని క్రమ్యుచున్న కన్నీరు తుడుచుకొనుచు దుర్భంధస్వరముతో నాధుని ప్రార్థించెను. అట్లనకును లక్ష్మీ, సర్వకత్తు డాతండ్రి మనల కింటిచువాడుండ మనకు భయమేల. ఈ ఆక క్రత్యముతో నేకగడ్డనుండి జీవనోపాధికి మిమ్ములను గూడ చిక్కు పెట్టుటకంటె పోయి పదిరూకల తెచ్చుకొనుట మేలుగాదా. క్షేమకాలములోనే వచ్చెదను. నాకొరకై భయపడకుమా. అధైర్య ముంచకుము. భగవానునివై భారమువైచి యాకముగండులను జాగ్రత్తతో చూచుకొనుచుండుము. భగవత్ప్రసవన కష్టములు గట్టెక్కుచుండునా అని రాజు లక్ష్మీయూ రడించెను. రాజును విడిచియుండుట లక్ష్మీకి బహుదుర్భరము. ఏమిచేయును. రాజు పంకల్యముత్రిక్షనాడుకాదు. పైగాకుటుంబవర్గినియు బహుకీష్టదశలో నున్నది. రా జేదైన సంపాదించి లేనిచో అందరును తొందార్పితులు కావనివచ్చును. కాని ఏదో లోపల 'మరల రాజురాదు మరల అతనిజూడలేవు' అని లక్ష్మీకి చెప్పుచున్న టయ్యెను.

అందుచే నతనిని వదలుటకు మనస్సావ్యులలేదు. అతని ప్రయాణసంరంధము జూచినప్పుడెల్ల లక్ష్మికి గుండెలో రాంబ పడినట్లయ్యెను. ఇంక రాజా భార్య అద్వైత్యుని సహాయముచే తనవిచారము మరుగుపుచ్చి తిరుచునుండెను. ప్రయాణపుకోజు వచ్చినది. రాజీలోపుర ప్రయాణసత్సహాయుచేసికొని పంపిండ్లదేయించెను. లక్ష్మికి చిల్లరదుకాణమునకు కావలసినవన్నియు కొనితెచ్చి ఏర్పాటుచేసెను. లక్ష్మిలో నెల్లబోవుపురుషుల కొరకై భయపడకుము. నేనుపోయివచ్చెదను. ఇక్కడనున్న భగవంతుడక్కడలేదా? ఇక్కడనున్నప్పుడు కాదువాడు అక్కడనున్నావాడా? విచారించుచుము. పిల్లలబాగ్రత, బెంగపెట్టు

పరిచయము

చా సస్య విషయము

కాలము

సహ జీవాండీత్వము

కానక ధైర్యముతో "కాలముగడవును" అని ధైర్యపుటాటించి చెప్పెను. ఒకలకు చెప్పుట సులభముగాని లేకాచరించుట దుర్లభముగాదా? రాజా మూట పుచ్చుకొనిపోవునప్పుడు కన్నీరు అగలేదు. లక్ష్మిని దగ్గరదీసి ఆమెచేక్కిలిపై దనముఖముంచి కొంతనేపు నిచాకోద్రేకమునకు దాచిచెప్పెను. లక్ష్మి ఏమిచేయును? పోవలసినచ్చినది అని పరాత్పరునద్దేకించి, "దేవా! నావృద్ధయేశ్వరినెట్లు సంగడించెదవో నీదేభారము. దీక్షలను నినునమ్మి యున్నవారలను గానవా!" అని ప్రార్థించి ఆమెమడనపక్షమున కద్దుకొని పోయినచెప్పదనెను. లక్ష్మి మాటాడలేకపోయెను. పెద్దపిల్లవాడునచ్చి రాజాకాలికడ్డపడెను దానిని ఎత్తుకొని ముద్దులాడినాశ్వాబజారుకల్లి మిఠాయి తెచ్చెదను. పోయిఆమె "అని పంపివై వెను. రెండవవాడు రాత్రితీవ్రమైనజ్వరముతో బాధపడి సామ్యునిలి నిద్రించుచుండెను. లక్ష్మి వానిదగ్గరకుపోయి లేపబోయెను. 'పద్దులేపకుము:నిద్రపోనిమ్ము' అని అనిద్రించుచున్న కుమారుని ముద్దు పెట్టికొనెను. లక్ష్మివానిముంగురలలో నొకదానిని కత్తిరించి జ్ఞాపకార్థము భ్రర్రకిచ్చెను. దానిని రాజా తనవృద్ధయముదాపున జదిపరచుకొని ఆందరిని కడసారి ముద్దులాడి లక్ష్మి:కాగిలింపుకొని పీడ్కొనెను. లక్ష్మియు కొంత దూరమువరకు సాగనంపి బాగ్రతనమి యనిపలఁచుచు "పాచ్చిరించి అదృశ్యుడగువరకు చూచి తుదకొకపీట్టాగ్నవిడిచి యింటికిమరలెను. మఱవాడు పడుద్రమునొద్దకుబోయి శాచికుల గులోచనము నొకదానిని కొని పీడకేఱిచూచుచు నిలబడెను. ఓడమాడ నదృశ్యముగువరకు చూచెనుకాని దానిలో రాజున్నట్లు కన్పడలేదు. "రాజా! నిన్ను మరల జూడగలవా" యని యొక పిట్టన నేడ్వజూచ్చెను. (పక్షపము)

హనుమంతుని పరమస్వామి

చాటువులు

సీ॥ ఇతఁడేది చలప లతఁడేగొలప

55, 1

“సీ॥ రాయభట్టాస్వయం వీరరాఘవకవి రచియించె నీ
 యములే రమ్యముగను” అనుచు మొదలిడి, “యతనివలెనే పద్య
 ములలో హాసీ శతకమును ముగించెను. కస్తూరిరంగశతకము వలన
 రాఘవకవిగ్గ కీరపము వెలడియగుచున్నది. శతకమంత్యప్రా
 పరియముముఖ గల్పదై మనోహరముగాను, సాంప్రగా నున్నది.
 శతకము “నవనవలాహు నీ మధుటిక మురిబొట్టు, విసవిసలాడు
 నీమీసకట్టు” ఇట్లు బొట్టు కట్టు, ఘనస్థాదులందు నీకునికి
 పట్టు, ఇట్టిపదజాలములతోఁ దులతాఁగుచున్నది. ఇట్లే శతకమం
 తరము సోకముకట్టుముతో వ్రాడఁబడినందువలన నందందు స్వ
 త్వదోషంబులు గానంబడుచున్నవి. వంగూరి శుభాచారావుగా
 రు కస్తూరిరంగశతకములోని పద్యముల తైలిక్త యుదాహరణ
 చియందుటచేత మేమేమియు నిచట, పద్యముల తైలిక్త యు
 దాహరించుట లేదు. అతని చాటువులనేకొన్ని కూర్చి ప్రభాకర
 కాశ్రిప్తిగారి చాటుపద్యమణిమంజుశేషి యర్పింపఁగల్గుచునని
 నమొదను.

విమర్శనలు

ఆంధ్ర ప్రశస్తి

ఆంధ్రప్రశస్తి విశ్వనాథ జెంకేశ్వర్లు గారిచే బ్రకటింపబడు "రసతరంగిణి" గ్రంథమాలపత్రమున వెలువడిన మొదటిపుస్తకము. గ్రంథకర్త: విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు. రాయల్ 18 నైజాన థైవర్ శేట్ కాగితముపై ముద్రింపబడినది. 78 పుటలు. చందాదారులకు పోస్టేజీతోపాటే వెల రు. 1. ఇతరులకు పోస్టేజీ కాకుండ రు. 1. వలయువారు ప్రకాశకలక్షణ కృష్ణాపత్రిక ఆఫీసు, మచిలీపట్టణము (కృష్ణా) అని వ్రాసిన బహుళ గలరు.

ఆంధ్రవిష్ణువు, శాతవాహనుడు, గోతమి పుత్ర శాతకర్ణి, మాధవవర్మ, వేంగి శ్రీమణి, ముఖలింగము, నన్నయభట్టు, ప్రోలరాజు, ప్రోలరాజువధ, చంద్రసంకయ్యదమ్మ, యమవండ్రిక అను శీర్షికలక్రింద జగద్విఖ్యాతి గన్న యాంధ్రమహావీరులయొక్క నాంధ్రమహా పురుషులయొక్క చరిత్రముల యందలి విశేషములు ప్రాథమ్యమున, గంభీరమున యొప్పుపద్యములలో వర్ణింపబడినవి.

గ్రంథకర్త గారిని ఆంధ్రపాతక లోకమునకు గ్రొత్తగ నిప్పుడు పరిచితుల గావింపవలసినది. ఆంధ్రదేశమందలి యువకులలో నగ్రస్థానమున నుంపదగిన వారిలో సత్యనారాయణగారికరు. వారిపద్యములకైతె, వర్ణనములు, ఉపమానములు నిండు క్రొత్తదనముతో బ్రత్యేకవ్యక్తిత్వము గలిగియుండును. ప్రతిపద్యమునను ఏదియోయొకవిధమున ప్రత్యేకత్వము కన్పించుచునే యుండును. వారి కవితాధారయొక్క ప్రాథమిక ప్రతిపద్యమునను విజృంభించుచు నేయుండును. ఆంధ్రప్రశస్తి వారి రచనాస్వాతంత్ర్యమును, కవితాప్రాధిని, భాషాస్వత్వమును స్పష్టముగ జాటుచున్నది. ఉదాహరణముగ నీ క్రిందిపద్యముల జూడుడు:

కామయ రమ్యవల్లల హుతాశన శిఖా
సంపితాశ్వత్థ సామిధేని
భుననమోహన హేతునవయః ప్రత్యుప
స్సమయరోచి: పూర్ణ చంద్రరేఖ
మపిత శంకరనేత్ర మహారాగ్ని దగ్ధ మ
నృధదేవునకును ప్రాణప్రతిష్ఠ
అమిత లావణ్యనీలాకాశ పశ్చిమా
శాచరత్నిత నూత్న జలద శకల
మొక్కఋషి కన్య, జలకలశోజ్జ్వలాంస
లలిత, కృష్ణానదిము క్తపులినీమః
గలసికొనె నొక్కయక్షుని, గలసె వారి
యమృతలజ్జాతిమధుర నేత్రాంచలములు.
ఆరభేత్వర తాండవభ్రమర పా
దాంభోరుహ స్రస్త మం
జీరంబో గగనేందరాకరపత
చ్ఛ్రికందుకంబో పునః
స్వారాజ్యమృత భుక్తపుష్పముగ న
క్షుత్రంబో నాః బచ్చిమా
శారత్నాకరమందుఁ గ్రంథన వివ
స్వద్భింబ మల్లంతలో.
తెలిలేవెన్నల చాలులో తళితల్లె
దీపించు వృక్షాలవ
చ్చల నీలాలహారంగ వన్నెలసరువ
చాయల్ తలారింపులె.
తొలిక్రిక్కారు మెరుంగులట్టులయి యెం
తో వైనతేయాహృతో
జ్వలదవ్యాపివలెం తెలంగ నసి రా
జమామకేత్వాకృతిన్.

తాంత్రిక ధలు

ఇది మునిమాణిక్యం నరసింహారావు, బి. ఏ., యల్. టి. (సాహితీసమితి) గారిచే రచియింపబడి రాజమహేంద్రవర సరస్వతీగ్రంథమండలి యనుబంధ మాళిక 11 వ గ్రంథముగా వెలువడినది. క్రాసు 16 నైజాన 145 పుటలు గలది. వెల రు. 1.

ఇందుకోటు, తేనీరు, పూదాచిర, నూ కాంతం, సేనూ మాకాంతం, తేనీటిగిన్నెలో భూపాను, సప్తాహం, ఒకరోజు, మరియొకరోజు, కొత్తపత్తు, ప్రయాణం,

ఎందుకు? అను 12 కథలు గలవు. సంపుటము యొక్క ఆరంభమున కవికి గల భావనా స్వేచ్ఛను సూచించు వాక్యములు కొన్ని గలవు.

ఈకథలు చాలవర కిదివరకు ఆంధ్రదేశపు పత్రికలలో ప్రచురింపబడినవే. వీనిలో నుత్కృష్ట భావములు గాని, ఉన్నత భాషామైనవిగాని లేకపోయినను చదువుట కింపుగ చమత్కారముగ సంసారపత్రముగ నుండును. 'కోటు' అనుకథలో గంగాధరంగారి కోటు అని వ్రాయుచు, మధ్యస్థల కోటుచీకట్లో కలిసిపోయి కనబడనప్పుడు వెంకయ్యగారికి భయంవేసింది! అనిరి. గంగాధరంగారి పేరు గ్రంథకర్తగారు రచించిపోయి యుండురు. తొడుగు కొన్న కల్లకోటు అంకకారంలో కలిసిపోయి కనబడుట లేదట. దానిలోనుండిన వాచీగిలును మాత్రం మెరుస్తున్నదట. కనబడకున్నందున కోటుందాలేదాయని సందేహం, భయంవేసిందట. జేబులోనున్న అగ్గిపెట్టె తీసి వెలిగించి చూచుకొనేసరికి కోటు కనిపించిందట. ఇందున్న చమత్కృతి యేమో రచయితకే తెలియును!

'ప్రకృతిలో' సాందర్యము గల ఏవస్తువు నైనా సాందర్యముకొఱకే ప్రేమింపవచ్చును. స్వేచ్ఛగా ప్రేమ పురుషులు విచక్షణలేక యొకరి నొకరు ప్రేమించుకొనవచ్చునన్న యసందర్భపు భావమును తెగనేయునట్లు 'పూదాచిర' అనుకథ యున్నది.

'ఎందుకు' అను కథలో హేమచంద్రుడు గోపాలంభార్య సాందర్యమును చూచి తనివితీరక మైమరచి యామెను రెప్పపాల్పక చూచుచున్నప్పుడు గోపాలంభార్య భార్యతో 'ఈయన నిన్ను ఎంతసేపుమాస్తాఉంటాడో అంతవరకు నీవక్కడేఉండు' అనిచెప్పడం సాధారణంగా ప్రపంచములో అసంభవమైనను హేమచంద్రునికి వుంచి బుద్ధి చెప్పుమాట లగును!

భావప్రసంగము (సృజనమఖండము)

క్రాసునైజా ౪౦ పుటలు. వెల ౫ అణాలు. కర్త: మహాగిరి వెంకటభగీరథిగారు. గ్రంథకర్తగారికి 'ఉద్బంధుడను' నొకవచనక్త స్వప్నములో ననేకపర్యాయములు అనివార్యముగా సాక్షాత్కరించి, తనకు నచ్చిన వైలిలో హాస్యరస ప్రధానముగను, భావపూరితముగను, రసగ్రహణ భావ ప్రధాన నవీన మహానీయ రంజకముగను ఉపన్యసించి యుండెనట. అందు కొన్ని యుపన్యాసముల వీరాతని కైలిశే శక్తివంచనలేకుండగా ననుకరించి విరచించిరట. ఇందు ధ్వనిగత నిందలు లేకపోలేదు. అటనట నవ్వురాక పోదు. కాని రచనావిధాన మున్నతపద్ధతినిలేదు. నలుగురి మిత్రులను ఈ రచయిత తనహాస్యముచే రంజింపవచ్చును గాని, నలుగురి విద్యార్థులనడుము నీపుస్తకము రాజింపదు. అతిభావనామయ మాటలచే నవ్వుపుట్టింపగల్గునుగాని విశేషభావనామయ భావగాంభీర్యముచే ధ్వనిగతనిందయు, హాస్యపటిమయు వెదజల్ల జాలదు. కాశీభట్ట బహ్మయ్య కావ్యైగాయ తమ యభిప్రాయ మిచ్చుచు, 'భాషాభిమానులెల్లరును దీనిని చదివి తీరవలెను. చదివితీరవలె నననేల, ఒక్కసారి చదిచూచిన చదివి తీరదురనవలె!' అని వ్రాసిరి. ఇది తగని పొగడ్తగా గాన్పించుచున్నది. ఇది వలయువా రీక్రింది చిరునామాకు వ్రాయదగినది. మహాగిరి బాలాత్రిపుర సుందరాపు, జగ్గంపేట, పెద్దాపురంతాలూకా, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

భజనకీర్తనలు

౬౩ పుటలు. అందు భజనకీర్తనలు ౪౨ పుటలు. భక్తాంజలి పద్యమాళిక. క్రీమతి ఆనంట సత్యసతీదేవి గారు రచించినది. ప్రకాశకులు: యమ్. శేషచలం అండ్ కంపెనీ, మచిలీపట్టణము. వెల ౪ అణాలు. దీనికి మున్నడి వ్రాసిన శ్రీ గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు ఈగ్రంథమునుగూర్చి యిట్లు వ్రాసిరి:

"చైవభక్తి, ఈశ్వరధ్యానము, సచ్చింతన, పుణ్య పరాయణత్వము ఇవి ప్రతి కీర్తనయందును తొలుకాడుచున్నవి. కీర్తన లన్నియును మారుమూల ఘటితలను గాక ఆంధ్రలోకమున కెల్ల సుపరిచితములైయున్న నాటకపు మట్టులు, తాళగయ్యకీర్తనలు, వెంకటేశ్వర స్తుతులు మొదలగు వరసలలో నున్నవి. ఈ పాటలను ఉత్సాహముతో పాడువారికి, మన హిందూ పురాణములలో వర్ణింపబడిన లక్షణములతో, ప్రభావములతో, వేళ్ల

లతో ఈశ్వరుడు సగుణుడై వెలసియున్నట్లు గుఱించును. శనివారముల భజనలలోను, ఆడుపిల్లల నోములలోను, ముసలివాళ్ల ధ్యానములలోను ఇవి సత్వరముగా వ్యాపించగలవని నమ్ముచున్నాను."

కావ్యసంగ్రహము (మొదటిభాగము)

క్రాసు ౭౯ పుటలు. వెల ౬ అణాలు.

కావ్యసంగ్రహము (రెండవ భాగము)

౧౧౧ పుటలు. వెల ౮ అణాలు.

ఈరెండిటికిని కర్త: అశ్వినయ్య రామారావు పంతులుగారు. తెలంగాణ లెక్కరారు, మహారాజావారి కాలేజి, విజయనగరం. ఇందు జక్కన్న పోతన, శ్రీనాధుడు, భూర్జుటి, చిన్నయనూరి మున్నగు రచయితల గ్రంథముల నుండి పద్యగద్యభాగముల నేర్చి రెండుసంపుటములుగా ప్రకటించిరి. ఇందు నుంచుించి పట్టున్నవి. ఆయా కవుల జీవిత సంగ్రహముల గూడ శ్రీ పంతులుగారు తొలుతను జేర్చినారు.

రాటము - మగము

Hand Spinning & Hand Weaving

క్రాసునైజా ౨౬౦ పుటలు. వెల రు. ౧.

గ్రంథకర్తలు: యస్. వి. పంతాంజేకరు, యస్. యశ్. వరదాచారిగార్లు (ఆంగ్లమున); తెనుగు అనువాదము: ఉన్నవల్లిపూర్ణనారాయణగారు; ప్రకాశకులు: కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావుగారు, ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాలయము, మద్రాసు.

శ్రీయుత రేవా శంకరజగీనను మేఘాతాగారు "రాటము-మగము" వ్యాసమున కేర్పాటుచేసిన ౧౦౦౦ రూపాయల బహుమానమును ఈ గ్రంథకర్తలు వడసిరి. ఆయుతమవ్యాసమే ఇట్లుగ్రంథరూపముదాల్చినది. ప్రకాశకులు పీఠికలోనుడివినట్లు 'గాంధీమహాత్ముడు నికంతరము బోధించుచున్న ఖడ్గరు-రాటము సందేశము నీ గ్రంథము ప్రత్యక్షప్రమాణములతో రూజువుచేయుచున్నది.' ఈవిషయమై సమగ్రముగ జ్ఞానమును గలుగజేయు గ్రంథము వేటొకటి యింతవఱకులేదని చెప్పవచ్చును. అనువాదము తేటమాటలతో నెల్ల రకు బోధపడునీతి నున్నది. ప్రతి విడదీయుట, ఏకుట, సన్ననూలు వడుకుట మున్నగు పనులు తెలియజేయు కొన్ని ఛాయాచిత్రములు ఇందున్నవి.

మాతృస్తవతారావళి

జీవన్ముక్త విచారణమును మాతృమూచీ వివరణ సహితము. క్రాసునైజా ౯౫ పుటలు. వెల రు. ౨-౨-౦. సంపాదకులు, ప్రకాశకులు: కొరల్ల బసవలింగము గారు, డి. పి. సి., ఎమ్. యమ్. ఆర్., పరశువాకం; చెన్నపట్టణము. గ్రంథకర్త పేరు తెలియదు. పైగ, ఈ గ్రంథమున కెవ్వరుకర్తలు మున్నగువిషయములతో నిమిత్తము లేకుండ నిందలివిషయంబు లెంతవఱకు నాదరణీయంబు లనునవి తెలిపికొని వానిఁబట్టి యిందలి రసంబులు చూడరాదవలయునని సంపాదకులు విన్నవించుచున్నార. పద్యములు సులభముగ బోధపడుచునే యున్నవి; వివరము, విస్తృతముగ వివరణమొంతయో యున్నది. ఈ చిన్నిపాత్రమునకు రు. ౨-౨౦ వెలయుండుటకు ఇం దేమంత యతొకకజ్జానము కలయుచున్నదో తెలియకున్నది.

భక్తలోక శతకము

౧౦౮ గీతపద్యములు. వెల తెలియదు.

కర్త: బొడ్డు బాపిరాజుగారు, ఆదివారపు పేట, ఏలూరు.

గీతాతరంగిణి

క్రాసునైజా ౧౬ పుటలు. వెల ౨ అణాలు. వడ్డాది తిమ్మరాజుకవి ప్రణీతము. ప్రకాశకులు: వడ్డాది భీమశంకరదాసుగారు, ఖాకింకోట, విశాఖపట్నము. ఇందు భక్తిప్రధానములగు కొన్ని పాటలను, పదములును గలవు.

జన్మశాసనము (సంతాన నిరోధము)

గ్రంథకర్త: డాక్టరు నృపేంద్రమూరవము; అనువాదకులు: యలమంచి శ్రీరాములుగారు, అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా. పీఠికాకారులు: గా. జస్టిస్ వేపా రామేశం పంతులుగారు, మద్రాసు హైకోర్టుజడ్జి. క్రాసునైజా ౩౫౨ పుటలున్నవి. వెల రు. ౨.

5-వ ఆంధ్ర రాష్ట్ర సహకార మహాసభ

ఇక్కడ ఈ మాసంతా 28 వ తేదీ మొత్తం 1 వ ఆంధ్ర సహకార యాదానిన పేర్కొనినవరకు జరుగవచ్చును. ఆయా సభకు ఆయా సహకార సంఘములకు యీ జిల్లాలోని ప్రముఖులు ఆయా కార్యకర్తలను పాల్గొనబయ్యేగాక ఆయా సభల పేర్లకు యెదురుగా ఉదహరించిన ప్రముఖులు వారి వాటికి అధ్యక్షతన పోవవచ్చు.

సభలు	అధ్యక్షులు
1 ఆంధ్ర రాష్ట్ర సహకార మహాసభ-శ్రీయుత ఆర్. గౌడ్ రంగగౌడ్ మొదలియార్, యం. ఎల్. సి. గారు.	
2 ఆంధ్ర రైత గోరక్షణ సభ	
3 గంధాలపల్లి సభ	
4 రైలు ప్రయాణికుల సభ	
5 ప్రకృతి సభ	
6 రైతుల సభ	శ్రీ మంత విక్రీత నెంకలరత్నం చౌదరి, యం. ఎల్. సి. గారు.
7 ఆది ఆంధ్ర సభ	శ్రీయుత మండు నెంకయ్య, యం. ఎల్. సి. గారు.
8 కళావంతుల సభ	శ్రీయుత గౌ. జే. రామదాసు వంతులుగారు.
9 అన్యతా పాపనివారక సభ	
10 నేపాపహరణము	శ్రీయుత కె. జి. పాల్ గారు.
11 స్థానిక సంస్థల సభ	శ్రీయుత సర్. ఎ. పరమరామ శాస్త్రిగారు.

వానితోపాటు ఖర్చు, వ్యవసాయక, గ్రామపురస్థానా ప్రదర్శనములను జరుగును. గ్రామ పునర్నిర్మాణ మునకు మూలము గృహపరిశ్రమలగుచేత వానిని ప్రదర్శించుటకు యేర్పాటు అయినది. తమ గ్రాంతముల యాచనకు వినిపించిన పరిశ్రమలు అవలంబింపబడుచున్నట్లు తెలిసినది. ఆయా పరిశ్రమలలో ఉపయోగించు ముద్రపత్రములు, పరికరములను వానివల్ల ఉత్పత్తియగు వస్తువులను అమ్మవుల ఉత్పత్తివిధానములను ప్రదర్శించగల పారిశ్రామికలను ప్రదర్శనమునకు పంపగోరెదము. కేవలము ప్రదర్శించు నిమిత్తమే వస్తునెడల వారికి రైలుఖర్చులు, భోజనవసతి వగైరాలు మేమే యేర్పాటుచేసెదము. అటుగాక ఆయా ఉత్పత్తివస్తువులు అమ్మకముకొరకు తీసికొని వస్తునెడల వారి ఖర్చులను వారేభరించుచు యిక్కడ ప్రత్యేకము యేర్పాటుచేసిన అమ్మకపుకాలలో ఒక భాగము తీసికొని అందుకు కోజీ 1 కి. రు. 1-0-0 ఆదై యివ్వవలసియుండును. ప్రదర్శనకాలమున కంతకు అనగా ఘమారు ఎనిమిది పదికోజీలు ఆ స్థలము ఉపయోగించుకొననెడల రు. 6-0-0 లు మాత్రము యివ్వవలసి యుండును. ప్రదర్శనమునకు ఉద్దేశించి వస్తువులు స్వల్పముగ మాత్రమే అమ్మకమునకు పెట్టునెడల భోజనవసతి వగైరా సౌకర్యములు మేమే ఒకసగదము. కనుక ఆయా యుత్పత్తికర్తలను పారిశ్రామికలను, వర్తకలను ప్రోత్సహించి మాచేయు ప్రయత్నము సర్వతోముఖముగ సాధకమునకు జయప్రదమునకు అగునట్లు తోడ్పడగోరెదము. ఆయా సభల కన్నిటికిని ప్రజలు అధికసంఖ్యాకులగు వత్తురు గనుక ఆ ప్రదర్శనము మొదలగువారికి అత్యంత ప్రోత్సాహము గలుగునని నేరగ చెప్పవచ్చును.

సభలకు గడువు విశేషముగ లేనందున తమ శీఘ్రప్రత్యుత్తరమునకై నిరీక్షించుచున్నాము.

- పరిశ్రమల వివరములు
- పరిశ్రమలు. వాటి ప్రాంతములు.
1. కేటిలో తేయాదీ చెముకాగిత్తు కొండవీడు, గుంటూరు జిల్లా.
  2. నేతసంయలు మంటాడ, పామరపాడు, కృష్ణా జిల్లా.
  3. మట్టికూనాలు రాజమహేంద్రవరం, చిన్నరావు పేట, గుంటూరు జిల్లా; మైదరా బారు.
  4. జండుములు అమలాపురం, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.
  5. కుండవల్లి అనిక, గంజాము జిల్లా.
  6. అచ్చులచెట్ల, చిత్తకోటవల్లెగా బెజవాడ, బండరు.
  7. కలంకారి (అద్దకము) బండరు, కృష్ణా జిల్లా.
  8. మడ్డినేళ్ల అద్దకము కర్నూలు
  9. చిరివేరురంగం, అద్దకం తణుకు తాలూకా పాలమూరు, కాకినాడ.
  10. దేశవారీ గాజపతుల కలకత్తా
  11. తోలుపనులు అప్పనరామనిలంక, రాజోలు తాలూకా, తూర్పుగోదావరి

కొను బంగారమునకు, సిమెంటికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చేదము.

మావద్ద నలురకముల లోహములు, గుడ్డలు, ముప్పులు, బంగార మెడచేయవలయు, ముత్యాదులు, బంగారు మొదలగునవి ఉపయోగకరము. వివరములకు ఈ దినపత్రికను విశదములకు గ్రాయును. పాపైబిడ్డ: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శివగపాటి కోటయ్య అందు బెడరన్, 1149 ది ఆంధ్ర జ్ఞానలరీ మ్యానుపాక్చరింగు కంపెనీ హైదరాబాద్. ఫోన్: 210 ప్రెస్ బాబుగోష్ఠి మద్రాసు.

మేలైన పోరులాండు సిమెంట్

(నెమలి మార్కు)

మనసిపాలిటియ, రైల్వేలు, ఎంజిన్లు, కంట్రాక్టులు, ఇతరలు విశేషముగా దీనినే ఉపయోగించి క్లాఫియం నున్నారు. గట్టిగా నుండుటయును ముఖ్యమైనది, దగవరము. వివరములకు ఈ దినపత్రికను విశదములకు గ్రాయవలెను. 4899 శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యం అందు కో, 140, ఆదియప్పనాయకన్ వీధి, మద్రాసు.

వనోపధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 8500 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలిగ్రాఫియం వెల రు. 3-4-0 లు. "భస్మప్రదీపిక" ఇందు సమస్తవిజములు కుడిచేతి భస్మములు చేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములు కలవు. తులం 1-కి రు. 500 కిమ్మడుగుల భస్మముకూడ గలవు. క్యాలిగ్రాఫియం వెల రు. 2-0-0 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి. 2454-1323

12 కళాయిపూత	జిల్లా.
13 దేశవారీ పింగాణిపతులు	బొంబాయి.
14 తోలుబొమ్మల ఆట	
15 కంబళ్ళు	బల్లారి; తుమ్మిడి, కృష్ణా జిల్లా, గుడివాడ తా.
16 జంపఖానాలు	కర్నూలు.
17 రత్నకంబళ్ళు తినాచీలు	ఏలూరు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.
18 నూలులేను అల్లికవస్త్రాలు	నరసాపురం, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.
19 నవారు	భీమవరం తాలూకా కోజిగొట్ల, పల్లెపల్లి తాలూకా పెదవూర పాడు.
20 దంతపువనులు	విశాఖపట్నం.
21 కంబుపాతపనులు	శ్రీకాకుళం, పితాపురం, శృంగవరపుకోట, లక్ష్మవరపుకోట, పార్వతీపురం, నాలూరు.
22 కొమ్మపనులు	కలకం.
23 పట్టుబట్టులు, పొత్తిపంపులు బరంపురం, (గంజాం జిల్లా) జగ్గయ్య పేట, పేదమహమ్మదు పురం, రాజమహేంద్రవరం, పెద్దాపురం బండరు, బెజవాడ.	
24 సవరములు	బండరు, బెజవాడ.
25 పేరు అల్లికవస్త్రాలు రావణులు	బండరు పేదమహమ్మదాజీ, గుంటూరు కారదానికేతనం.
26 జమ్మరూడలు	కొల్లేరు, నెల్లూరు.
27 మువ్వతాటియాకుగొడుగులు అప్పనరామనిలంక, రాజోలు తాలూకా, తూర్పుగోదావరి జిల్లా	
28 తులసిపూసలు, పట్టిక పువ్వుపనులు	భద్రాచలము.
29 తాటిజెల్లం	పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.
30 నెమలికలములు	భద్రాచలం.
31 ముద్దె	బండరు.
32 ఇత్తడిపనులు (బొమ్మలు వగైరా)	కలకం.
33 ఇత్తడిపనులు	(మొలవరం కృష్ణా జిల్లా)
34 కందు, గానివిగ్రహములు	కాళహస్తి.
35 ఇనుము పోతవస్త్రాలు రావణులు	
36 తాళములు, చాతులు, కత్తులు	పెద్దాపురం, తూర్పు గోదావరి జిల్లా.
37 పాలరాతిపనులు	రెంబలింజిల, గుంటూరు జిల్లా.
38 బొమ్మలు వగైరా	కొండవల్లి, కృష్ణా జిల్లా.
39 తెల్లకర్రబొమ్మలు, చందనపుబొమ్మలు	తిరుపతి.
40 కర్రబొమ్మలు వగైరా	కొప్పాక, నరసింపట్నం తా.
41 కండబొమ్మలు	విశాఖపట్నం జిల్లా.
42 చెట్టులు, యెడ్డతలకుమ్మలు వగైరా-పెదవద్దాలి, పామర పోట్ల; గుడివాడ, కృష్ణా జిల్లా	

48 వనపకాయ చెట్టులు కోవనీసు, రాజోలు, అమలాపురం, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

ప్రకృతము 27వ తేదీన సాయంకాలము 4 గంటలకు తెలివదును ప్రధానకర్తలు మొదలగువారు ఆసనము 27 వ తేదీ ఉదయమునకే నను యిక్కడకు చేరవలెను. ప్రదర్శన (వారంభోత్సవము జరుపు దేశ ప్రముఖుల పేర్లు వెనుకనుంచి ప్రచురించెదము

మాకు భోగట్టా ఉన్నంతవరకు ఆయా ప్రాంతములలో ఆదర్శమునున్న ప్రదేశములకు వెళ్ళిపో శిక్షానియున్నాడు. అవిగాక తమ ప్రాంతమున మరికొన్ని కూడా వాడుకలో ఉండవచ్చును. వానికన్నిటికిని సంబంధించి ప్రత్యేక వస్తువులను, అవి యుత్పత్తి చేయవలెను, ఆయుత్పత్తి విధానములను ప్రదర్శించగలిగినట్టియు పారిశ్రామికలను ప్రోత్సహించి పంపగోరెదము. ఆయా పరిశ్రమలకు అందించు తమకు తెలిసిన యితర భోగట్టాను తెలుపనే దెదము.

గూడూరి రామచంద్రుడు, (కర్తేక కార్యదర్శి.

A FORTUNE AWAITS YOU!

Purchase "SEX PEARL" and win Rs. 55,000 IN PRIZES.

1st Prize of Rs. 20,000.	25 of Rs. 100 each
2nd " " 10,000.	50 of Rs. 50 each
3rd " " 5,000.	100 of Rs. 50 each

Which together with 210 other cash prizes. are offered on the sale of "SEX PEARL" on 31-8-28 or after.

A unique preparation of a Sanyasi which is a necessity for every married man and woman (1) when it is kept in mouth it produces immense retentive Power; (2) when it is boiled in milk and milk so prepared is drunk daily, its constant use produces virile power, purifies blood; remove Sexual Debility and cures Gonorrhoea, syphilis, Piles and every other male and female disease. Once purchased will last for life. Satisfaction guaranteed. Sold in 3 sizes at Rs. 10, Rs. 5, and Rs. 2-5 each. Purchasers of Rs. 10 will get 4 numbers, of Rs. 5 two numbers and of Rs. 2-5 one number.

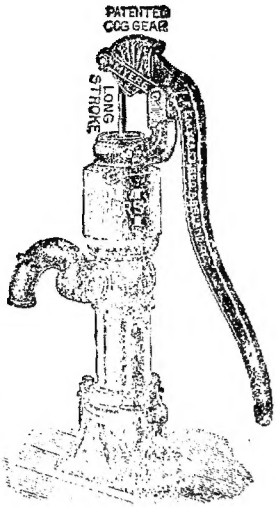
Also Agents wanted on Rs. 100 a month, Obtainable from—

SEX PEARL Co.,
Solani—(Near Simla).

1204 వనంతుకుసుమాకరము 2126

ఇది ఆరోగ్యమునగోరు ప్రతిమానపుడు నేనింపవలసినది. పమేమము, తుయ, పాంచుపు, మూత్రవ్యాధులు, శాశమున కుంట, అందు తీవ్రదాహము, పినిసిబోగొట్టును. అత్యుత్తమమైన రసాయ, నావధము. వెల తులం 1 కి రు. 80-0-0. 5 అర్జునసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా,

ముఖ్య గమనింపు

గౌ. మిస్టర్. జస్టిస్. వి. రామేశం పంతులు,
బియే. బి. యల్. మద్రాసు హైకోర్టు జడ్జిగారు
11-4-1928 తేదిన నిటుల వ్రాసిరి:-

మద్రాసులో నీటి వరుంబడి తగ్గినప్పుడు,
కొలాయి నీటిని నియమిత పరిమాణము కంటే
నేను తక్కువగా వాడుచున్నప్పటికి, కొలాయి

నీటి నువయోగించుట తగ్గింపవలెననెడి ఉద్దేశముతో ట్యూబ్
భావిని త్రవ్వించి లిమాయి బ్రదర్స్ వారి మెయర్స్ పంపును
ఏర్పాటు చేయించితిని. గత 2 మాసములనుండి సంతృప్తికరముగా
పని యొనర్చుచున్నది. ఎంత చిన్న భావినైనను త్రవ్వించుటకగు
ఖరీదుకంటే, గొట్టం భావిని త్రవ్వించి మెయర్స్ పంపు నేర్పరుచు
కగు ఖర్చు చాల తక్కువగును.

మీరు చేయవలసిన దెద్దియన మాకు కబురంపించి, మా
మెకానిక్ నకు పూర్తి వివరములు తెలియజేయుడు మేము మే
యర్స్ పంపు నేర్పరచి మీకు ఎడతెగని మంచినీటి సప్లయి
యొనర్చి మిమ్ములను తృప్తిపరచగలము.

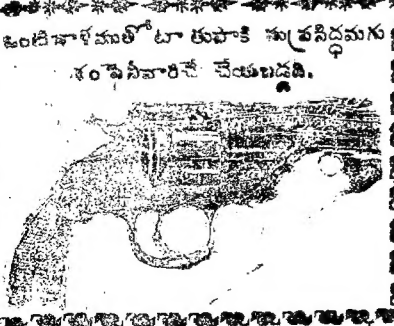
ఇండియా సోల్ ఏజెంటు వారివద్దనుండి తెప్పింపుడు.

లిమాయి బ్రదర్స్ లిమిటెడ్

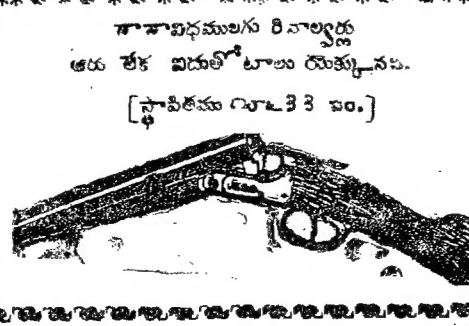
1/173, బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు 202 మద్రాసు.

రాయల్ సర్పైజ్ లైట్ బ్యాటరీలు

సోల్ ఇంపోర్టరులు:- సుబ్రహ్మణ్యం అందుకో
ఎలెక్ట్రికల్ ఇంజనీర్లు హౌసువైరింగు కంట్రాక్టర్లు, 4066
103, గిడ్డంగివీధి, జి. టి. మద్రాస్.

ధరలు
సరసము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

పరిశీలనకు తీసుకువచ్చుటకు సుప్రసిద్ధముగా
నం. 32, 33, 34 అంగుళములలో తొరకును. చిన్నవి కేబుల్ పెట్టుకోగలిగినవికూడ తొరకును. (8062)
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

బాలురకు శరీరదండన చువసరమా?

[కొడలి లక్ష్మీనారాయణగారు]

ప్రాచీన కాలమునుండి మన పాఠశాలలలో బాలశిక్షకు
బల విధములైన శరీరదండనలు విధించిడినాక, ఏ పాఠ
మెఱుంగని పనికూడదు పాఠశాలలలో మృగములవలె హింసించి
చేడివారు. ఆకాలముందు నలువందైదు విధములైన దండనము
లావరణమునందుండెనని, ప్రాచీనవిద్యావిధానమును జదివిన
వారి కందరికిని కలుతెల్ల మే. అది యన్నియు నిర్మానకాల
ముందలి శిక్షాస్మృతివోలే, యమాయకులగు ప సి కూ నలకు
శిక్షాస్మృతిగా వ్రాసియుంచిన కాబోలు!

నడుగు బెత్తములతో బాదుట, ముండ్లపై నెక్కిం
చుట, తూలము వేయుట, దూలమునంది యురిపలే క్రూర
దీర్ఘము, చెవులబట్టి సాగదీయుట మొదలుగాగల రాక్షస
కృత్యములన్నియుఁ బనికూలశిక్షాస్మృతియందుండట మెంత
యు హాస్యాస్పదము. ఏ విద్యావేత్తగాని, ఏ శిష్యుభావ
శాస్త్రజ్ఞుడగునా పై విషయములను మానుషకృత్యములుగా
నంగీకరింపజాలదు. శిక్షలన్నియు నొక్క మనదేశమునం
దునే ప్రబలియుండలేదు; వాగరికశిక్షించిన దేశము లని పిలు
వబడు ఆమెరికా, యింగ్లాండు మున్నగు పశ్చిమదేశములందు
ను బ్రబలి గాండెనట్లును, యిటీవలనే మ నియుండిట్లును మన
కాధారమును ప్రమాదములు గవ్వట్లుచున్నవి. పూర్వకాలము
నందలి విద్యావిధానములోని గొప్పతన మిదియే.

భారత వర్ష మనందలి గురుకులవాసమును, జైలుక్రింద
జంతువును, నిత్యమును వ్వానిండ్లను, సప్తలిత బ్రహ్మ
చర్యము మున్నుగాగల పనోహవిషయములు. అల, మన ప్రా
చీన విద్యావీక్షణములవలెగాని చదివినవారి కాండము గలగక
వోదు. వాళ్ళాత్ములు పైకియు తనాగ్రంథములయందు పై విష
యములను ముచ్చటగా వర్ణించియున్నార. అట్టి భారతభూమి
నేడు విద్యావిధానమునందు విగతమున్న దేశములకంటెను వెను
కబడియున్నది. నలందా, తత్తళిలా, యమరావతి మున్నగు
విద్యావీక్షణములంటి సర్వకళాశాల లిప్పు డెందును లేవు.

మనమిప్పుడు మనపాఠశాలలందు ముఖ్యముగా సరించు
కొనవలసిన విషయము "శరీరదండన". పూర్వకాలముందు
జనులు నుక ధన్యులు బాలశిక్షకు జడపురామి కారణము
శరీరమునకు దిక్కు మావించియుండుట యనియు, దానిని పా
ఠదోషులు కుపాధ్యాయులు, బాలరకు బాగుగా శరీరమర్దన
మును జేయవలయుననియు నమ్ముచుండువాట. ఆ విజ్ఞప్తిను
యన్ని దేశములందును ప్రబలియుండెను. తిప్పుజేసింపుడున, జదు
వనపుడును గాక, రామరా నుపాధ్యాయులు నిష్కారణముగా
గూడ బాలురను గొట్టి వాగంధించినట్లు కేక్రింద వాక్యములే
నిచ్చినము. ఇంగ్లాండులో గూడ రను పండితుడు బాలర
నుపాధ్యాయులు, వారు చెయుకొంటెనమునకు గాక, వారిని
రూఢిగా గొట్టినట్లెనని నియమమును తెల్పుకొని బాదుచుండిడి
వారని చెప్పియున్నాడు. The boys were flogged
not for mischief, but upon the abstract theory
that they ought to be flogged. ఇది మఱిత హాస్యా
స్పదమైన విషయము.

నవీన శాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధనలు పల్చి మనమునకును, దే
హమునకును సంబంధముగలదని నిరూపించియున్నారు. అందు
చేత నమెరికా, జర్మనీ, యింగ్లాండు మున్నగు దేశములందలి
పాఠశాలలలో బాలరకు శరీరదండనము విధించుట గ్రహ్యకము
ముగా మానివె చినారు. ఇప్పుడు శరీరదండన మా పాఠశాలలందు
సంపూర్ణముగా దోలగింపబడినది. ఉపాధ్యాయుని హస్తాలం
కార మని పిలువబడు బెత్తము పాఠశాలనుండి తీసివేయబడి
నది.

పూటాదుక్కు అన్నపై లాకి మున్నగు నుహాపండితు
లెల్లరును శరీరదండనము దుష్కృత్యమనిరి. కామనియన్ అను
శిశుత్వవేత్త యిది నిరూపయోగమునెను. ఇంక ననేకు చిట్టలనే
ప్రచారమునెయుటచే బాళ్ళాత్మదేశములం దిది రూపుమాసినది.

ఇది మనదేశమునం దింకని దోలగింపబడియుండలేదు.
పాళ్ళాత్మదేశమునందులె నీ పద్ధతి మన కిప్పుడే యాచరణ
యోగ్యము గాక పోయినను, యిది కొన్ని దినముల కైనను
సాధ్యముగాకపోదని మా యభిప్రాయము. శరీరదండనము లేక
గూనలకు విధించిన కొలఁదిన, వారికుపాధ్యాయుల పైగినుకయు,
నయిష్టమును గల్గుచున్నవి; బాలరకు భయము గల్గుచున్నది;
బాలురు పిటికితనముచే దమకుగల సంజేహముల నుపాధ్యాయుల
ముందు వికేదికరింపజాలకున్నారు. కాన యిట్టియనర్థదాయకం
బగు శరీరదండనమునువదిలి, శిష్యుభావశాస్త్రజ్ఞు లుత్తమోత్త
మంలైన పద్ధతుల గనుగొనియున్నార.

బాలరకు బోగ డ్డయనిన యిట్లుము మెండు. లాకి యను
విద్యాంసుడు చెప్పినట్లుగా, "బాలరకు బోగడినను, గౌర
వించినను, వా రెతయో సంతోషమును బొందెదరు. అందుచేత

నల్లపము గల్గి బాట రుహాధ్యాయుడు చెప్పిన పనులన్నియుఁ జేయుచుండును. అంతయే కాని శరీరదండనము నిష్ప్రయోజనము; మీదుమిక్కిలి యది నష్టమును జేయును. కామినియన్ చెప్పినట్లుగా, బట్టలకాకాళమున నెగురవిధము తెలిసినట్లుగాన, జేపలకు నీట యీతవచ్చినరీతిగాను, జంతువులకుఁ బరుగువచ్చిన మాదిరిగాను, బాలరకుఁ జదువు రావలయును. అంతయేకాని శిక్షలు, దండనములు మున్నగు రాక్షసకృత్యములు నిరర్థకములు.

పిల్లలను శరీరదండనము, శిక్షలవలనఁగాక, ప్రేమచేత నులభ్యముగా లోఁబఱచుకొనవగునని, యనుభవముగల యౌపాధ్యాయుల యభిప్రాయము. ప్రేమవలనఁ బాపములుగూడఁ గరగి పోవుచున్నది. మహాన్నకుండ్రై గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినట్లుగా, "ప్రేమబలముయందు భౌతికబలములు లొంగి పోవును. స్వేచ్ఛ కూడ బాఁడు ప్రేమమువలననే బాగుగా వశమగుదురని న్రానియున్నాఁడు. బాలురసభలు పెట్టిదండించి, ప్రూరశిక్షలు విధించి విద్యగఱపుట మహానీనమున పద్ధతి. గేటి యను కార్యద్యక్షతత్వ (Germany). పండితుడు, "భయ పెట్టుట నీచతమైన విద్యావిధానమని (Fear is the worst means of education) నుడివియున్నాఁడు కాన శరీరదండనము, బాలరకుఁ గ్రూరశిక్షలు విధించుట, మున్నగుపద్ధతులు మనపాఠశాలలందుగూడ క్రమక్రమముగా మానివేయవలయును. సంపూర్ణముగా మానివేయట యొకనాటిపనికాదు. అట్లు చేయుట దుస్సాధ్యము. దినసాధికమువలన నందఱు ప్రయత్నము జేసినచో నది యల్పకాలములోనే సాధ్యమవును.

కొందఱు పండితులు బెత్తమును సంప్రాప్తముగా నిషేధించి, ప్రేమచేతనే వారిని లోఁబఱచుకొన వలసి యన్నను, బోర్డుకున్ డా|| ఫీవ్ మున్నగు కొందఱు శరీరదండనమును గొన్నిచోట్ల విధించుట కంగీకరించిరి. "హెర్బార్టు" వాల్టర్ మున్నగువారు చెప్పినట్లుగా, విద్యయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము నీతికొరకని కదా! అట్టి నీతికి భిన్నముగా వర్తించుచు శరీరదండనము విధించవలసి డా|| ఫీవ్ గారి యుద్దేశ్యము. బోర్డుకున్ శరీరదండన మెప్పుడునుగాక, యెప్పుడోయొక పర్యాయము మాత్రము విధించవలసియు, ఎప్పుడైనను మిగుల బాగరూకతతో యోచనచేసి విధించవలయుననిగాని, తొందరపడరాదనియుఁ జెప్పియున్నాడు.

పైఁ జెప్పినవన్నియు నిరారాధ్యమైన వాక్యములు గావు. ప్రమాదపరిమితమైన జీవవాక్యములు చెప్పినవారు, శాసరించినవారు, ప్రయోగములుచేసి చూచి, మనకు బోధించిన మహాపండితులును, శాస్త్రజ్ఞులును కాన యిట్టివారి వాక్యములు పొల్లుచోవు. మనకూడ నీపద్ధతి యర్థదాయకముగాఁ గనబడుట లేదా! కాన బాలరకు దండించుట యకు నీ ప్రారంభధర్మ మన పాఠశాలలనుంచి కూడ తొలగించ యిత్తించెదరని నమ్మమున్నాము. శరీరదండన ముపరమతేయే చిన్న బాలురకు ప్రేమచేతనే లోఁబరచుకొన వలెను. ప్రేమయను పశీకరణమంతమున కనంతమునటి ప్రభావము గలదు

శూలనొప్పి
త్వరలో
కుదురును

పసిపిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవారుకూడ నిరంతరము భోజనానంతరము లేక నీర్లను త్రాగినపిమ్మట కఠినమైన నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. మిక్కిలి సుద్రస్థమైనది దీని పైననే, గడచిన అనేకపరివర్తనములనుండి ప్రపంచమంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. శూలనొప్పి, అనుభూతి, ఉదరమునందు గలగు తిమ్మిరివాయువ మొదలగునవి త్వరలో నయమగుచున్నవి.

అకస్మాత్తుగా గలగునట్టి వ్యాధులకు చేంబర్లెన్స్ శూలనొప్పి అతిసారనివారిణిని ఎప్పుడును దగ్గర చేకావలిగా నుంచుకొనవలెను. వీలనగా శూలనొప్పి, తిమ్మిరివాయువ, కలరా, అతిసారము మొదలగునవి తఱచుగా ఉన్నట్లుండి అధికముగ మున్నది.

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,
Des Moines, Iowa U. S. A.
8919 ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి

ఆహా!! ఎంతమోసము

శ్రీ గవర్న మెంటువారిచే సహాయము పొందుచున్న (State-aided) మా ఫేక్టరీలో తయారయినటువంటి సిల్క్ బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమార్కెట్టులోను 1918 సంవత్సరము నుండి అనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనే సంగతి అందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము వల్ల లండనులో జరిగిన బ్రిటిషు ఎంపైరు ఎగ్జిబిషనుకు మా సిల్క్ బట్టలు పంపించియున్నాము. పదర బట్టలుకులండనునుండి మాకు ఒక మెడలన్నూ ఒక పర్తి ఫేకటున్నూ బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. ఇందువల్ల మాబట్టలయొక్క వాణ్యమున్నూ అందమున్నూ మిశ్ర యూహించవలెను.

యిటీవల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చే తలంపుతో వాణ్యముకానిబట్టలు తగూరుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతొలకు ప్రతిబట్టయందును మాకేరువుండును. మాకేరుతో వున్న బట్టమాత్రమే మాబట్ట అని నమ్మవలెను. కావలసినయెడల స్వాంతులను పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

మువ్వన సోమరాజు అండ్ సోన్స్

శ్రీ లక్ష్మీ సిల్క్ మేన్యూఫ్యాక్చరీంగువర్క్సు,
ప్రాసయిటర్సు, పెద్దాపురము
కెల్విగావ్ అడ్రసు "సిల్క్ గుడ్సు" 3358

శ్రీకృష్ణావతార తత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతవారి సంకలనముండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి వరుసగా గుఱబెట్టిన విచిత్రరూపమున వ్రాయఁబడును. పంశయములు తొలంగునట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్మారకము లక్ష్మీ ముద్రపబడును. 850 పుటలకుఁ దక్కువ గాకుండఁ జక్కని లెండుచేయించి 8 నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదారులకు పీకిగాఁ బంపబడును. 12-0-0 లు పంపివారు పోషకముగాఁ బ్రకటింపఁబడుదురు. 1 నుండి 7 వఱకు పంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి. వా-1228 2208-

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
కరణపండితులు, మునిసిపల్ హైస్కూలు కడప.

కామామృతము

కా మా మృ త ము 1676

ఈయావధము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్ర పుచ్చుకొనిన ఎంత నిస్వారమైన శుక్లమైనను వెంటనే పంసారసాఖ్యము నీయగలదు. 5 దినములలో మూత్రములో గలసిగాని, ముందువెనుకలగాని, నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్లమును దృఢముగా నిలిపివేయును. మధ్యన పుంసములు, నరములబలము తగ్గినవారు ఈయందునే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి కీర్తిపంతులు కాగలరు. మీయు తరములు రహస్యముగా భద్రము చేయబడును. యోగ్యతాప్రతిములు అనంతములుగాగలవు. 20 మాత్రలసీసా రు 2-0-0 ఆద్రసు—అమ్మతాత్రము. నెం 1. ఏలూరు ప. గోదావరిజిల్లా

డివిలెవిమాపద్ధతి

ప్రమియం కట్టనక్కరలేదు

వికెన్

అమ్మతాత్రము

ఏజెంట్ల వివరమునకు తెలుసుకొన వలెను

నెల 1-8 రు 40 నెలము మీద ఏజెంట్లు కొనలెను. ఆర్డర్లె జింగు సూపరెం టెన్ డెంట్లు యన్. ఆర్. ప. గుప్తగారు, కావలి లేక చావలి శేషయ్యగారు, కన్నా, విజయనగరం.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 నంబి జూలై 20-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు			
బియ్యముబస్తాలు			
కునుమ తెనాలి	,, వ 42 కతి రు	12 12 0	18 0 0
నెల్లూరి	,, డిల్	18 8 0	14 0 0
ధిల్లి	,, డిల్	15 8 0	17 8 0
రాగులు	త. 164 బస్తా 1-8	11 0 0	12 0 0
శువులు	,,	18 0 0	22 0 0
2. ధాన్యముపప్పులు			
కందులు బస్తా 1-8 ర 205	,,	15 0 0	16 0 0
నెనగలు	,, డిల్	12 14 0	18 8 0
పెనగ	,, డిల్	14 0 0	16 8 0
మినుములు	,, డిల్	14 0 0	17 0 0
ఉలవలు	,, ర 195	11 0 0	11 8 0
3. నూనెవస్తువులు			
శువులునూనె కా 1-8	,,	145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-8	,,	14 0 0	21 0 0
విషాకేతునెనగపప్పు కా 1-8	,,	50 0 0	52 0 0
చీలికోకొట్టిన	,,	48 0 0	46 0 0
కేతునెనగనూనెగానాగ కా 1-8 రు	110-0	విషాకేతునె 108	
అముదము కా 1-8		108 0 0	110 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయవశువు కా 1-8		112 0 0	115 0 0
కూరవశువు	,,	75 0 0	80 0 0
విరవకాయలు(గుంటూరు) కా 1-8		77 0 0	84 0 0
దనియాలు	,, కా 1-8	91 0 0	105 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమెండు మణుగు 1-8 రు		40,45	
కాళవా నీపాయకట్టు	,,		50,55
తెల్లము కా 1-8	రు	28 0 0	49 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-8	,,	27 6 0	27 8 0
చింతపండు కా 1-8	,,	28 0 0	60 0 0
5. ఇనుము			
వట్టారకం కా 1-8	,,	82 0 0	88 0 0
పదరం	,,	29 0 0	81 0 0
రవుండు	,,	27 0 0	88 0 0
6. నూలు			
నెం 20 బెన్ని నెంహం యాటి	రు	7 14 0	
నెం 6 ,, కట్టారి	,,	5 4 0	
నెం 24 ,, లాకి	,,	6 0 0	
నెం 20 1/2 రెట్టెట్టెలు	,,	7 14 0	
నెం 40 జామ్మరు 10 పా	,,	11 14 0	
నెం 44 సాండ్	,,	6 0 0	
నెం 40 రాటి	,,	11 0 0	
నెం 4 బెన్ని మసీడు	,,	4 8 0	
7. దూది			
బోండావట్టు బాదవ 1-8	రు	482 0 0	
8. లోహములు			
నండి 100 కులం 1-8	రు	65 10 0	65 0 0
బంగారు కులము 1-8	,,	21 0 0	21 2 0
పవరను 1-8		18 8 0	
ఇత్తడి కా 1-8	,,	280 0 0	284 0 0
రాగి కా 1-8	,,	270 0 0	275 0 0
గులు			
తేలు స్వెట్టెలందు అలివరం నెంహం			
నీపా 1-8 గీలు 200	రు	58 0 0	
,, నీలిరవ 1 రతి		1 10 6	
,, 14 రతులు		1 10 0	
,, 28 రతులు		1 9 0	
,, 56 రతులు		1 8 6	
,, 1 అందరు		1 8 0	
కెక్కలు పాముస్కార్ లేట్ అనగా (బర్మి రెడ్డు)		8 4 0	
కాంగో 8 రి		1 0 0	
నం 4 రి		1 2 0	

క మ లా లు

మాకు నేరుగా సీమనుంచి వచ్చుటచేత బజారులో చిక్కే వెలకంటెను సలీసుగా, మేలురఖాలు, మేము ఇవ్వగలము. మనస్సుకు పట్టని నగలు వాపసు పుచ్చుకొని వైక మిచ్చివేసెదము.

తమకు రఖమువారి కమలాల కమ్మలు, బేసరిలు, వుంగరాలు, ముక్కుగొట్టాలు, గాజులు, అడ్డి
గిలు, నక్ లేసులు, కావలసినయెడల మొదలు మాకు వాయము. అనామత్తుగా కూడా పరిచేదము.

ఇండియన్ జ్యాయలరిమాస్ట్రు,

నగ ర్పేట, బెంగళూరు సిటీ.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా తోకామయహర కసూరి మా త లను

Regd

Score Mark

తెప్పించి, ఒకదాని వాడిన మారు దిక్కుల్ని తప్పి పట్టించడమని నూ నిర్మించి పోయినా. ప్రతినివనూ అనుగ్రహిస్తే
నాకు పనులున్నాయి. పశంనాపత్రములే ఇందుకు కలుగు నిదర్శనము.

504, వా 801

ఇది మేల్తెనకమ్మగారి, కుంకుమపువ్వు, అపూర్వమైన పీచుదళింబు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తాగ్రముగా జీతా
లు చేయబడినవి. తాంబూలముతో గాని, బిడిగా నాచు తివయోగించవచ్చును. వలంబిగుములు, దగులు, పీడిలను
అతకమ్మ చేర్చు. కడుపుబలనా. కడుపునీ. పిల్లలు వడివేయ. (చక్కల తీడు, అగ్నిమాండ్రము, ముదబద్ర

భివగ్గరత్న సాశ్వపు వెంకటాచల పండితులు, పొప్పైటరు.

(శ్రీ) సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

శ్రీ పరమహంస సచ్చిదానంద యోగీశ్వరులవారి పర్యటనము

పై యోగిశ్చరులవారు, ఆంధ్రదేశమంతయు దేశసంచారముగా మేనలలో బయలుదేరివచ్చి తమచే
కవియింపబడిన రెండవకురు, "దీప బ్రహ్మశ్రీ రాజయోగ సారామృత" గ్రంథముతో నున్న కొన్ని విషయములను

ఉపన్యాసము చేయుబోవుచున్నాడు. అవి యెవ్వియనగా,

ఉపన్యాసము చేయబోవుచున్నాడు. అది యెవ్వ యనగా,
 శ్రీపురుషులయొక్క ఆత్మను మాయయనునది యెట్లు గప్పియున్నదో
 ఆగ్రహస్థమునుగురించియు, గర్భమనందు పిండ ముద్భవించి తదపరి, శిశువు

జనకాలములో పెండుచతురస జోడించి తుంగనన్నపైనుంచి ఈశ్వరునికి
దండమునుమర్పించుచు ధరిణిపెంజుట రహస్యమును, శివుప్రగాణంబి పేరిగి మరల

ఆకీరణము వదిలి యెట్లు శక్తివాక్యముననుసరించియు, శక్తిర
మును దశవాయువులు చేయుచున్న సమయముకీ- రణావస్థమును, మనో